

NOVA SERIJA
LASO
CIJENA 3 DIN BROJ 60

IKLAN SACKETOVII

LOUIS L'AMOUR

KLAN SACKETTOVIH

»Laso« Nova serija 1974.

Prevela: Mladena Dajnić

•Laso• — Izdavač OOUR izdavačke djelatnosti •Vjesnik•, Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Glavni i odgovorni urednik Borivoj Jurković —
— Tisak. OOUR novinsko-revijalna štamparija i OOUR TMG •Vjesnik•,
Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Zagreb 1974.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA,
Zagreb

Cijena 3 d. Za inozemstvo: DM 1,40; ASCH 8; SFRS 1,60; HFL 1,30

Osiobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za
prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/2 — 1973 od 26 XI 1973.

Nitko ne bi mogao ustvrditi da smo mi, Sackettovi, praznovjerni. Pa ipak, da sam držao prekrizene palčeve ili pokušao o drvo, možda se ništa ne bi dogodilo.

Na nesreću, kada sam sjahao i stao na ivicu provalije, napustio me je oprez i moje su se misli razletjele poput divljih gusaka na proljetnom nebu.

Slika što sam je ugledao bila je divna. Upravo ispod mojih nogu, samo dvije stotine metara duboko, tekla je rijeka, pjeneci se oko kamenja, a ponegdje stvarajući duboka, tamno-p'ava jezercá. Od druge obale pa sve do kraja obzora, prostirale su se najdivnije crnogorične šume s ovu stranu Stjenjaka. Daleko, na granici vidljivosti, među tamnim zelenilom moglo se je nazrijeti bijelo stijenje i prorijedena šuma koja je na kraju ustupala mjesto pustinji.

Iza i iznad svega toga prostirao se je golemi kameni zid. Dolje u Globeu, pričali su mi o njemu. Na kartama pite da je to gorje Mogollon.

To je bilo mjesto koje sam tražio. Pogledom sam slijedio ivicu visoravni na kojoj sam stajao, tražeći pogodnu stazu kojom bi kola i stoku mogao apustiti u dolinu. Stojeći na istaknutom mjestu pricinilo mi se, da sam pronašao ono pravo, pa sam se okrenuo natrag. U stvari, taj pokret nika-da nisam dovršio. Nešto me je udarilo strašnom snagom u glavu i nakon te boli osjetio sam da padam.

Padam? Dvije stotine metara? Užas je zario pandže u moje grlo i ja sam

čuo divlji, strašan krik... moj krik. Onda je moje rame udarilo o neku izbočinu koja se je smrвила pod silinom sudara, a ja sam nastavio padati. Opet sam udario, ovog puta nogama, a licam okrenut prema strmoj kosini, koja me je još jednom odbacila od stijene. Pao sam i kliznuo niz glatku stijenju. Projurio sam kroz neko raslinje koje je izbijalo iz pukotine. Trgalo je, odjeću s mene a ja sam uzalud larnatao rukama i pokušavao se za nešto uhvatiti. Opet sam se našao u zraku i nakon nekoliko trenutaka pljusnuo ravno u duboko jezerce.

Tonuo sam, a kada sam pokušao isplivati, nogavica mojih h'aća zapela je o nešto na dnu. Počeo sam se divlje kopreati, ono nešto je popustilo i ja sam, već napola ugušen, poput taneta izletio na površinu. Izronio sam na mjestu gdje je voda izlazila iz jezerceta. Ali struja me je povukla preko kamenja i dva metra visokog vodopada i opet sam se našao pod vodom prije nego što sam se uspio dokopati p'ićaka. Ponovno sam se okliznuo na mokrom kamenu, pao u brzicu koja me je odvukla u slijedeće jezerce natkriveno velikim krošnjama stabala. Uhvatio sam rukom neki korijen i izvukao se iz vode. Upravo ispod tog stabla, goleme stare sikomore, nalazila se je pod korijenjem veća rupa i ja sam se uvukao u nju vođen više nagonom nego logikom. A onda sam se onesvijestio.

Probudila me je hladnoća. Tresući se, borio sam se da dođem k svijesti. Isprva sam osjećao samo studeu, a onda sam čuo kako nedaleko od mene, netko razgovara.

— Zašto se je gazda toliko zaintačio? To je bila obična kaubojska skitnica.

— Ne plaćaju te da raspravljaš o gazdinim zapovijedima, Dancer. Rekao je da ga moramo pronaći i ubiti makar ga tražili i cijelu sedmicu. Moramo pronaći tijelo i zakopati ga što dublje. A ako nije mrtav, moramo ga dokrajeviti.

— Šališ se? Ta jadna budala pao je dvije stotine metara duboko! A kladim se da je bio mrtav i prije nego je počeo padati. S te udaljenosti Macon nije mogao promašiti.

— Nije važno. Tražit ćemo, dok ga ne nađemo.

Udarci kopita izgubili su se u daljini a ja sam i dalje ležao na vlažnoj zemlji tresući se od hladnoće. Znao sam da se moram zagrijati ili ću umrijeti. Pokušao sam pomaknuti ruku, ali bila je ukočena, mrtva, kao da to nije moja ruka.

Zavukao sam se dublje u rupu. Ležao sam na zamrznutom blatu ali je to ipak bio nekakav zaklon. Sklupčao sam se poput novorođenčeta i pokušao razmišljati.

Tko me je htio ubiti? I zašto?

Mislili su mi bile pobrkane i nisam se mogao dosjetiti ničim pametnom. U glavi mi je nešto tupo i uporno udaralo tako da sam od bola stisnuo očne kapke. I jedna noga bila mi je tako ukočena da sam je jedva micao. Otvorio sam oči, ugledao svoje ruke i požalio da sam to učinio. Dok sam klizio niz stijenu zgulio sam sa dlanova gotovo svu kožu, pokušavajući usporiti pad. Jedan nokat je bio istrgnut.

Neki Macon čini se da je pucao na mene a ja se nisam mogao sjetiti da sam ikada čuo to ime. Pa ipak, da se u času pucnja nisam okrenuo, taj bi me nepoznati čovjek sigurno ubio. Vrhovima prstiju opipao sam glavu i jauknuo. Iznad lijevog uha protezala se je duga površinska rana.

Hladnoća me je probudila iz nespjesticke. Glasovi su me natjerali da počnem razmišljati. Sve to zajedno pružalo mi je priliku da preživim. Ali, zašto bih morao pokušati? Trebalo je samo mirno ležati i ubrzo će doći smrt. I bol i muka bili bi uskoro dokrajevni.

U tom času nečeg sam se sjetilo i to me je pogodilo poput groma:

Ange... Ange Kerry, djevojka koja je postala mojom ženom. Što je s njom?

Pomisao na nju pokrenula me je. Izvrnuo sam se na trbuh i pokušao ustati. Ange je bila gore, u brdima, sa kolima i stokom. Sama. Čekala me i brinula za mene.

Bilo je sve mračnije i svaka potraga za mnom bit će prekinuta dolaskom noći. Želim li bilo što poduzeti, morat ću to odmah, sada. Služeći se laktovima ispuzao sam iz rupe i nekako se osovio na noge uz stablo sikomora koje mi je ujedno služilo kao zaklon.

Šuma uz rijeku bila je otvorena, gotovo bez grmlja ali je velika krošnja starog debila bila tako gusta da je mjesto gdje sam stajao bilo već sasvim mračno.

Moji su zubi zacvokotali od hladnoće jer mi je košulja bila rastrgana u krpe, hlače rasparane a izgubio sam i čizme. U padu otkinuo se je i pojas sa revolverom i bovi-nožem.

Nije bilo snijega ali zrak je bio leden. Pokušao sam se zagrijati udarajući rukom o tijelo. Jednom se nogom nisam mogao služiti ali nije mi se činilo da je bilo što slomljeno. Zaklon... bio mi je potreban zaklon i toplina. Kada bih se mogao dokopati kola imao bih odjeću i pokrivače i oružje. A prije svega, vidio bih Ange i znao da je s njom sve u redu.

Sjetivši se nje opet me je obuzela panika ali sam se brzo pribrao. Panika je neprijatelj kojega sam se trebao više plašiti od hladnoće ili čak čovjeka koji me je tražio upotrijeбивši pri tom mnoge pomoćnike.

Tko bi to mogao biti? I zašto?

Ovo je divlja zemlja. U stvari to je zemlja Apaša i vrlo malo bijelaca zalazilo je ovamo. Od tih, nikoga nisam poznavao. Koliko mi je bilo poznato, nitko čak i nije znao da se nalazim ovdje. Izuzev trgovca u Globeu kod koga sam se raspitao o putu. Sigurno je da su nas mnogi vidjeli u gradu ali tamo nisam imao neprijatelja, nisam čak ni s kime razgovarao, niti bilo koga uvrijedio.

Korak po korak udaljio sam se od stabla i zašao dublje u šumu. Sunce koje je zalazilo služilo mi je kao putokaz. Svaki pokret zadavao mi je bol.

Milijun sićušnih iglica zabadalo se je u moju odrvenjelu nogu ali ja sam se uporno vukao naprijed nastojeći da ne ostavim trag kojeg je moguće slijediti.

Uspizavši uz obalu moji su se prsti stegnuli oko zaobljenog kamena kome je jedna strana bila naoštrena. Bila je to gruba prethistorijska sjekira. Sjetio sam se Lea Pragera, čovjeka koji je sa Bostonskog sveučilišta došao na Tylerov ranč i pričao mi o tim stvarima. Cijeli svoj boravak proveo je tražajući za ostacima starih naroda koji su nekada nastavali te predjele. Tjednima sam ga vodio unaokolo, pomagao mu i tako mnogo naučio od njega. Kada bismo pronašli kamene vrške za strijele ja sam mu objašnjavao kako je to urađeno jer sam odrastao u brdima Tennesseea zajedno sa dječacima iz plemena Cherokee.

Vrijeme nije otupilo oštricu kamena koji sam našao, znači ipak imao sam neko oružje. Ne ispuštajući ga, nekako sam se opet osvio na noge.

Nisam mogao biti siguran koliko me je struja odvušla od mjesta gdje sam pao u vodu, ali nije moglo biti više od pola kilometra. A znao sam i to da sam jahao sedam ili osam kilometara od mjesta gdje sam ostavio Ange. Tu bih razdaljinu inače prevalio za dva sata. Međutim, osjećao sam se vrlo loše, noga mi je bila odrvenjela a imao sam toliko rana da nisam ni htio pomisliti na njih. Svakim korakom morao sam biti spreman da me otkriju. Osim toga, teren je bio težak za hodanje a uz to sam se morao i penjati da bih se vratio na visoravan sa koje sam pao.

Nikada neću saznati koliko sam pucao, koliko sam puta pao, i opet ustao hvatajući se neke stijene ili drveta. Ipak ustajao sam i nastavljao put. Konačno, kad sam bio sasvim iznemogao našao sam neku rupu u zemlji, prilično dobro sakrivenu grmljem. Zavukao sam se u nju i zaspao.

Nekoliko sati kasnije, probudila me je hladnoća, ali okrenuo sam se na drugu stranu i opet zaspao. Kada je konačno prošla ta duga, jedna noć, probudio sam se u sivo praskozorje a prva pomisao bila mi je, da sam progonjen čovjek.

Noge koje su bile izgrebene i istučene pri padu, poplavile su od hladnoće. Više nisam imao ni čarapa, sasvim poderane, vjerojatno su ostale duž puta kojim sam se noćas vukao.

Prisilio sam se na razumno rasuđivanje.

Do tog časa Ange je, bez svake sumnje, znala da se nalazim u teškoj neprilici. Nikada do sada nisam je ostavio samu preko noći a možda se je i moj konj vratio do kola. A to je sigurno nije umirilo.

Svojom kamenom sjekirom rasjekao sam pojas od hlača u remenčiće. Od korijena sikomore otrgnuo sam dva komada kore i privezao ih na noge kao sandale. Nakon toga počeo sam kopati zemlju sve dok nisam pronašao meki korijen, dovoljno dug da napravim omču koja je prelazila preko moje glave. Tada sam nalomio granja sa zmrzelenim lišćem i objesio ih o omču. Takva kabanica nije grijala, ali me je bar štitila od vjetrova i donekle čuvala toplinu tijela.

Da sam imao više vremena, učinio bih to bolje, ali žurio sam što sam više mogao. Desna je noga jako otekla, ali tu nisam mogao ništa pomoći. Kada sam završio sa granjem ruke su mi krvarile. Pronašao sam odlomljenu suhu granu i upirući se u nju, pošao sam naprijed.

Sunce je već sasvim izišlo, i ja sam se probijao uz kanjon dobro obrastao grmljem. Odjednom daleko iza sebe čuo sam glasno dozivanje. Zastao sam hvatajući dah i slušajući. Možda je netko pronašao kakav trag i sada priziva ostale. Ako je tako, odsada će znati da traže živog čovjeka.

Međutim, ako su znali za kola, a to sam trebao pretpostaviti, nisu trebali suviše brinuti. Trebali su se samo raspršiti i počevši od rijeke, pročešljavati teren prema kolima. Prije ili kasnije morali su me pronaći. Nade u bijeg bile su vrlo male ili nikakve.

Do sada nisam želio razmišljati o svojim ozljedama. Jedina mi je želja bila da što prije stignem do Ange. Puška ili revolver bili su ono što sam u ovom času trebao više od liječnika i lijekova. Puška i pogled na čovjeka koji je pucao na mene iz zasjede.

Pomoću svog šapa mogao sam se nekako vući naprijed usprkos povrijeđenoj nozi. Nije bilo lomova ali je otekla toliko, da sam mislio, da će puknuti šav na nogavici hlaća. Ako otekla tako nastavi, morat ću rasparati tu nogavicu. I moje su ruke bile u lošem stanju a rana na glavi bila je vrlo bolna. Rebra na lijevoj strani grudnog koša boljela su me kao da su polomljena. Ali, nisam imao prava da se tužim. Po svemu, sada sam trebao biti zdrav.

Nastavio sam kanjonom koji me je okolnim putem vodio gore, na visoravan. Nikada još nisam vidio toliko grmja, drveća i kamenja nagomilanog na jednom mjestu. Sudeći po pougijenjenim ostacima prije nekoliko godina ovuda je harao požar ali, kao i uvijek nakon toga, raslinje se razraslo još bujnije nego prije.

Bar je jedna stvar išla meni u prilog. Uz ovaj kanjon nitko nikada ne bi proveo konja. A znao sam da ni jedan kauboj nikada ne bi sjahao i pješice se uputio ovamo ako mu sam vrug ne bi bio za petama.

Kauboj je inače prokleta budala koja će raditi i dvadeset četiri sata dnevno ako se nalazi u sedlu. Ali, skinu ga sa konja, imaš čovjeka koji će vrlo vjerojatno sjesti na zemlju, smotati cigaretu da bi mogao razmisliti o svom novom položaju. I nakon što razmisli opet će natrag u sedlo i odjahati.

Još je uvijek bilo hladno, vrlo hladno. Pokušao sam ne razmišljati o tome, već sam se vukao i vukao naprijed. Katkada sam si pomogao hvatajući se za granje i pukotine na stijenama. Počeo sam se znojiti usprkos zimi i to me je uplašilo. Smrzne li se taj znoj, toplina mog tijela bit će brzo istrošena i ja ću umrijeti.

Jednom sam probio rupu u ledu i pio ali uglavnom sam se kretao naprijed, polako ali uporno, možda, zahvaljujući tome što nikada nisam naučio da se može popustiti i odustati. Uostalom, ja sam samo kauboj jakih kostiju, velikih šaka i širokih ramena koji nije nikada bog zna što vrijedio izuzev za bitku i težak posao. Tamo, u brdima Tennesseeja običavali su govoriti da su moja stopala suviše veli-

ka za plas, a da ionske nemam uho za glazbu. Ali, kada dođe vrijeme za borbu, ja ću se naći tamo, bez obara čime se vodila, šakom, revolverom ili bivi-nožem. A svi mi Sackettovi bili smo dobri strijelci.

Oko podneva uspinjao sam se prema kraju kanjona. Samo nekoliko metara udesno s omijena stijena otkrivala je ulaz u drugi kanjon. Ravno pred mnoom otkrivala se je široka površina visoravni obasla gustom šumom.

Otpузao sam natrag u grmlje i sjec da se malo odmorim i razmislim. Ange sa kolima mogla je sada biti udaljena oko četiri kilometra. Nastavim li ovom brzinom mogu stići do nje pred zalazak sunca. Mnogo prije toga jahaći će pretražiti svaki metar visoravni, svaki grm, svako stablo ili rupu u stijenama.

Uvijek sam važio za čvrstog muškarca. Bio sam visok gotovo dva metra, čvrstih mišića i težak preko devadeset kilograma. Možda nisam bio baš lijep, ali kada bih negdje upro, stvari bi se obično pokrenule.

A sada sam bio slab kao bolesna mačka. Izgubio sam i dosta krvi. Nisam bio u stanju da trčim, ni da se borim. Ako me pronađu, bit ću im na milost i nemilost... a tražili su me, da bi me ubili.

Na visoravni nije bilo nikakvih naročitih zaklona. Trebalo je hodati ili puzati. I nije bilo mjesta gdje ne bi mogao proći i konjanik. Bilo je potrebno oružje bolje od kamene sjekire koju sam vukao u džepu.

Zavukao sam se dublje u grmlje, sakupio cijele brdo borovih iglica, i s njima se zatrpao. Glava me je boljela, oči su se sklapale. Bio sam umoran, njima se zatrpao. Glava me je boljela, neizmjereno umoran.

— Ange, Ange, djevojko — promrm-ljao sam. — Ne mogu... za sada ne mogu...

Odjednom sam se ukočio čuvši zvuk konjskih lopita na smrznutoj zemlji. Ali, taj se zvuk odmah udaljio. Činilo mi se da mi je glava velika poput bundeve i nisam je više mogao podići sa zemlje.

— Ange — rekao sam — prokletstvo, Ange, ja...

Naslonio sam se ramenom na stablo i zurio preko prazne visoravni, ne vjerujući očima.

Kala više nije bilo.

Pod velikim bljedim mjesecom, visoravan je bila prekrivena varavim sjenama i to je bilo sve. Iza nje stabla su se stapala u visok crni zid.

To je bilo mjesto kamo sam stigao nakon toliko sati nesvjestice i upornog, tvrdoglavog puzanja. Kretao sam se samo po mraku jer sam svugdje oko sebe čuo jahače koji su me neumorno tražili. Jednom sam čak razaznao glasove i ugledao bljesak šibice. U stvari nisam znao koliko su mi puta bili sasvim blizu jer nisam bio sasvim svjestan događaja koji su se odigravali oko mene. Ipak, neki unutarnji nagon probudio me je odmah nakon smrkavanja. Iskopao sam se iz svog ležaja od borovih iglica i nastavio put uz pomoć svog štapa.

Bilo je neizrecivo naporno i sigurno je da ne bih mogao naprijed da pred sobom nisam imao cilj — ovu čistinu, kola, Ange...

Ali nje više nije bilo.

Sada mi je više od svega' bilo potrebno oružje. Jer ja sam oduvijek bio borac, to je bilo usađeno duboko u meni, jedini način života koji sam poznao. Poput zvijeri. Kada je ranjena bori se još bolje, dok umire, pokušava do posljednjeg časa pograbbiti neprijatelja.

Inače sam bio miran čovjek, koji nikada neće započeti gužvu ako nije izazvan. Ali kada sam u nju uvučen, ne uzmičem prije nego svladam protivnika. Pretpostavljam da mi je to u krvi, naslijeđeno od predaka i da i hoću ne bih mogao postupiti drugačije.

To, i moja ljubav prema Ange, dala mi je snage da se dovučem do nje. Ange, koja je usamljenog čovjeka kakav sam ja, naučila ljubavi i nježnosti.

Dobre me je poznavala i znala je da se neću lako predati niti me je lako ubiti. Poznavala je divlje krajeve i morala je vjerovati da me treba čekati, da ću se svakako vratiti.

Razmišljajući došao sam do čudnovatog zaključka. Ovo mjesto nije bilo pod paskom. A moji su progonoci morali znati da ću se vratiti upravo ovamo. Zašto?

Najjednostavniji odgovor bio bi da i ne znaju za ovo mjesto iako se kola, mazge i stoka ne mogu baš lako sakriti. Ali nigdje nije bilo nikoga i ja sam krenuo na sredinu čistine tamo gdje su nekada stajala kola.

Tragova nije bilo.

Pogledao sam prema mjestu gdje sam zapalio vatru ali nije bilo ni pepela ni žeravice. Nije bilo čak ni velikog panja koga sam dovukao da bi služio kao zaštita plamenu.

Jesam li došao na krivo mjesto? Ne. Ovdje je bio golemi, munjom rascijepljen bor pod kojim sam sakupljao suharke. I stijena na kojoj sam sjedio dok sam čistio pušku.

Obuzeo me je strah. Osjetio sam kako mi nešto hladno klizi niz kičmu. Ovdje se događa nešto strašno. To uporno traganje za mnom, uk'ljanje tragova, sve je govorilo o zločinu. Odlučio sam. Pronaći ću logor tih ljudi i istražiti da li je Ange tamo. U svakom slučaju bar ću saznati tko mi je neprijatelj. I kola i moja stoka vjerojatno su tamo.

Okrenuo sam se, poskliznuo na zaleđenoj zemlji i pao, jedva zatim vši krik. Bezuspješno sam pokušavao ustati, opet sam pao na lice i mora da sam izgubio svijest jer kada sam se probudio, sijalo je sunce.

Neko vrijeme ležao sam nepomično, uživajući u toplini koja se je malo-pomalo vraćala u moje tijelo, a onda sam se sjetio da sam zapravo progonjen, a da satima ležim nasred čistine. Oprezno sam podigao glavu. Obuzala me je vrtoglavica ali izdržao sam i nisam je spustio.

Moj se je pogled izoštrio. Razaznao sam svaku pojedinost. Čistina je na sreću bila prazna. Nije bilo ni zvukova izuzev vjetera u krošnjama borova.

Oprezno sam se povukao na ivicu čistine i šepajući, svu sam obišao. Nigdje nije bilo tragova koji bi obilježavali naš dolazak ili odlazak.

Bio sam bez oružja, bez hrane, odjeće i zaklona ali ipak jedino na što sam mislio bila je Ange.

Sat kasnije pronašao sam mjesto gdje su oni logorovali prošle noći ali više ih nije bilo. Ovdje je spavalo bar tucet muškaraca sudeći po bezbrojnim tragovima. Na zemlji je bilo opušaka, pronašao sam koru od kruha i mjesto gdje je očišćen lonac za kavu. Ali nigdje nije bilo tragova kola i jednih malenih čizama koje sam sa zebljom tražio. Ona je znala kakav sam, kako mi je malo dovoljno da pronađem trag i sigurno je da bi se potrudila da ostavi bilo kakav znak... da je bila ovdje. Ali gdje god bila, ovdje sigurno nije.

Kako mogu bez traga nestati teška kola natovarena sa više od tone opreme, i zaprega od šest velikih mazgi? Visoravan je imala samo dva ili tri prilaza. Sve sam više počeo uvjeravati samog sebe da ti ljudi ne znaju za Ange niti za kola. Ali, gdje je onda? Što se je dogodilo? I tko je na mene pucao i zašto? Hoće li nastaviti sa potragom ili su odustali?

Nažalost, osjećao sam da je to tek početak lova. Tako uporno traganje ne prekida se odjednom i bez ikakvog uspjeha. Nastavio sam kroz šumu, teško šepajući, pužući preko oborenih stabala i pokatkad se odmarajući. Sjetio sam se dubokog kanjona koji smo obišli na putu ovamo. Bio je gusto obrašao šipražjem, gotovo neprohodan ali kroz njega je proticao duboki potok. Sigurno je da ima i ribe i sitnih životinja.

Nisam više mogao tragati za kolima. S te strane nisam se više nadao pomoći. Morao sam što prije dobiti hrane ili je sa mnom svršeno. Pred suton našao sam spilju pod ogromnim kamenim lukom koji je stvorio prirodni most nad orizicom, visok osamdesetak metara. Spilja je bila dobro sakrivena i udobna i jedina opasnost prijetila je od kakvog zalutalog medvjeda ili planinskog lava.

Napravio sam maleni luk i pomoću štapića tvrdog drva zapalio sam vatru. Bila je malena i prigušena ali unijela je divnu toplinu u moje smrznute mišiće. U komadu savinute kore donio sam vode i utoplio je kraj plamena. Oprao sam ruke a onda spustio blache i pregledao nogu. Bila je gotovo sasvim crna i otekla na dvostruku deblji-

mu. Sjedio sam oko jedan sat i ispirao rane ostatkom košulje. Nisam znao da li će mi to pomoći, ali u tom času bilo mi je lakše.

Ugasio sam vatru i pripremio postelju od granja i zimzelenog lišća. Moje san, te noći bio je ispunjen morama, nemirima i čestim, bezrazložnim budenjima.

Probudila me je glad. Zagrijavši vodu ispio sam je da bih ugrijao promrzlo tijelo. Ponovo sam oprao svoje rane. Pomalo sam počeo sumnjati da li će mi više ikada biti toplo i hoće li mi se pružiti prilika da se doista najedem.

Sjedeći tako i njegujući svoje rane počeo sam razmišljati o razlozima koji su nepoznate ljude mogli natjerati da me napadnu.

Na Zapadu, na granici, kada čovjek odluči poći krivim putem mora biti sposoban i jak da bi se održao ili će mu se glava ubrzo naći u omći. Na granici ljudi žive teškim, ali poštenim životom, nemaju vremena za male, tajne poroke. Za takve bolja je blizina velikih gradova gdje se mogu prikriti u gomili. Tu se ubrzo svatko pokazuje u pravom svjetlu. Ako je zao, mora biti jak da bi se održao i onda kada ga okolina prozre.

Da li je takav i čovjek koji je pokrenuo lov za mnom? Čovjek koji je vjerojatno odveo Ange i moja kola.

Mogao bih shvatiti da postoji netko tko hoće moja kola ili Ange. I ne znači da ne smatram Ange privlačnom kada kažem da su vjerojatno u pitanju kola a ne ona. Za to je postojao snažan razlog.

Jedan od dobrih običaja granice bio je da muškarac nikada ne napastuje ženu pa čak i onu koja ne uživa dobar glas. Žena je bilo malo i zato su ih vrlo cijenili. Čak i neki ozloglašeni revolversaši znali su ustrijeliti čovjeka koji bi na cesti bio neugodan prema nekoj ženi. Ako je u mom teškom stanju postojala bilo kakva nada, ona se je temeljila na tom nepisanom zakonu granice.

Bol u nozi je postala podnošljivija. Mogao sam je pomalo savijati a nije ni bila toliko otečena. Oko podneva uhvatio sam zeca. Izvukao sam ga iz njegove rupe pomoću rašljastog štapa,

ogulio i ispekao meso. Ali čovjek ne može živjeti samo od zečevine. Potrebno mu je masno meso.

Nekoliko puta vidio sam košute a jednom i velikog debelog jelena, teškog preko stotinu kilograma. Ali, meni je bila dovoljna manja lovina. Nisam imao oružja za nešto tako krupno. Nastavio sam sa lutanjem tražeći hranu i bilo kakav trag koji bi mi rekao nešto više o mojim progoniteljima. Kasno poslijepodne odlučio sam se za povratak do spilje. U času kad sam krenuo natrag, osjetih miris dima. U stvari bio je to vonj pougljenjenog sirovog drva, vonj koji može danima visjeti u zraku u blizini mjesta gdje je gorjelo. Vлага ili kiša mogle su oživjeti taj miris i nakon što je prije nekog vremena nestao. Znao sam da je nešto gorjelo i to u mojoj neposrednoj blizini.

Nalazio sam se u grmlju točno ispred ruba visoravni koja se je ovdje izdizala okomito iznad kanjona. Počeo sam se probijati naprijed. Vonj je postajao sve jači a u njega se je umiješao i smrad spaljenog mesa. Po prvi puta osjetio sam pravu paniku i strah za Ange. Počeo sam čvrsto vjerovati da ću uz to spaljeno drvo i zagorjelo meso, pronaći i moja kola, i Ange.

* * *

Grmlje je bilo bodljivakovo, gusto i jako poput žice. Napola go nizam se mogao probiti ravno već sam morao potražiti zaobilazni put. Došavši konačno nadomak pogašenoj vatri moje je srce udaralo polaganim, teškim udarcima.

Pronašao sam kola, pronašao sam i mazge ali Ange nije bilo.

Kola i sve što je bilo u njima, spaljeno je. Mazge su, pojedinačno ubijene metkom u glavu i zatim bačene preko tvice visoravni. Netko se nakon toga spustio ovamo, nabacao na njih granje i sve zajedno zapalio. Pogled na ostatke tih snažnih i dobrih životinja teško me se dojmio. Zapadno od Missourija, a možda ni bilo gdje drugdje, nije bilo bolje zaprege.

Nigdje uokolo nije bilo razasutih stvari. Tko god je to obavio, pažljivo je sakupio sve što je našao i bacio u

plamen. Htjeli su još jednom da unište sve tragove mog postojanja. Iznenada mi je palo na pamet da tko god to bio, možda će se vratiti da pregleda da li je vatra zaista sve proždrla. A ako se vrate i pronađu me, ubit će me. Niti sam imao oružja niti sam bio u stanju da se borim.

Neko sam vrijeme nepomično stajao promatrajući hrpu pepela i ostatke životinja, pokušavajući dokučiti tko je to učinio i zašto.

Uništenje ipak nije bilo potpuno. Iako se netko mnogo trudio, ponešto je ostalo i neizgorjelo. Mora da im se je jako žurilo.

Pokušavajući ostaviti što manje tragova obišao sam ostatke. Velika kola načinjena od hrastovine ne mogu tako lako izgorjeti usprkos tome što je drvo bilo suho. Nosači osovine bili su masivni, podnice debele. I onda sam se sjetio našeg tajnog skrovišta.

Bila je to kutija izdubena iz jednog komada tvrdog drva i pričvršćena odozdo, ispod kola. Tu smo spremili neke nevažne sitnice i pet zlatnika za najgoru nuždu. Bilo je potrebno izvući jedan drveni klin da bi se oslobodio dio poda u kolima i tako došlo do kutije.

P'atneni krov kola sasvim je uništen. Kotači su pocrnjeli ali su inače bili gotovo nedirnuti. Stranice vagona su izgorjele a pod je slomljen. Pronašao sam drvenu kutiju i otvorio je. Zlatan je novac bio unutra ali ostalo je pretvoreno u pepeo.

Prekapajući dalje pronašao sam ne-taknutu konzervu graha i samo malo nagorjelu poču suhe slanine. Ono do čega mi je najviše bilo stalo — pekog noža ili bilo kakvog oružja, to nisam mogao pronaći. Mora da se je nalazilo ispod ostataka kola.

Nisam mogao pretpostaviti kada će se vratiti ljudi koji su mi to učinili. Po svemu što su do sada poduzeli, čini se, da su čvrsto od'učili da unište svaki trag mog postojanja. Bio sam siguran da će ponovno opet doći ovamo i provjeriti da li je sve u redu.

Dobro sam pogledao oko sebe da bih bio siguran kako nisam ostavio nikakav trag. Onda sam se počeo polako udaljavati razmišljajući zbog čega su ti nepoznati ljudi uložili sav taj

trud. U ovoj divljoj zemlji tko bi ikada saznao što se je dogodilo čak da i nisu tako pažljivo uklanjali tragove. Koliko je ljudi bilo ubijeno i jednostavno ostavljeno lješinarima i zbog toga ubojica nikada nije stradao. Zašto su se onda ovi toliko trudili. I što to znači u odnosu na Ange?

Neprekidno mi je bila pred očima iako sam nastojao da ne mislim na nju. Nisam joj mogao pomoći, nisam je čak mogao ni naći sve dok ne nabavim konja i oružje. Svako razmišljanje o njoj dovodilo me je do panike... bilo je bolje da umjesto toga radim nešto korisno. Jednu sam stvar naučio na granici i uvijek sam se ravnao po njoj — nikada ne gubi vrijeme jaučući nad onim što ne možeš ispraviti. Ako se može nešto učiniti onda učini. Ako ne, ionako nema smisla mučiti se prije nego dođe vrijeme za akciju.

Sunce je zašlo. Među drvećem bilo je već vrlo tamno. Poželio sam, da se nalazim u svojoj spilji, ali i prije nego sam prošao dvadesetak metara bilo mi je jasno da ću nažalost morati prenoćiti u blizini ovog mjesta.

Zemlja je bila zaleđena. Moja se je noga okliznula na kliskom kamenu pa sam teško pao. Dosta sam se namučio dok sam opet ustao. Hladnoća je bila sve jača. Rijeka u koju sam pao, što mi je spasilo život, sada je vjerojatno zamrznuta.

Oprilike tridesetak metara od ostatka mojih kola, pronašao sam mjesto gdje se je nekoliko stijena srušilo sa ivice visoravni. Bio je to kakav-takav zaklon, tek toliko da sam se mogao sklupčati u njemu. Načupao sam nešto suhe trave i napravio ležaj.

Probudio sam se usred noći. Moja prva misao bila je da ipak nešto znam. To su bila imena dvojice mojih progonitelja. Čovjek koji je pucao na mene zvao se je Macon a postojao je i neki Dance ili Dancer. No u ovom času od tog saznanja nije moglo biti n'kakve koristi.

Ležao sam tresući se kao prut kada sam čuo kako se vraćaju. U stvari, bio je samo jedan jahač. Prošao je tek koji metar daleko od mene. Čuo sam tiho škripanje kože sedla i zveketanje mamuza.

Bio sam guviše smrznuti i ukoteu da bih se mogao pomaknuti. Čuo sam kako jahač nešto šuška u mraku i psuje. A zatim sam vidio neki plametak i, čini mi se, da sam čuo pucketanje vatre. Nakon toga sam vjerojatno zaspaó jer kada sam se probudio bio je dan.

Neko sam vrijeme ležao sasvim nepomično a onda sam ispuzao iz svog skrovišta i ustao. Tek sam se tada sjetio noćnog posjetioca.

Posao sam do'je i pronašao tragove koji su dolazili i odlazili. Bili su oštri, potkove konja bile su u dobrom stanju. Neko sam vrijeme promatrao tragove, i znao sam, da ih nikada neću zaboraviti, a onda sam pošao do kola.

Neznasnac je nagomilao još granja na ostatke i opet zapalio. Sada je bilo uništeno baš sve. Pod pepelom je još uvijek bilo žeravice pa sam neko vrijeme stajao u blizini pokušavajući se zagrijati.

Što sada? Znao sam da sam u nezavidnom položaju. Trebalo se je izvući iz tog kraja, izliječiti rane i nabaviti konja i oružje. Tada sam se sjetio priča o Camp Verdeu.

Sudeći po onome što sam čuo, nije mogao biti više od trideset milje daleko — u zračnoj liniji. Ali, da bi se tamo stiglo u zračnoj liniji, čovjek bi trebao imati krila. Nitko od nas Sekkettovih nikada nije imao krila pa je trebalo krenuti što prije. Zagrijao sam svoju konzervu sa grahom i otvorio je udarcima kamena sjekire. Pojeo sam sve do posljednjeg zrna i krenuo.

Bio sam još uvijek gladan, premrznut i slab od gubitka krvi. Započeo sam dugi put. Otac je uvijek ponavljao meni i braći: Nikada ne odustaj. Idi naprijed, sve se mora pokušati.

Uspio sam uspuzati natrag na visoravan. Moja slijedeća velika zapreka bio je kanjon čije strane na sreću, nisu bile tako strme. Spustio sam se u dubinu uglavnom klizajući se, posrćući i padajući.

Bilo je podne kada sam stigao na dno. Odahnuo sam i počeo se pripremati za uspon na drugu stranu, kad odjednom pronaдох trag. Moje su ruke opet krvarile, bio sam na rubu nesvijestice od iznemoglosti. Pogled na znakove ljudskog prisustva naglo me je dozvao k svijesti.

Bio je to indijanski trag a u ovom kraju to je značilo apaški trag. O njima sam mnogo znao. Ne toliko koliko moj brat Tyrel, ali dovoljno. Ako me pronađu, znao sam da mi je došao kraj.

Apaš je borac i ništa drugo. Od bitaka sastoji se njegov život i njegov ponos. Među svojim on vrijedi toliko koliko je konja ukrao i oteo i koliko je skalpova skinuo. Sa stanovita nas bijelaca, to je bilo krivo ali Apaš ima svoje shvaćanje od kojega ne odstupa. Milost prema protivniku kod njega znači slabost i strah, a cijeni samo hrabrost.

Poštovao sam Indijance. Razmjenjivao sam s njima konje, borio i lovio zajedno s njima. Ali sada je Indijanac bio ono što sam posljednje na svijetu želio ugledati.

Kako i kada sam stigao na drugu stranu kanjona, ne znam. Srećom odmah uz rub pronašao sam polok iz koga sam se napio. Nastavio sam padajući sve češće, ležeći sve duže i ustajući sve teže. Ali, ipak sam se kretao naprijed, prema sjevero-zapadu, jer se je tamo negdje, na rijeci Verde, onoj istoj u koju sam pao kad su me ranili, nalazilo naselje Camp Verde.

Izgubio sam pojam o vremenu. Nekoliko puta primijetio sam da govorim na glas, sam sa sobom, a jednom sam počeo i pjevati. Moje su se noge smiješno savijale poda mnom i pravo je čudo da nisu sasvim popustile iako sam padao sve češće.

A onda, iznenada, više nisam bio sam. S obje strane jahao je po jedan Apaš.

Pojahali su naprijed a iza njih su se pojavila druga dvojica. Usporili su. Bili su niskog rasta, širokih ramena, brončane boje kože, a prekriveni prašinom od dugog putovanja. Neki su nosili svježe skalpove. Ništa mi nisu učinili, ali nisu ni progovorili. Samo su me gledali svojim crnim očima. Kada bih pao gledali su kako se mučim da ustajem. Jednom se je jedan ratnik nasmiyao ali to je bilo sve.

Prošli smo otprilike milju. Ne znam koliko sam puta pao, možda desetak. Zastali bi, strpljivo čekali da ustanem i nastavili sa mnom Čini se da nas je put vodio na istu stranu.

Odjednom, jedan od njih skrenuo je konja i stao mi na put. Pokušao sam ga obići, ali pomaknuo je konja i opet mi prepriječio put. Kako god sam bio izvan sebe i gotovo nesposoban za logično rasuđivanje, shvatio sam da me smatraju zarobljenikom. Ratnik je pokazao kopljem prema sjeveru i ja sam poslušno zateturao na tu stranu.

Nakon još jedne beskrajne milje stigli smo do rancherije indijanskog sela. Svi Apaši, ratnici, žene i djeca izišli su i promatrali me. Pokušao sam podići glavu i pogledati ih u oči ali tada su noge popustile i ja sam se srušilo na lice.

U tom trenutku nešto je u meni progovorilo: Tebi, gotov si. Sada će te ubiti. A onda počeo sam tonuti u taman, bolom ispunjen svijet, koji je sve više nestajao. Nesvjestio sam se.

III

Ležao sam neko vrijeme otvorenih očiju prije nego što sam postao svjestan događaja u svojoj okolini. Ležao sam na mekim jelenjim kožama, a iznad moje glave nalazila se neka nadstrešnica.

Okrenuo sam glavu. Nešto dalje, niz blagu padinu bili su Apaši. Sedam ili osam muškaraca sjedio je oko vatre i jelo. Dvostruko toliko žena vrmalo se je oko njih.

Tada sam se sjetio Apaša koji su jahali s obje strane dok sam ja teturao i padao. Tko zna koliko dugo su me slijedili.

Jedna od žena primijetila je da sam budan i nešto rekla. Jedan od muškaraca izvanredno snažne građe ustao je i pošao uza strminu. Imao je na sebi samo kožnu pregaču, visoke mokasne i povez za kosu. Čučnuo je kraj mene i prstom pokazao na moje rane. Osjetio sam olakšanje kada je rukom napravio znak za hrabrog čovjeka držeći lijevu šaku ispred tijela a desnom je mahnuo odozgo prema dolje.

— Prijatelju — rekao sam — Amigo.

On je prstom dotaknuo ožiljak na mojoj glavi.

— Apaš?

— Bijelac — odgovorio sam. — Naći ću ga.

Kimnuo je glavom i upitao:

— Gladan?

— Da — promrmljao sam. — Koliko dugo sam ovdje?

Podigao je ruku i ispružio tri prsta.

— Idemo sada.

— U Camp Verde? — upitao sam.

Indijanac je pokazao zube i zatresao glavom.

— Ne, Camp Verde. Vojnici u Camp Verde.

Šutio je a ja sam razmišljao što će se dogoditi. Hoće li me pustiti ili sam njihov zarobljenik.

— Potrebno mi je oružje — rekao sam. — I konj. To mogu dobiti u Camp Verdeu.

— Ti loše — rekao je. — Imaš snage?

To je bilo pravo pitanje. Osjećao sam se slabim poput novorođenčeta ali odgovorio sam da mi je dobro. Iznenada je ustao i ispustio do mene kožnu vreću koju prije nisam vidio u njegovim rukama. Onda je otišao.

Nisam znao što će se dalje dogoditi. Bio sam i suviše slab da bi me to zanimalo pa sam spustio glavu na kožu i ponovno zaspao.

Kada sam se probudio bilo je hladno i mračno. Nije bilo ni vatre, ni dima ni bilo kakvog zvuka ili pokreta. Sjeo sam na kožu i ogledao se. Bio sam sâm.

Njegovali su me i kada su smatrali da je dovoljno, jednostavno su otišli za svojim poslom. U prvi čas nisam mogao vjerovati da sam još živ. Osamljena i bespomoćnog bijelca, prema apaškim nazorima, treba smjesta ubiti ako se ne namjerava pripremiti malena zabava sa mučenjem. Međutim, izdržljivost i hrabrost nešto je što Apaš cijeni i kod bijelog čovjeka. Slijedili su me, vidjeli sa koliko se upornosti borim da bih postigao svoj cilj pa su me zato i pštedili.

Sjetio sam se kožne vrećice. Otvorio sam je i pronašao u njoj napola sirove kukuruzne pogache. Odmah sam pojeo jednu i bila je izvrsna. Napio sam se vode iz potoka, umotao se u kožu i opet zaspao. Kada sam se probudio bio sam još uvijek slab, ali ne tako kao prije susreta s Apašima. Sada sam mogao nastaviti put. Taj dana

kasnije ugledao sam pred sobom Camp Verde.

Malena tvrđavica nalazila se je nešto udaljena od rijeke, na mjestu gdje je dolina bila široka kojih deset kilometara. Bilo je tu nešto obrađene zemlje koja je za moje oči, navikle na divljinu, bila pravi melam. Posada tvrđavice sastojala se je od' odreda konjanika, dva odreda pješadije i četrdeset izviđača. Indijanaca, pod zapovjedništvom čovjeka koji se je zvao Al Seiber. Bio je to izvanredno snažan muškarac koji se je oduvijek bavio samo izviđanjem a po načinu rasuđivanja i djelovanja bio je više nalik Indijancu no bijelom čovjeku.

Prišavši bliže naselju, uspravio sam pognuta leđa i produžio korak. Konačno i ja sam nekada bio vojnik.

Ljudi su izišli iz baraka i šatora, zapanjeno me gledali, i sudeći po njihovim licima, mora da sam pružao zaista zanimljiv prizor. Nisam više nosio svoj ogrtač od lišća već sam preko ramena prebacio kožu na kojima sam ležao u apaškom logoru. Ono što je ostalo od mojih hlaća ne bi bilo dovoljno ni za desetogodišnjaka da ga sačuva od sramote.

Dok sam koraćao posred ulice, iz jedne je zgrade izišao oficir, sa oznakama kapetana, praćen krupnim čovjekom odjevenim u košulju od jelenje kože. Ugledavši me, kapetan je zapanjeno zastao.

— Kapetane — počeo sam. — Ja.

— Seiber — prekinuo me je kapetan i okrenuo se svom pratocu — pobrinite se da ovog čovjeka nahrane a onda ga dovedite k meni. Možete mu pronaći i neku odjeću.

Desna mi je noga popustila. Zateturao sam se i bio bih pao da se nisam uhvatio o gredu za vezanje konja. U tom trenu iz skladišta je izišao i narednik i nikada u životu nisam vidio izraz tolikog iznenađenja:

— Neka sam proklet! Tell Sackett!

— Zdravo Rixley — rekao sam, uspravio se i pošao za Seiberom.

— Naredniče — čuo sam iza sebe kapetanov glas — poznajete li tog čovjeka.

— Da, gospodine. Bio je u šestoj konjičkoj za vrijeme rata. Bio je moj narednik i zapovijedao je u nekoliko

akcija. Izvrstan strijelac i odličan jahat.

Seiber me je uveo u jednu baraku. Posjeo me i natiočio viski:

— Ispijte, čovječe. Potrebno vam je.

Prevrtao je naokolo tražeći hranu a onda odjeću.

— Apaši?

— Bijelci — rekao sam. — Jedino su Apaši sa mnom postupali kao ljudi.

— Pronašli su vas?

Ispricao sam mu između zalogaja. Tražio je da mu opišem Indijanca sa kojim sam razgovarao.

— Čovječe, to se zove imati sreću — rekao je zapanjeno — Čini se da ste imali posla sa Victorijom.

Kad sam došao kapetanu, ovaj mi je ponudio stolicu. Ograničivši se na najnužnije, ispricao sam mu sve što se je dogodilo.

— Želio bih kupiti konja — rekao sam na kraju. — Možda i teretnu mazu. Potrebno mi je oružje i vraćam se natrag.

— Znam što osjećate — rekao je kapetan Porter. — Ali, vaša žena je sigurno ubijena... umorena, ako baš hoćete. Osim toga ako je tamo bilo više ljudi kao što pretpostavljate, bojim se da nemate nade u uspjeh.

Zastao je i promatrao me.

— I ja imam svojih problema — rekao je. — Sve moje jedinice su nepopunjene a manjkaju mi još dva oficira.

— Ali ja nisam bio oficir...

— Čuo sam da ste zapovijedali jedinicom. Kako dugo?

— Pet ili šest mjeseci.

— To je više nego dovoljno. Koliko je meni poznato, vaša je jedinica u toku rata bila pedeset sedam puta u borbi. Jeste li zapovijedali u to vrijeme?

— Da.

— Potrebni ste mi, gospodine Sackett. Potreban mi je svaki iskusan borac. Jeste li se borili i protiv Indijanaca?

— Da. Međutim, ja se moram vratiti kapetane. Moja je žena tamo, zar ne shvaćate?

Razgovarali smo još jedan sat prije nego sam se sjetio pravog pitanja: — Da li u ovom kraju ima novih rančeva?

Oštro me je pogledao i čini mi se da se je njegovo lice ukočilo:

— Da, Sackett. Tri ili četiri. Svi su veliki i svi tek nedavno osnovani — zastao je tren, a onda dodao — svi su vođeni časnim ljudima.

— Možda, kapetane. Ali jedan od njih smatrao je potrebnim zapaliti moja kola i pokušao me je ubiti.

— Možda.

— Možda? Bio sam tamo... i preživio sve to.

— Naravno, naravno. Ali možete li bilo što dokazati? Morate imati čvrste dokaze. Zakon se mora...

— Kapetane! Pronaći ću tog čovjeka. Pronaći ću i dokaze, ali ću nakon toga, postupiti po vlastitim zakonima. — Nisam mu dozvolio da me prekine. — Kapetane, uvijek sam duboko cijenio zakon. Cijela naša obitelj je tako odgajana. Ali obojica znamo da na ovom području ne postoji zakon dovoljno jak da nadvlada bilo kojeg od velikih rančera. Čak im ni vojska ne može ništa.

— Gospodine Sackett, ne preporučam vam da uzimate zakon u svoje ruke.

— Sto ćete vi poduzeti protiv toga, kapetane?

— Morate me poslušati Sackett — rekao je kruto. Onda je upitao — Sto mislite zašto su poduzeli sve što ste mi ispričali?

— To je zagonetka koju još nisam riješio, kapetane.

Prišao je prozoru, ruku ukrštenih na leđima. Upitao je ne gledajući me:

— Vaša je žena bila lijepa, gospodine Sackett?

Odgovor na to zabrinjavao je i mene samog i do sada nisam imao hrabrosti da razmišljam o tom razlogu.

— Vrlo lijepa, kapetane. Ne govorim to zato što mi je žena. Sva moja braća bila su na neki način zaljubljena u nju. Tyrel, na primjer...

Porter se je naglo okrenuo.

— Tyrel Sackett? Revolveraš iz More je vaš brat?

— Da.

— To znači da je i Orrin Sackett...

— Moj brat, da kapetane. Zašto?

— Orrin Sackett nam je mnogo pomogao u Bijeloj kući. To je vrlo sposoban čovjek i moj dobar prijatelj.

— I gotovo tako spretno se revolverom kao i Tyrel, kada je to potrebno.

— Ne bih vas želio uvrijediti — promrmljao je kapetan, ali da li ste se vi i vaša supruga dobro slagali?

— Izvrsno. Ako ste pomislili da me je ostavila, morate izmisliti nešto bolje.

— Naravno — nasmejao se je.

— Žena koja napušta svog muža sigurno ne bi razorila kola i vrijednu zapregu. Osim toga ne bi ostavila ni novac koji ste pronašli. Ne, ja sam razmišljao o nečem drugom... ovo je područje gdje ima vrlo malo žena a gotovo ni jedna lijepa.

— Kapetane, to ne ide. Vi znate što se ovdje, na granici, događa onome koji naikodi ženi. Nitko ne bi bio toliko lud da pokuša...

— Što ako je počeo rasuđivati tek kada je bilo prekasno? — kapetan je počeo prema meni smrknuta lica. — Možda ga je tada obuzela panika. Možda je očajnički pokušao uništiti svaki trag vašeg postojanja, da bi se prikrilo što je učinio.

— A svi oni ljudi koji su me tražili?

— Vjerujem da ćete jednog dana saznati kako je to bilo zbog nekog drugog razloga. Pretpostavljam da je samo jedan čovjek, jedan koji zapovijeda, kriv za zločin, a da ostali ne znaju pravi razlog zbog kojeg su vas trebali ubiti.

Bilo je logično. I moglo je značiti da je Ange mrtva i da je prepatila... Obuzeo me je užasan bijes. Stajao sam nasred sobe spuštene glave i čvrsto stisnutih šaka, tresući se cijelim tijelom.

— Al Seiber će se pobrinuti za vas — rekao je Porter. — Sackett, ovaj razgovor neka zauvijek ostane tajna. Ako ga gdje spomenete, ja ću nijekati da je ikada do njega došlo. Sutra ujutro naći ćete konja i mazgu a ja ću razgovarati sa Seiberom o oružju.

— Imam novaca, mogu ga kupiti.

— Pretpostavljam da želite dobro oružje a bojim se da ono što biste našli kod Suttersa... u trgovini... ne bi bilo baš najbolje.

Ispratio me je do vrata:

— Sjetite se moje ponude. Kada se vratite možete preuzeti svoj nekadašnji čin.

Našao sam se vani, stajao sam sam u tmini. Zvijezde su bile sjajne, neč hladna... a Ange, moja Ange, bila je mrtva.

Izenada, sasvim sam sigurno znao da je više nema. Sve što je kapetan Porter pretpostavljao bila je istina. Njeno tijelo ležalo je negdje u blizini ostataka naših kola.

Vratit ću se da je sam ukopam. A nakon toga započim lov.

Tek mnogo kasnije saznao sam što se je dogodilo u zgradi koju sam upravo napustio. Kapetan Porter prisao je svom stolu i napisao kratko pismo. Kada ga je zatvorio i napisao adresu pozvao je podoficira i zapovijedio da ga kurir odnese još iste noći.

Radilo se je o mojoj koži a pismo je, otišlo još prije no što sam ja napustio Camp Verde.

IV

Jedne sam se očeve preporuke uvijek držao. Kada putuješ u neprijateljskoj zemlji nikada se ne vraćaj tragom kojim si već jednom prošao. Možda te tamo čeka zasjeda.

Al Seiber mi je pokazao početak jedne stare indijanske staze. Odlazio sam njome u brda putujući otprilike usporedno sa rijekom samo sada znatno dalje nego kada sam dolazio.

Ruke su mi bile samo djelomično zacijelile. Mogao sam prilično dobro rukovati puškom ali ne znam da li bih sa uspjehom povukao revolver protiv nekoga. Prošle su dvije sedmice od mog pada. Još uvijek sam se loše osjećao ali nisam mogao čekati.

Prenosio sam na mjestu koje nije bilo više od četiri kilometra udaljeno od mjesta gdje su ležali ostaci mojih kola. Isto toliko, ali prema sjeveru, nalazilo se je neko mormonsko naselje, ne grad već malena skupina kuća. Čuo sam da se radi o poštenim ljudima pa sam se tamo namjeravao opskrbiti budu li mi potrebne namirnice. Nadao sam se, da ću saznati i još što god drugo.

Bio mi je potreban odmor pa sam se sklonio u jedan kanjon. Nisam pronašao nikakvih tragova pa ni indijanskih što mi je bilo vrlo drago. To što

je Victorio sa mnom dobro postupao ne bi mi pomoglo kada bih našlo na neku drugu grupu ratnika. A Tontosi su bili najokrutniji od svih pripadnika Apaša.

Iznad sićušne vatrice skuhao sam kavu i dobar obrok jer sam predosjećao da ubuduće neću imati suviše vremena za hranu. U zoru bio sam opet u sedlu i odjahao prema nesretnoj visoravni, na kojoj se je izmijenio cijeli moj život.

Ovdje je bilo mnogo tragova. Vedeći su ostavili dobro potkovani konji kakve možete naći samo na uremno i pažljivo vođenim rančevima. Ali nigdje ni najmanjeg traga da su se ovdje ikada nalazila kola.

Kada sam došao do mjesta gdje su se nalazili ostaci kola, čekalo me je iznenađenje. Nije bilo ostataka, nije bilo ničega, izuzev spaljenog lišća na granama. Netko se je vraški trudio da sve raznese i zakopa. Nije bilo čak ni željeznih nosača platnenog krova ni teških gvozdenih obruča kojima su bili okovani kotači. Tko zna kamo su to odveli ili zakopali.

Pretražio sam okolinu ali bez uspjeha. Onda sam odjahao natrag do mjesta gdje su kola bila spaljena. Pušku sam držao preko koljena. Kada ih sretnem, a nisam znao hoće li to biti jedan ili mnogo njih, trebat će brzo pucati.

Zapalio sam malenu vatru i dok sam sjedio kraj nje, bio sam najusamljeniji čovjek na ovom svijetu. Osjećao sam se bolje i to mi je, nažalost, dalo snage za razmišljanje kojega sam prije, uglavnom bio pošteđen.

Bio sam najstariji od Sackettovih pa sam prvi ispao iz gnijezda kad je započela gužva. Prvi od braće otišao sam u rat. Mi smo iz Tennesseea, iz Južnih država, ali smo gončaci koji su navikli da sve ljude podjednako poštuju. Zato smo uglavnom svi bili protiv ropstva. Mnogi su ipak otišli na stranu Juga. Ja nisam poslušao svoje srce već razum pa sam stupio u sjevernjačku vojsku.

Tako sam stupio u Šestu konjičku i proveo s njom cijeli rat. Onda sam pošao napumce, tražeći sreću u bilo kom obliku.

U to vrijeme su i Tyrel i Orrin napustili rodna brda i otišli na Zapad da bi potražili novi dom i tamo doveli majku. Kada su se smjestili, Tyrelu je brzina u baratanju sa revolverom donijela zaposlenje šerifa, a Orrin je studirao pravo i postao sudac.

A ja nisam postigao ništa. Ange i ja pronašli smo skroman rudnik zlata u brdima Kolorada. Ali vađenje je išlo polako a raditi se je moglo tek nekoliko mjeseci na godinu. Nešto smo izvadili, a budući da sam oduvijek želio imati ranč, za to smo zlato kupili opremu i stoku i krenuli na zapad u Tonto-dolinu. A sada — nije više bilo Ange, i sve ostalo je propalo a ja... jedini prijatelji koji su mi preostali bili su kolt i vinčesterka.

Istina, Sackettovih je bilo mnogo i svi su uvijek bili spremni na bitku ali razasuli su se svuda po Zapadu i nije bilo mnogo nade u pomoć.

Zatrpao sam žeravicu, pronašao zgodno mjesto i zamotao se u pokrivače.

Kada sam ustao, sunce je već bilo prilično visoko. Napojio sam konja, skuhao kavu i prožvakao komad suhog mesa. Bio sam nemiran i čudno sam se ponašao. Znao sam što je to. Ja sam čovjek kojega je teško razbjesniti i ako je potrebno, u stanju sam dugo suzbijati srdžbu. Ali sada sam osjećao da se sve više bližim trenutku, kada se više neću moći svladavati i tada će nastati pakao... a to nije bilo dobro.

Tog sam jutra pronašao Ange.

Mjesto se je nalazilo samo stotinjak metara od ostataka kola. Jašući ovuda primijetio sam pukotinu u stijeni i nešto me je nagnalo da stanem. Osjećao sam kako me plaši predosjećaj da se ovdje nalazi nešto što je u vezi sa Ange. Jer dok mi je razum kazivao da je sigurno mrtva ja sam se još uvijek nadao.

Pukotina je bila kao i sve druge. Kada sam prišao, srce mi je gotovo stalo, jer sam vidio da je neko, na brzinu pred nju nabacao nešto kame-nja.

Iza te hrpe ležala je Ange.

Bila je zadavljena ali, vidjelo se, tek nakon teške borbe. Njeni su nokti

bili tamni od krvi a pod njima je bilo i mesa. Borila se je i parala duboko.

Zahvaljujući hladnoći ostala je nepromijenjena ali ja nisam mogao gledati njeno lice. Uzeo sam pokrivače i zamotao je. Onda sam odjahao dolje, do vatre. Tamo je bila moja lopata koja se je nalazila još u kolima. Očito je ubojicama bila potrebna da bi uništili trgovce a onda ju je onaj tko se je njome služio, zaboravio.

Grob sam iskopao gore, na visoravni, gdje je zemlja bila duboka. Tamo sam je položio, zatrpao i preko svega složio kamenje. Onda sam svojim novim bovi-nožem istesao križ. Užario sam oštricu i malo-pomalo ispalo u drvu ovaj natpis:

Ovdje leži

Ange Sackett

umorena nedaleko od ovog mjesta
25. travnja 1877.

Tkogod bio kriv sada neće više sumnjati. Znat će da sam živ. A i oni koji možda nisu znali što se je zapravo dogodilo sada će shvatiti zašto su morali tako pomno tražiti nepoznatog čovjeka.

Provjerio sam svoje oružje i odjahao sa visoravni.

Sada je sve bilo odlučeno. Oni će loviti mene ali i ja lovim njih. Milost je nešto što sam zaboravio onog časa kada sam ugledao Ange. Zelio sam samo da ih pronađem na njihovom krvavom tragu i pružim im priliku da pokušaju ubiti nekoga tko nije bespomoćna žena.

Tih dana Globe je bio samo skupina baraka, šatora i brvnara razbacanih niz obale potoka Pinal. Pa ipak, imao je čak tri krčme. Kad sam stigao, stao sam ispred prve i sjahao. Ljudi su me promatrali.

Navikao sam na to jer sam bio viši od većine ljudi. Međutim, možda je postojao za to i neki drugi razlog.

U salunu bilo je nekoliko ljudi, sedam ili osam. Ogledao sam se:

— Ja častim — rekao sam. — Častim sve prisutne.

Neki su oklijevali ali ne dugo. Čovjek četvrtaste brade radoznalo me je promatrao, podigao je svoju čašu i pogledao me preko ruba stakla:

— Prijatelju, vi ne izgledate kao čovjek koji nešto slavi.

— Tražim obavijest. Kojem ranču pripadaju ljudi koji su prošlih sedmica boravili na teritoriju Mogollona?

Nitko nije odgovorio. Ispivši, jedan je oklijevajući upitao:

— Što se je dogodilo, gospodine?

— Radi se o ranču za koji rade ljudi po imenu Dancer i Macon.

— Slušajte moj savjet — progovorio je snažno građen čovjek. — Ako ste pametni popet ćete se na svog konja i odjahati oдавде.

— Nisam tražio vaš savjet.

Čovjek se je nasmiješio ali u tom osmijehu nije bilo simpatije:

— Prokleta budalo! Macon je najbrži čovjek na revolveru u ovom kraju.

— Nazvao si me prokletom budalom — rekao sam tiho.

— I? — odlazio je čašu.

Očekivao je da ću povući revolver ali ja još uvijek nisam vjerovao svojim ozlijeđenim dlanovima. Zato sam ga udario.

Bio je visok gotovo kao ja, a sigurno nešto teži. Ali prvi udarac je obično odlučujući a ja sam namjeravao da tako i bude. Lijeva ruka ga je pogodila u usta a desna mu se smjestila iza uha. Skoljka je prsnula i obilila se krvlju a on je pokušao dohvatiti revolver. Zato sam ga pograbilo za pojas, trgnuo ga k sebi a onda odgurnuo. Tupo je udario o zid a kada se je teturajući počeo vraćati opet sam mu dao da okusi šaku a onda sam ga dokrajčio sa dva udarca u želudac. Presavio se je o pasu i pao. Odgurnuo sam njegov revolver.

— Kada mi se opet budeš obratio — rekao sam — počni sa, gospodine.

Vratio sam se do barske tezge i dohvatio svoju čašu.

— Taj ranč... — promrmljao je čovjek četvrtaste brade. — Zašto lovite njegove ljude?

Čovjek na podu počeo je ustajati. Posegnuo sam za revolverom. Nisam mogao biti siguran u brzo povlačenje, ali kada mi je jednom bio u rukama mogao sam se njime poslužiti. Napec sam kokot i rekao onome na podu:

— Ako si Maconu prijatelj, reci mi da me prvi puta nije ubio, a da ću mu sljedeći puta gledati ravno u oči.

Čovjek jake brade hladno me je pogledao:

— Zar optužujete, Sonoru Maçona da vam je pucao u leđa?

Lijevo sam rukom odgurnuo šešir. Svi su mogli vidjeti ljubičasti ožiljak, još uvijek svjež a kosu je s obje strane rane obrijao vojnički liječnik.

— Da ga vidim, ne bih ga prepoznao — rekao sam. — Skinuo me se s leđa, sa jedne stijene na visoravni Buckhead.

— Teško je to vjerovati.

— Vaša stvar — progutao sam ostatak pluća i odstupio od tezge. — Ako ga vidite, recite mu da sam mu na tragu. Lovili su me dok sam bio ranjen i bez oružja. Ali, sada ja lovim njih. Svatko tko pripada tom ranču neka se sakrije što bolje može. Nitko se neće spasiti.

— Nije li to za vas prevelik zalogaj, stranče?

— Tko ne vjeruje — rekao sam — neka dođe i pokazat ću mu.

— Dovraga, u toj je četi četrdeset ljudi. Četrdeset opasnih ljudi, dobrih boraca.

— Dobrih? Ti dobri borci ubili su moju ženu, pobili mazge i zapalili kola.

— Ubili su vam ženu?

U prostoriji je nastala mrtva tišina. Ljudi su me gledali, ne mičući se, zapanjeni onim što su čuli.

— Ostavio sam ženu sa kolima i otišao naprijed da potražim silazni put sa visoravni — rekao sam. — Netko me je pogodio, s leđa. Dok su me tražili čuo sam da spominju Dancera i Maco-na.

Zatvorio sam oči i nastavio:

— Kada sam opet pronašao svoju ženu, bila je zadavljena. Tko god je to učinio, nosi tragove na svom licu. Pod njenim noktima bilo je krvi i kože...

Pokušao sam odagnati taj prizor ali uzalud.

— Onda su pobili mazge i zapalili kola i uklonili sve tragove. To se je dogodilo dvadeset petog prošlog mjeseca. Valjda ću otkriti čiji su ljudi tog dana bili na visoravni. I naći ću ih.

Ljudi su se uskomešali. Blijes je bio vidljiv na njihovim licima. Čovjek četvrtaste brade bio je blijed. Okrenuo se prema tezgi i zatražio viski.

Barmen je podigao stisnutu šaku:

— Ubojica žene je najodvratniji stvor koji postoji. Kada dođe vrijeme, gospodine, pomoći ću vam da povučete uže.

Jedan je čovjek upitao:

— Niste nam rekli kako se zovete.

— Tell Sackett iz Tennesseeja.

— I onaj revolveraš iz More se tako zove...

— To je moj brat — rekao sam. — Mlađi brat. Ja sam ga učio pucati a bio je odličan učenik.

Čovjek do mene ispio je, platio i izišao iz lokala.

— Tko je bio taj? — upitao je netko.

— Neki govedar — odgovorio je drugi. — Ne poznajem ga.

Ljudi su šutjeli zabavljeni svojim mislima. Barmen je upitao:

— Jeste li večeras jeli? Sjednite, donijet ću vam nešto.

Iznenada sam osjetio da sam neizrecivo umoran. Snaga mi se polako vraćala ali ona tučnjava i suviše je iscrpila moje rezerve. Spremio sam revolver u navlaku i spustio se na stolcu.

Čovjek mi je donio jelo i vrč vruće kave. Jeo sam i pio ali cijelo sam vrijeme mislio na Ange i negdje duboko u meni gorio je plamčak bijesa.

To me je izjedalo sve dok moja unutrašnjost nije ostala prazna... bez misli, bez nade, bez bilo čega što čovjeku daje volje za život. Preostala je samo želja da pronađem čovjeka ili ljude koje sam mrzio svom svojom snagom... ljude koje sam morao ubiti.

Kada sam se najeo do sita i sve zalio kavom izišao sam i stajao tamo na trijemu a ledeni vjetar šibao je otvorenim prostorom i hladio moje užareno čelo. Bila je divlja noć. Oblaci su jurili nebom koje je bilo sablasno osvijetljeno plavičastim mjesecom. Stajao sam sâm na širokoj zamrznutoj cesti i osjećao kako me ponovo obuzima bol i samoća.

Angel... umr'la je na užasan način i sama, dok me je čekala a ja joj nisam mogao pomoći. Nije imala mnogo od života dok je živje'a tamo visoko, u brdima Colorada. Prema meni bila je divna, nježna i brižljiva. Patila je kada je meni bilo teško i uvijek smišljala kako da mi ugod i pomogne. Uz nju spoznao sam značenje riječi greća.

Takva razmišljanja bila su za mene suviše bolna i na kraju bi se pretvarala u goruću mržnju koja je samo čekala trenutak, da se iskali. A ja sam znao da to vrijeme mora doći.

Konj je okrenuo glavu i prijekorno me pogledao. Vjeter je bio leden a on je bio umoran od dnevnog puta. Bilo je kasno. Prišao sam, izvukao vinčesterku iz navlake na sedlu i onda uzjahao. Usmjerio sam ga sredinom prazne ceste gdje je vjeter kovitlao prašinom i suhim lišćem.

U gradu nije bilo javne staje, samo neki obor u kome su konji stajali prikupljeni u jednom uglu, okrenuti repovima prema vjetru. Obor se je nalazio u usjeku koji je pružao bar nekakvu zaštitu od vjetra. Priveo sam konja hrpi sjena, rasedlao ga i dobro otro. Dao sam mu kukuruza iz malene vrećice koju sam nosio znajući da ću od životinje možda uskoro zatražiti da da sve od sebe. Dobar obrok konju, za jahača mogao je značiti razliku između života i smrti.

Ostavio sam životinju u oboru i okrenuo se prema osvijetljenim prozorima. Bilo je kasno a ovdje su ljudi rano ustajali pa su i lijegali sa kokošima. Jedno za drugim gasila su se svjetla i prozori su nestajali u mraku.

Uz obor se je nalazio jarak kojim je otjecala voda. Tri puta sam pazio da ga prekoracim ali, obuzet sumornim mislima konačno sam zaboravio na njega. Stao sam u grabu i gotovo pao a to mi je spasilo život. Upravo, kad sam se rukama dočekaao na zemlju, odjeknuo je tutanj hica za kojim je slijedila mrtva tišina. Ostao sam ukočen. Čekao sam i slušao. Tko god je pucao, čini se da je siguran u pogodak. Prošlo je nekoliko minuta. Ništa se nije pomaklo niti čulo pa sam otpузao nekoliko metara, sve do ruba obora i tamo sam se pritajio. Ako se netko odluči na prvi potez, to sigurno neću biti ja.

Međutim, čekao sam prilično dugo i počeo vjerovati da je moj napadač odmah nakon pucnja neprimjetno kliznuo i otišao. Kako je vrijeme prolazilo bio sam u to sve više siguran ali nisam htio riskirati. Povukao sam se natrag sve do nekog grmlja a onda sam u velikom luku zaobišao tijelo

naselje. Pošao sam prema salunu jer je u to doba jedino ondje još uvijek gorjelo svjetlo.

Gurnuo sam vrata i ušao.

Barmen me je pogledao a onda je njegov pogled kliznuo prema čovjeku koji je stajao na kraju duge tezge. Ne vjerujem da mi je time htio dati neki znak... on je jednostavno pogledao tog čovjeka, vjerojatno, zato jer je ušao posljednji, prije mene.

Bio je to visok, mršav čovjek sa dubokim, tvrdim borama na licu.

Hodaajući duž tezge držao sam vinčesterku u desnoj ruci a lijevu sam položio na uglaćanu plohu bara.

— Viski — rekao sam, a vrh cijevi moje puške bio je uperen točno u čovjekovo srce. Za svakog promatrača to je moglo izgledati sasvim slučajno. Uzeo sam čašu i rekao:

— Netko je pucao na mene, tamo kod obora.

Moj je glas bio blag i nije optuživao. Međutim, ja sam primijetio da čovjek ima blatnjave pete a jedino blato koje u ovoj hladnoj noći nije bilo zaleđeno moglo se je naći u jaraku, kraj obora.

Pogledao me je ravno u oči.

— Da sam to bio ja — rekao je — bili biste mrtvi.

— Mislim da si bio ti — odgovorio sam. — Imaš blata na petama.

Njegovi prsti počivali su na rubu barske tezge. Onda je naglo posegnuo za revolverom i ja sam povukao otpo-nac.

Metak kalibra 44 udario ga, odbacio natrag i napola okrenuo. Ja sam ubacio novi metak u ležište puške a on je teturao natraške i naslonio se na zid.

— Ti si jedan od onih koji su ubili moju ženu?

Pogledao me je, iznenađeno, ali se je tako meni bar činilo. Lice mu je bilo iskrivljeno od bola.

— Ženu? Ne... ti si pokušao ubiti gazdu... tamo, na visoravni ispod Mogollo-na... — riječi su bile sve tiše a pogled mu se kočio.

— To nije istina. Umireš ni za što. Tko je tvoj gazda?

Još me je jednom pogledao i onda se srušio.

Okrenuo sam se. I barmen i ostali držali su ruke tako da sam ih mogao vidjeti.

— Nije bilo u redu — primijetio je jedan.

— Gospodine — rekao sam — moja je žena umorena. Udavijena dok se je pokušala braniti. Kola su mi spaljena, zaprega pobijena a četrdeset ljudi provelo je sedmicu ili više u brdima da bi me pronašli i ubili. Jedan od njih ranio me je u glavu. Nastavit ću ovu igru kako su je oni započeli. Tko god oni bili moraju se potruditi da me ubiju ili neka brzo nestaju iz ovog kraja. Jedina mogućnost im je da poginu od mog metka.

Čovjek me je podrugljivo pogledao:

— Već sam prije čuo slične govornike.

— Gospodine, posljednja gužva u koju se uplela moja obitelj trajala je punih sedamdeset godina. Posljednji Higgins umro je sa puškom u ruci ali, umro je.

Svi su šutjeli, pa sam ja upitao:

— Za koga ovaj radi?

Pogledali su me ali nitko nije odgovorio. Imali su svojih briga i nisu namjeravali nakopati na vrat i tuđe. Nisam im to mogao zamjeriti.

— Pred kućom su vjerojatno samo dvije životinje, vaša i njegova.

Kada sam te večeri stigao u mjesto, jedan je konj bio privezan ispred natkritog trijema. Možda je na njemu bio utisnut žig ranča kome je pripadao. Ustao sam i otvorio vrata.

Metak je udario u gredu dovratka i oko mog lica razletjelo se je iverje. Bacio sam se naprijed i odvaljao u stranu. Druga je kugla zaorala po daskama na mjestu gdje sam maločas pao.

Došavši u zaštitu sjene podigao sam se na koljeno i namjestio za pucanje. Ali, sada je sve bilo mirno i nitko se nije pomaknuo u tami. S druge strane ceste nalazile su se dvije drvene zgrade, šator, nešto grmlja i iza toga još jedan obor. Nekoliko minuta sam mirovao a onda sam se iznenada sjetio razloga koji me je natjerao da izidem. Podigao sam glavu ali konja nije bilo. Odveli su ga prije nego sam izašao. Nakon što sam ubio jahača netko je sačekao i pokušao me ubiti.

Vratio sam se u salun. I preostala dva gosta nestala su, vjerojatno kroz stražnja vrata. Vlasnik je pažljivo oti-rao već čistu i sjajnu plohu barske teže.

Vrč sa kavom stajao je na peći. Sa police dohvatio sam jednu od limenih šalica i usuo kave i smjestio se tako da na mene nisu mogli pucati ni kroz vrata niti kroz prozore.

— Moram razmisliti o vama — rekao sam vlasniku.

— O meni?

— Upozorili ste me na konja. Kada sam izašao da ga pogledam gotovo da sam dobio metak u glavu.

— Ako mislite da sam vam to namjestio... — počeo je.

— Mislim da biste to mogli ako imate dovoljno dobar razlog. Preostaje mi da odlučim hoću li u to povjerovati ili ne.

Izašao je iza tezge i prišao mi.

— Gospodine, ja se zovem Bob O'Leary. Otvarao sam i držao krčme od Dodgea do Deadwooda, od Tombstonea do San Antonea. Mnogi me poznaju i koga god upitate potvrdit će vam da sam čovjek od riječi. Imao sam svoje prste u koječemu, što ne bih volio spominjati, ali nikada u životu nisam imao posla s ljudima koji ubijaju žene. Kao što sam vam već rekao, pronađite tog čovjeka i ja ću vam pomoći povući užu. Bez obzira tko on bio...

— Dobro, O'Leary, zasad ću povjerovati vašoj riječi. Sve što još mogu dodati jest da su se događaji izvorsno poklapali.

— Koješta. Razmislite malo i vidjet ćete da za vas nije potrebno organizirati zasjede. Naprosto, vi ste za izveštan broj ljudi cilj na koji treba pucati čim se ugleda. Pokušajte se staviti u kožu čovjeka koji je umorio vašu suprugu, Sackett. Mora da je sada na smrt uplašen. Ne plaši se samo vas, nego i svojih vlastitih ljudi.

— Sudeći po onome što je ovaj ovdje rekao prije smrti — pokazao je glavom na mrtvog kauboja — ubojica im je ispričao da ste ga vi pokušali ubiti. Oni su prihvatili tu priču. Uzbudljivo je sudjelovati u lovu na čovjeka, mnogo zanimljivije nego čuvati krave. Međutim, sada se vi pojavljujete i širi-

te drugačiju priču. Jedino što mu preostaje jest da vas što prije usutka.

Taj O'Leary ili je mnogo znao ili je bio bistar čovjek.

— Ja ovako zamišljam cijelu tu stvar — nastavio je. — Taj je čovjek sam jahao kroz visoravan. Nailazi na vašu ženu koja čeka kod kola. Mlada je, vjerojatno i zgodna ali to i nije toliko važno. Možda nije vidio ženu tjednima a možda i mjesecima. Razgovarao je s njom, možda joj počeo i udvarati. Ona ga je odbila i to ga je uzбудilo. Postao je nasilan, došlo je do natezanja. Na kraju je izgubio glavu i ubio je. Siguran sam da mu to nije bila namjera ali, eto, dogodilo se.

— Gospodine Sackett, taj čovjek mora da je bio izvan sebe od panike. On zna koliko ovdje, na zapadu, drže do žena. Zna da bi mu vlastiti ljudi stegli omču oko vrata kada bi to saznao. Sakriva vaša kola tamo gdje misli da ih nitko nikada neće naći i uništava ih.

— Vjerojatno je sav izgreben pa poziva nekoliko svojih ljudi i tvrdi im da ste ga napali. Vjerojatno je ponudio i nagradu ali to nije ni potrebno. Vi znate do koje su mjere kauboji vjerni svom poslodavcu. Ma kakav bio, dok ih plaća dat će za njega svoju glavu.

Posegnulo je za vrčem i dolio kave u svoj lončić.

— Sackett, reći ću vam nešto... Ne znam za koga radi Dancer ali njega poznajem još iz Dodgea. On je nesmiljen čovjek ali nije loše imati ga za prijatelja.

U velikoj prostoriji gorjelo je samo jedno svjetlo koje je stvaralo duboke sjene na O'Learyjevim obrazima.

— On je odnekud doveo i Sonoru Macona koji je vrlo brz sa revolverom. Zaposlio je i Ala Zabriskya i Rafe Romera. Svatko od njih ubit će vas bez razmišljanja i bez obzira jeste li nešto skrivili ili ne.

Kimnuo sam i pokupio svoju vinčesterku sa tezge. O'Leary je otišao do svjetiljke, zaoblio dlan iznad cilindra i puhnulo u nj. Soba se je sasvim smračila.

— Tako, Sackett — promrmljao je. — Možete izići kada hoćete.

Zastao sam kod vrata.

— Hvala — rekao sam. Onda sam se nasmejao i zapitao — Vi ste uvjereni da nemam nikakvih izgleda, zar ne?

— Zašto — odgovorio je brzo. — Ako... Ne, moram biti pošten. Ne vjerujem da imate bilo kakve mogućnosti dok su svi ti ljudi protiv vas.

V

Vjetar je bio sve jači i nosio je oblake prašine. Mislim da je moj konj bio sretan kada sam ga osedlao.

Nije bilo nikakva zvuka izuzev zvižanja vjetra koje je prigušivalo udarce kopita dok sam jahao između posljednjih kuća. Skrenuo sam na cestu i potjerao konja uzbrdo, pod drveće. Tek nakon nekoliko kilometara zaustavio sam ga, rasedlao i skinuo čizme. Dok sam trijao ukočene noge razmišljao sam kako neočekivano može čovjek dospjeti u takvo nesretno stanje.

Prije nekoliko tjedana imao sam divnu ženu i novu opremu i bio sam pun iščekivanja i radosti nadajući se konačnom smještaju. A sada sam ostao bez ičega, a povrh toga za mnom je tragala cijela jedna četa.

Položio sam glavu na sedlo, gledao sam zvijezde i poželio da ne budem toliko sam. Kada bi bar Tyrel i Orrin bili uz mene. Ne bih se bojao napasti ni pakao makar bio naoružan samo kantom vode.

Dugo jahanje prilično me je izmorilo. Uz to, još uvijek nisam bio u svojoj punoj formi. Zaspao sam suviše čvrsto... toliko čvrsto da me je probudio tek udarac čizme u rebra. Probudio sam se, ali bilo je prekasno.

Otvorivši oči ugledao sam otvoreni jevi triju pušaka. Tri muškarca stajala su iznad mene a u njihovim očima nisam mogao vidjeti milosti.

* * *

Kako su me ulovili! Odgurnem li jednu cijev, druge dvije će progovoriti i ubiti me. Pa ipak, nisam osjećao straha jer nisam imao što izgubiti.

Ležao sam nepomično da im ne bih pružio izgovor za pucanje. Onda sam polagano podigao ruke i položio ih na zatiljak.

— Imam cigaru u prsluku. Mogu li je pripaliti? — upitao sam.

— Možeš — rekao je čvrsto građeni čovjek, ne stariji od četrdeset pet godina. — I psu bih pružio priliku da ispuní posljednju želju.

— Da me ne držiš na nišanu progutao bi ti svog psa. Lako ti je biti hrabar dok se ne mogu ni maknuti.

Otvorio je usta ali se je predomislio. Bio je bijesan. Polako sam izvukao cigaru proučavajući ih. Činili su mi se kao poštene ljudi.

— Ne izgledate mi kao ubojice one žene — rekao sam. Trgnuli su se kao da sam ih opalio bičem.

— Kakva žena? Što to buncaš... Tko je umorio ženu?

— Netko sa vašeg ranča — odgovorio sam. — Možda jedan od vas. Ubili ste svoju ženu i spalili sve što imam. Sada namjeravate ubiti i mene pa tako nitko nikada neće postavljati pitanja. Sve je to krasno i divno zamišljeno — pogledao sam bijesno i podigao glas. — Jedino što ćete do kraja života nositi tu, prijavštinu na savjesti.

Jedan od njih okrenuo je pušku s namjerom da me udari kundakom. Da je to učinio, bio bih mu vratio i to bi bio kraj. Međutim, drugi ga je naglo zaustavio rukom i viknuo:

— Kakve su to priče o ubijenoj ženi?

— Čemu služe ta izmotavanja — rekao sam oštro. — Zašto lažete kad znate da ćete me ionako ubiti? Ali vjerujte, već vrlo mnogo ljudi zna što je učinila ta vaša prokleta četa i uskoro će čitav kraj tragati za vama da vam zategne uže oko vrata. To je bila moja žena, lupeži, najljepša i najbolja žena na svijetu!

Zapanjeno su me slušali. Njihov zaprepašten izraz me je više učvrstio u uvjerenju da ni o čemu nemaju pojma. Možda je ono što sam rekao bio odgovor na neka pitanja koja su sebi i sami postavljali.

— Ja se zovem Tell Sackett — nastavio sam. — Ovdje me ne poznaju ali u drugim krajevima to ime mnogo znači. Došao sam da se naselim, sa ženom, kolima i odličnom zapregom! Bili smo vjenčani tek nekoliko mjeseci... ovo putovanje bilo je neka vrsta bračnog putovanja. Zaustavio sam kola na visoravni i pošao naprijed da

bih našao put za silazak u Tonio Basin. Dok sam stajao na ivici visoravni, netko me je pogodio u glavu i ja sam se srušio dolje, sve do rijeke.

Opipao sam prstima glavu.

— Ovdje je ožiljak od metka — rekao sam. Slušali su bez riječi a ja sam polako ispričao cijelu priču. — Čovjek koji vas je poslao da me ulovite, to je ubojica. On je žigosan, ljudi. Pod noktima moje žene bilo je krvi i kože. On zna da me mora ubiti. Ako ne, saznat će se što je učinio — pogledao sam i dodao. — Vjerojatno nije očekivao da ćete mi dati prilike da govorim. Okladio bih se za sve što imam da vam je zapovjedio da smjestite pucate.

Pretpostavljao sam da je pravi čas da iskušam svoju sreću. Znao sam da sam ih izbacio iz ravnoteže i da nisu načistu sami sa sobom. Najprirodnije što je bilo moguće, ustao sam, nabio šešir na glavu i posegnuo za pojasom s revolverom.

— Ostavi to! — zapovjedio je najmlađi ali ja se jednostavno na to nisam obazirao.

— Samo naprijed — rekao sam. — Tko ubija žene taj može pucati i u nenaoružanog čovjeka.

Bio je izvan sebe od bijesa ali činilo se da se nisam prevario kada sam ih procijenio kao poštene kauboje. Često sam radio u društvu sa takvima. Bili su grubi, nasrtljivi ali neumorni i poštene radnici koji su se strogo pridržavali svog kodeksa ponosa i poštenja. I zato nisu pucali kada sam opasao pojas sa revolverom i našao se pred njima odjednom naoružan i spreman da iskušam svoju sreću ako to bude potrebno.

Još uvijek nisu znali što bi trebali poduzeti. Nisam im htio dati vremena za razmišljanje.

— Vi ste me momci ganjali od nemi-la do nedraga. Do sada nisam imao ništa protiv svakog od vas, lično, jer sam pretpostavljao da vam je netko lagao. Međutim, sada znate istinu i ako nastavite, bit će krvi.

Nisam bio siguran da su me uopće slušali. Jedan upita:

— To što si ispričao o ženi... sve je istinito?

— Na njenom grobu sam zabio natpis. Kada bi se dobro tragalo, našli bismo ostatke kola. A ako baš hoćete, odvest ću vas u Globe gdje će se ljudi sjetiti da su nas vidjeli u prolazu.

— Bili ste u Globeu?

— Prije tri sedmice. Proveli smo tamo dva dana i noći, nabavili zalihe i krenuli dalje na zapad.

Izmijenili su poglede kao da im je to nešto značilo iako ja nisam mogao biti siguran o čemu se radi. Najmlađi je odjednom spustio pušku i posegnuo u džep za duhanom.

— Ne znam što ćete vi, momci — rekao je. — Mislim da ću se bolje osjećati ako se vratim u Texas.

Nešto mi je palo na pamet:

— Da niste vi momci bili u Globeu prije tri sedmice?

— Daaa... cijela prokleta posada. Bili smo tamo nekoliko dana. U stvari trebali smo ostati dulje a onda su nam iznenada, u ponedjeljak ujutro, zapovijedili da selimo.

Tog smo dana i mi napustili Globe. Iznenada sam se sjetio trojice jahača koji su prošli mimo naših kola. Jedan od njih okrenuo se i dugo je gledao Ange.

Bio je to isti čovjek koji se je našao u trgovini kada smo kupovali namirnice. Pokušao sam se sjetiti kako je izgledao ali, nažalost, tada na to pisam obraćao pažnju. Bio sam siguran samo u to da se je radilo o visokom muškarcu.

Osjetio sam glad koja je možda bila i posljedica doživljene napetosti. Okrenuo sam im leđa i počeo sakupljati grančice. Zbunjeno su gledali kako palim vatru i iz čuture ulijevam vodu za kavu. Pozvao sam ih pokretom ruke:

— Pridružite se, momci, ako želite. Vidim da morate o svemu razmisliti a to možete i ovdje.

Počeli su kopati po svojim zalihama. Dok smo pržili slaninu, kao uzgred sam upitao:

— Za koga vi momci jašite?

Pogledali su me ali nisu odgovorili. Možda su povjerovali što sam im rekao, ali nisu htjeli odati svog gazdu. Vjernost kauboja bila je poslovična. Međutim, odgovor i nije bio potreban. Jedan pogled na njihove konje bio je

dovoljan. Veliko A prevrnuo na bok, Lijano A.

Bilo je goveda sa tim žigom na pašnjacima preko kojih smo prolazili a jedan je konj nosio taj isti žig. Vidio sam ga u Camp Verde, privezanog ispred saluna, kada sam se tamo dovukao. Svaki govedar i jahač sasvim neprimjetno zapaža žigove na stoci kraj koje prolazi. Ako su goveda i konji dio njegova života, žigovi su nešto što će ga uvijek zanimati.

Gledajući me preko limenog lončica jedan od kauboja reče:

— Mi ne moramo povjerovati sve što ste rekli, ali o nam je i prije smrdilo. Priznajem da mi ne izgledate poput bandita koji ubija iz zasjede. Cini mi se, da vam mogu vjerovati.

— Sve što od vas tražim — rekao sam — jest da mi se ne nadete na putu.

— Neki hoće.

Očito je bilo da nisu znali što se je dogodilo u Globeu. Bilo je najbolje da im sam kažem.

— Jedan je već pokušao. Noćas, do-lje, u gradu.

Ispricao sam a oni su sjedili vrlo mirno, sve dok nisam opisao napadača. Onda jedan reče:

— Toga mi nije žao.

— Andersen — rekao je drugi. — Čupavi Andersen.

— Bio je gotovo ćelav.

— Znam. Zato smo ga i nazvali Čupavim. Taj je bio sposoban za hitac iz zasjede. Jeste li mu pružili priliku da se brani?

— Kada dođe do bitke — rekao sam — dopuštam protivniku da sam postavi pravila. Ako je pošten prema meni i ja sam takav. Ovak Andersen je pokušao sa zasjedom pa sam i ja postupio kako je zaslužio.

Ustao sam.

— Raspitajte se u salunu. Čut ćete da sam čekao da on prvi nešto poduzme.

Kada su odjahali, osedlao sam konja i krenuo pazeći od tog trena da nikada ne provedem duže vrijeme na jednom mjestu tim više što nisam mogao biti siguran da se koji od ove trojice neće predomisлити.

Prošla su tri dana jahanja i odmaranja, traganja i bježanja nalik na život

osamljenog vuka. Proučavao sam stare tragove i pronalazio nove. Proučavajući njihov smjer i učestalost pokušavao sam odrediti i smjer u kome su bile smještene zgrade ranča Lijeno A.

Kraj je bio lijep i na priličnoj visini. Ponegdje je bio obrastao i crnogoricom, pun lijepih pašnjaka sa dobrom travom, mnogo potoka dobre, bistré vode koji vjerojatno nikada nisu presušivali.

Moja mi se je snaga brzo vraćala, pazio sam da mi i životinje budu u dobroj kondiciji. Svake noći pasli su dobru planinsku travu. Kada god sam zapalio vatru i pripremio je'o, uništio sam sve tragove i otišao još dva do tri kilometra dalje i tek tamo prenoćio.

Pronalazio sam sve više i više konjskih, tragova pa sam znao da ne mogu biti daleko. Jednog dana, otprilike mjesec dana od smrti Ange, ugledao sam stranog jahača.

Vrijeme se je bilo pogoršalo i ja sam našao zaklon ispod isturene stijene, u brežuljcima koji odvajaju rijeku Cibecue od Carrizo Creeka. Tereu je ovdje bio pust i divlji, postojala je jedna stara staza upotrebljavana, možda, i prije stotinu godina na kojoj nije bilo svježih tragova.

Spremala se je oluja. Iznad mene valjali su se oblaci. Vjetar se je pojačao, pale su i prve ledene kapi. Moj je zaklon bio dobar, nešto viši nego što sam to želio, ali ipak još daleko od vrhunca izbočine. Greben se je prostirao kojih tri do četiri kilometra prema sjeveru i bio oko tri stotine metara viši od mog skloništa.

Čovjek koji prolazi otvorenim prostorom neprekidno promatra i pamti mjesta prikladna za odmor. Ako ga ne upotrijebi odmah, tko zna, možda će mu biti potrebno za nekoliko sedmica ili nekoliko godina. To je jedna od onih stvari koje se čine sasvim automatski dok se jaše daleko od naselja i rančeva.

Mjesto koje sam pronašao, bilo je duboko pod stijenom, sakrivo grmljem a ja sam namjestio još nekoliko velikih kamena da bih smanjio udarce vjetrova. Konja, nažalost, nisam mogao uvući pod stijenu, ali sam ga smjestio

pod neko drveće čije su grane pružale kakav-takav zaklon.

Pred mojim očima pružala se je padina na kraju koje je bio kanjon rijeke Carrizo. Tamo dolje ugledao sam konjanika koji je upravo privukao uzde, zaustavio konja i ogledao se kao netko tko se je izgubio.

Mogao sam pretpostaviti što se je dogodilo. Na nekim mjestima Carrizo i Cibecue teku vrlo blizu. Mora da je jahač zamijenio rječice. Jedna pritoka Cibecue izvira a je stotinjak metara od korita rječice Carrizo. Tko dobro ne poznaje ovaj kraj mogao se je lako zabuniti.

Jahač je bio u neprilici jer su se korita obiju voda sve više i više udaljavala. Bude li i dalje jahao tim putem bit će sve dalje od cilja. Buđe li jahala... jer u tom času već sam bio sasvim siguran da u sedlu tog konja sjedi žena.

Iznenada je sijevnula munja i zatunjao grom. Konj se je prestrašio, propeo visoko i okrenuo. U tom času spustila se je kiša... strašan pljusak, jedan od onih koji preplavljuju kanjone i jaruge. Sivi zid vode prekrilo je jahačicu. Još sam nekoliko trenutaka promatrao konja koji je lud od straha galopirao tamo gdje je za konja najbolje da hoda.

Kiša je padala i padala stvarajući sivu koprenu preko cijelog kraja. Preko ivice mog zaklona padale su krupne, teške kapi.

Bio sam na sigurnom i suh, ali postao sam vrlo nemiran. Razmišljao sam o ženi, o podivljalom konju i o tome kako će u kanjonu uskoro, možda za koji sat, voda biti duboka gotovo dva metra.

Konačno sam ustao proklinjući, jer sam znao, da samo ludak pokušava pomoći drugome u zemlji punoj neprijatelja. Kada sam hacio sedlo na mokra leđa mog konja prijekorno me je pogledao. Bio je umoran isto toliko koliko i ja.

Pronašao sam je onesviještenu. Ležala je među kamenjem. Lice joj je bilo sasvim bijelo a crna kosa prosuta oko glave na mokrom pijesku.

Konja sam pronašao tridesetak metara dalje, stajao je na tri noge a sedlo mu je visjelo pod trbuhom. Noga

nije bila slomljena već samo ozlijeđena. Ali bilo je sigurno jedno — taj konj neće neko vrijeme nositi jahača.

Poveo sam ga do mjesta gdje je ležala žena. Podigao sam je i prebacio na vrat mog konja. Onda sam se popeo u sedlo i krenuo prema svom zaklonu.

Kada sam je spustio na suhu zemlju otvorila je najveće i najernije oči koje sam ikada vidio i rekla:

— Hvala, gospodine Sackett. Već sam se pobojala da vas nikada neću pronaći.

VI

Nikada nisam znao kako treba postupati sa ženama. Istina, tamo u Tennesseju polazio sam na zabave i ples, ali zato jer sam znao da će gotovo sigurno doći do tučnjave koju ne bih propustio ni za što na svijetu. Moj brat Orrin, taj je znao i pjevati i trzati žicu i kako treba razgovarati pa da ga žena posluša. Djevojke u mom kraju neprekidno su se osvrtale za njim. Mislim da je poznavao svaku zgodnu ženu od Cumberland Gapa do Highland Rima.

Umjesto njega, ja, usamljeni vuk koji bi se zbio pred ženom u najprirodnijoj situaciji, ja sam se našao sam sa jednom od najljepših djevojaka koje sam ikada vidio, zaklonjen velikom stijenom, opkoljen divljom bujicom. Po načinu na koji me je gledala zaključio sam da je zbunjena manje od mene.

— Što to znači, gospođo... Odakle znate kako se zovem?

Ležala je sklopčana pored vatre i naličila mi na mačke koje se gnijezdi u toplome. Čini se da nije imala namjeru sjesti iako sam ja to vruće poželio.

— U cijelom ovom kraju nema tako visokog muškarca — rekla je. — I tako jakog. Podigli ste me kao da sam djetete.

Dakle, dijete sigurno nije bila. Bila je malena, ali punašna.

— Slušajte me — rekao sam. — Ne namjeravam se brinuti ni za kakvu ženu. Ne nalazim se u ovom kraju zbog šetnje i zabave. Kada se oluja stiša, vratit ćete se svojoj mami.

— Nemam je.

Uputila mi je pogled koji bi mi sigurno uzbudio srce da sam ga još imao.

— A ako tako nastavite — rekla je — neću imati ni oca..

To mi je dalo povoda za razmišljanje. Počeo sam se baviti vatrom nagađajući zašto njen konj ne nosi žig Lijenog A. Šepava životinja ostala je uz moja dva konja, tamo pod granjem.

— Kako ste to namjeravali da me pronađete?

Sjela je i obuhvatila rukama koljena.

— Tek tako, jašući unaokolo. Samo, nekako sam se izgubila.

Nije mi zvučalo baš uvjerljivo. Počeo sam pripremati nešto za jelo znajući da nitko po toj kiši ne može namirisati dim, čak ako i jaše za ovakve oluje. Ipak, neprekidno sam pazio na okolinu ne vjerujući da je djevojka bila sama. Ova jaka kiša isprala je sve tragove i tko god njuškao za mnoom morat će pričekati dok opet krenem ili dok djevojka ne ispriča o našem susretu.

Dok sam prtljao oko vatre neprekidno sam razmišljao o toj djevojci. Ovaj kraj ispod Mogollona bio je zaista divlji. Bilo je tu i provalijski i stijenjski, grmlja i krzljavih sunaraka, škrapa i brzica. Nigdje mjesta gdje bi čovjek očekivao naći ženu a kamo li ovakav njezin cvijetak. Imala je meke ruke i glatku kožu i nije pokazivala znakove dugog boravka na otvorenom. Znala je jahati, istina, ali sigurno je da nije pripadala stočarskom naraštaju. Ako ju je netko poslao ovamo, mora'a je biti mamac. A koga su svi u ovom dijelu zemlje pecali? Mene.

Najbolje što sam mogao učiniti bilo je da je se riješim što prije. Ipak, nisam je mogao otjerati na tu strašnu kišu. Međutim, što sam više razmišljao to sam postajao nemirniji. Dobaću bih joj po koji pogled i svaki puta iznova mogao sam se uvjeriti da joj nije ni najmanje neprijatno boraviti sa stranim muškarcem u ovom divljem kraju. Bila je m'ada, manjkala joj je godina ili dvije do dvadesete ali u njenom pogledu i izrazu lica bilo je nečeg zrelog. Počeo sam razmišljati da mom neprijatelju nije dovoljno da me

ubije. Možda pokušava stvoriti izliku da me objesi.

Pripremio sam kavu i ispekao nešto mesa. Dok smo jeli posljednje mrvice mog kruha, donio sam odluku.

Sasvim se je smračilo. Pospremio sam svoje posude i podigao svoje sedlo. Naglo se je uspravila:

— Što ćete s time? — upitala je.

— Stavit ću to pokraj konja — odgovorio sam. — U slučaju da moram naglo nestati.

Bilo je suviše mračno da bi mogla vidjeti što radim. Osedlao sam konja a na drugog sam natovarao opremu, i vratio se do vatre:

— Gospodice — rekao sam. — Vi...

— Zovem se Lorna.

— Dobro, gospodice. Prije spavanja namjeravam malo istražiti okolinu. Ako mi se bilo što dogodi i ne vratim se, samo jašite niz rijeku. Oduvijek će vas u dolinu.

— Gospodine Sackett — odjednom je izgledala tako nemoćno, usamljeno i žalosno da sam se gotovo predomislio. — Ja sam tako preplašena... ne biste li mogli ostati uz mene?

— Ako ste toliko usamljeni — rekao sam — sačekajte još sat ili dva i onda vrisnite. Brzo ćete imati društva koliko hoćete. Dotrčat će svi oni momci koji su ostali iza vas i čekaju pod drvećem — nasmiješio sam se. — Vrisnite. Bit će divno iznenađeni kada vas nađu sasvim samu.

Otišao sam do konja i uzjahao. Onda sam krenuo dolje, do rijeke koja se je pretvorila u bujicu, jahao sam kroz plitku vodu i okrenuo opet prema brdima.

Noć je bila na izmaku a nebo sivo kada sam pronašao mjesto gdje sam se mogao skloniti. Nalazio se je ispod gotovo okomite stijene visoke bar tri stotine metara. Debla koja su odozgo napadala na stijenje stvorila su zaklon pod kojim sam proboravio puna tri dana. Nedaleko je bio izvor oko koga nisam mogao otkriti ni ljudske ni konjske, a ni tragove goveda.

Imao sam vremena razmišljati o djevojci. Njen pad vjerojatno nije bio planiran ali sve ostalo jest. Negdje, kasno u noći ona je trebala vrisnuti i moji bi progonitelji nahrupili, našli nas zajedno i na mjestu me objesili.

Sve što sam do tada ispričao izgubilo bi svaku vrijednost.

Jedna me je stvar ozbiljno zabrinula. Dok sam ja vjerovao da sam im izmaknuo, oni su znali gdje me mogu naći. Znali su i gdje sam se sklonio, pa su mi namjestili tu djevojku. Jer, njima više nije bilo dovoljno da me ubiju. Sada je trebao na neki način dokazati da sam ja nepoštena skitnica koja samo napada žene te da sam izmislio priču o mojoj supruzi i njenoj pogibiji.

Kako li su, dodavola, otkrili gdje se nalazim?

Možda su u grupama slijedili razne tragove i na neki način saobraćali među sobom sve dok me n'su sasvim opkolili. Ako je to tako... ako je tako, zašto onda ne bi znali i gdje se sada nalazim?

Kad sam u svojim razmišljanjima došao do te pomisli, oklijevanja više nije bilo. Smjesta sam pokupio pušku i vrećicu sa rezervnom municijom i pošao po konje. Ali, njih tamo više nije bilo!

Kliznuo sam natrag, do svog skrovišta. Ne gubeći vrijeme smotao sam nešto hrane i kave u pokrivač i opet izišao na otvoreno.

Što su sada smjerali? Imali su moje konje, što su još čekali? Možda na čovjeka koji je sve to zamijesio? Možda on želi vidjeti kako umirem?

Stajao sam priljubljen uz jedno stablo i proučavao zemljište predamnom. Iza mene, grmljem obrasli klanac vodio je na vrh klisure. Ispred i oko mene bilo je grmlje i šuma. Vlada la je potpuna tišina. Suviše potpuna za mjesto prenapučeno vjevericama i pticama.

Slutio sam da su ovdje, oko mene, da su me stjerali u kut iz koga nema izlaza, da ovog puta ne namjeravaju pogriješiti. Ako pođem naprijed, uhvatit će me, ustrijeliti ili objesiti. A što ako se povučem uzbrdo, kroz klanac?

Shvatio sam da oni to i očekuju. Neki od njih sjede, gore na vrhu i čekaju da dodem.

Oblio me je hladan znoj, nešto me je steglo oko srca. Osjetio sam istinski strah. Nisam bio spreman na smrt. Bar ne prije nego osvetim Ange.

Morao sam odlučiti za jedan od dva izlaza. Poći—naprijed značilo je sigurnu smrt. Poći uzbrdo, možda je značilo kraj. Odlučio sam se za možda. Kliznuo sam nečujno, poput duha, od drveta do drveta. Nisu pucali, a to znači da me nisu vidjeli ni čuli. U šumama znao sam se kretati poput Indijanca. Kao dječak proveo sam mnogo mjeseci s njima.

Bez teškoća došao sam do početka uspona. Bilo je strmo jer taj je put izderala voda koja se je rušila niz obronak. Mnogstvo grmlja i niskih borića pružao je dobar zaklon a ja sam ga koristio što sam bolje mogao. Bilo je međutim, toliko strmo da sam najvećim dijelom puzao.

Duboko dolje čuo sam uzvik. Pretpostavljao sam da se netko javlja onima gore. Još je netko uzviknuo, opet dolje, ali više udesno.

Onda mi je palo na pamet da ne smijem nastaviti uzbrdo. Skrenuo sam uljevo i pošao bočno, po obronku koji ionako nije bio strmiji od klanca. Bila je to divlja zemlja, domovina zmija, kuguara, divljih mačaka i orlova. Najmanje je odgovarala čovjeku.

Oštar grm zaparao mi je koošulju. Zastao sam, obrisao znoj i slušao. Vladao je tišina iako sam znao da su ovdje. Nastavio sam lijevo od klanca.

Strmina je bila sve oštija. Svakim korakom morao sam biti oprezniji pa ipak svaki je bio sve opasniji. Pomalo sam počeo vjerovati da im ne mogu izbjeći. Mogu ubiti jednoga, trojicu ili četvoricu ali nisam se mogao nadati da ću ih nadvladati sve.

Jedva sam obišao neku izbočinu kada mi je popustila zemlja pod nogama. Zamahnuo sam rukama i slučajno zahvatio neki grm. To me je spasilo. I taj se je grm počeo otkidati ali ja sam se već bacio naprijed i zahvatio sljedeću stijenu.

Izgubim li ravnotežu, na nekim bi mjestima padao dva do tri metra i zaustavio se na izbočinama. Međutim, tamo gdje nije bilo zapreka letio bih pedesetak metara samo što ovog puta ne bih pao u vodu već ravno na stijenu. Nastavio sam naprijed nastojeći da ne gledam u dubinu. Katkada bih se zaustavljao dahćući poput sipljivog konja. Košulja je bila sasvim mokra i

sljepljena od znoja. Približavalo se je veče a ja sam se bojao noći na ovoj stijeni. Moji progonitelji do ovog trenutka mogli su pogoditi kamo sam krenuo. Ili pretpostavljaju da sam se pri-tajao negdje u klanca.

Pređa mnom je sada bio dio strmine ogoljeo prilikom neke lavine. Teren je bio loš, vrlo strm. Tu će mi život ovisiti o izdržljivosti mojih deset prstiju. Prijeđem li taj dio, s onu stranu neke izbočene stijene naći ću dobar zaklon iza kojeg mogu leći i odmoriti se. Nije bilo lako odlučiti se za izlazak na otvoreno ali radiło se je samo o nekoliko metara i ja sam odlučio pokušati.

Moja vinčesterka visjela je preko ramena, na remenu koji sam skinuo sa hlaća, kundakom prema gore tako da je cijev ležala uz moju desnu ruku. Vrlo oprezno i polako ispružio sam nogu i probao oslonac. Bio je čvrst. Dalje nije bilo teško kako sam mislio, tek, ako popusti koji kamen, ništa više ne bi zaustavilo moj pad.

Ja, ja sam se tressao. Dva puta se je kamenje pomaklo pod mojom čizmom ali oba puta uspio sam koraknuti dalje prije nego je sasvim popustilo.

I onda, kad sam svladao gotovo cijelu čistinu, čuo sam strašan zvuk olova koje se je smrskalo o stijene uz moje lice. Nehotice sam se trgnuo i počeo krljžiti. Uhvatio sam se prstima i noktima i nekako zadržao.

Daleko dolje, na čistini, ugledao sam čovjeka koji je gađao u mene. Opet je nišanio. Erzo sam korektno naprijed i dohvatio se grmlja.

Stajao je dolje, nasred čistine, raširenih nogu, još uvijek dobro osvjetljen. U trenu sam nanišanio i umirio svoju pušku. Opalio sam gotovo istovremeno kada i on. Moja ga je kugla pogodila u trenutku kada je pritisnuo otkopac. Jer kad je odbacio pušku iz njene je cijevi suknuo jezik narančastog plamena. Pao je, a zvuk naših hitaca se je umnožio i još dugo odjekivao među stijenama. Razmak okidanja bio je tako malen da su se oba zvuka stopila u jedan.

Nije se više maknuo. Ležao je raširenih ruku i nogu a ja sam ga još neko vrijeme proučavao. Još jedan bod za mene. Sada bar sigurno znaju da se ne šalim.

Kad čovjek uzima oružje u ruke, uvijek netko strada. Obično se misli da će se to dogoditi onome drugome ali svi smo ranjivi. Isplati se razmisliti o upotrebi oružja, samo što mnogi odgađaju to razmišljanje dok ne bude prekasno.

Dok sam bio na tom mjestu nitko nije prišao palom strijelcu. Znao sam da će doći. Pronaći će ga prije ili kasnije i shvatiti što se može dogoditi još nekome od njih u bliskoj budućnosti.

Prije no što se je sasvim smračilo pronašao sam stazu kojom se je služio jelen ili neka druga divljač. Bila je sasvim uska, kojih desetak centimetara ali ipak, pomogla mi je da ubrzam kretanje. Slijedio sam je sve dok nije skrenula nizbrdo.

Tu noć proveo sam pod deblom koje se je srušilo odozgo i zapelo na izbočinama. Umotao sam se u pokrivač i istog trena zaspao.

Probudio sam se u zoru. Moja prva pomisao bila je:

— Dosad su me lovili. Neka osjete što znači biti lovljen.

VII

U krčmi ujaka Bena Dowella, u El Pasu igrao se je poker. Noć je bila tiha, nije bilo mnogo gostiju. Kočija je došla i otišla, većina gostiju zavukla se je u svoje postelje. Odnekud, niz cestu, dopirala je svirka glasovira.

U salunu svi su se poznavali. Čak i trgovački putnik koji je upravo ušao i odložio svoj kovčeg, nije mogao biti nazvan strancem. Često je svraćao u El Paso i u ovaj salon.

Ni snažno građen muškarac tamne puti, crnog brka i s tri ožiljka na licu nije u stvari bio stranac. U El Pasu nalazio se je već tri dana a to ga je činilo starosjediocem uzme li se u obzir kako su ljudi dolazili i odlazili iz tog grada.

Taj čovjek nije mnogo pričao pa nitko nije znao odakle je i kamo ide. U grad je stigao jašući na magzi što je već samo po sebi čudno a pratio ga je čovjek izrazito šiljate i duge donje čeljusti. Bjeloočnice su mu bile žute a nosio je i zlatne naušnice koje su tiho

zveckale, usklađujući sada zvuk sa kuckanjem ure ujaka Bena.

Svi su šutjeli izuzev trgovca. Spustio je čašu na stol i uzdahnuo:

— U Mogollonima je pravi pakao. Četrdeset ljudi sa Lijenog A lovi jednog jedinog čovjeka, vani u divljini. I uhvatit će ga, to je sigurno.

— Sposobni ljudi — rekao je Ujak Ben. — Poznajem ih.

— Poznavao si ih — dodao je trgovac. — Svi nekadašnji kauboji napustili su posao. Sada su unajmljeni revolveraši i lovci na ljude. Protiv njih je samo jedan čovjek i taj ih je već izbezumio.

— Kako je to zapravo počelo?

— Sackett tvrdi da je netko sa Lijenog A umorio njegovu suprugu. Zaklao se je da će uhvatiti ubojicu. On je...

Čovjek sa ožiljkom preko lica polako je okrenuo glavu:

— Rekli ste Sackett?

Trgovac je žestoko zakimao:

— Tako je. Taj ludak kaže da se zove Tell Sackett i da je brat onog revolveraša iz More.

Čovjek sa ožiljkom gurnuo je svoje četone prema sredini stola:

— Dajte mi novac. Odlazim.

Jedan se igrač protivio:

— Čekajte, čovče, vi dobivate. Ne možete sada napustiti igru.

Čovjek je ustao,

— Odlazim. Ako hoćete da vam pružim šansu morate me slijediti u Arizonu.

Čovjek sa naušnicama podigao je gostioničarev sat kojemu je upravo proučavao mehanizam.

— Uzmite ga, gospodine. Nisam ga popravio ali vratit ću se i obećavam da će prohodati.

Kada su izišli, u dvorani je na tren nastala tišina. Nezadovoljni igrač je zapitao:

— Dovraga, zašto su tako naglo otišli?

Gostioničar Dowell pokazao je palcem na trgovca:

— Ovaj im je rekao da je Sackett u neprilici. Ako niste znali onaj sa ožiljkom zove se Orlando Sackett a njegov pratilac Tinker.

— I?

— I mislim da četrdeset ljudi više nije dovoljno da ih zaustave.

Osamljeni pastir zastao je u klanu da bi propustio cijelo stado. Već dvije minute promatrao je svoje pse i znao da se nešto sprema. Sunce se je upravo spustilo ispod horizonta a velike stijene bile su obojene jarkim rumenilom, kao da plamte. Odatle, sa zapada, pojavio se je maleni oblacić prašine koji je brzo rastao da bi se najzad pretvorio u konja koji je galopirao.

Jahač ga je zaustavio na nekoliko metara od pastira.

— Zdravo Meksikanče. Imaš li što-god za jelo? Ja sam sasvim izglednio čovjek.

— Da, senjor — ovčar je pokazao prema svom logoru. — Ima frijolesa.

Jahač je okrenuo konja i korakom ga uputio prema logoru. Kad su prišli izvoru, konj je ubrzao, ali ga je jahač zaustavio: — Čekaj, momče. Rashladi se malo.

Sjahao je i ispustio duge uzde na zemlju. Pošao je prema vatri i pocrnjelom vruću za kuhanje kave a Meksikanac ga je pažljivo proučavao. Bio je vrlo krupan i snažno građen. Nos mu je bio slomljen u jednoj od mnogih tučnjava. Cijela pojava odisala je nečim divljim. Crna, duga kosa visjela je preko ušiju. Na vrhu šesira zjevala je rupa od kugle. Nosio je dva, nisko obješena revolvera. Kožna je košulja potamnjela od znoja i prašine, čizme su bile iznošene ali su ostruge bile prekrđene, velike i zvečeće.

Pogledao je prema ogradama za ovce i oboru u kome se je nalazilo nekoliko konja.

— Tvoji konji?

— Ne, senjor. Gazdini.

— Tko je gazda?

— Don Manuel Ochoa. On je u Santa Feu, senjor.

— Reci mu, da sam ja, Nolan Sackett, trebao konja. Uzimam ridana.

Pastir ga je ponovno promjerio i kimnuo:

— Da, senjor. Reci ću mu.

Dok je Nolan Sackett hvatao konja i prebacivao sedlo, pastir je pogledao u kotlić sa grabom. Bio je prazan. Ni u vruću za kavu nije bilo ni kapi. Ni tortila više nije bilo.

Nolan je doveo konja koji se je bezuspješno opirao. Počeo je kopati po džepovima i izvukao kovani novac. Bilo je to pola dolara.

— Meks — rekao je — to je sve što imam ali dugujem ti za hranu. Bila je ukusna.

— Ništa mi ne dugujete, senjor — odgovorio je Meksikanac. — Počasćen sam. Mislim da ste vi brat Tyrela Sacketta?

— Bratić — rekao je Nolan. — Poznaješ ga?

— Ne, senjor. Ali, poznato je da je dobar čovjek i prijatelj Meksikanaca. — Malo je oklijevao a onda nastavio. — Senjor, pola dolara nije mnogo... mogu li vam ponuditi zajam? — ispružio je ruku u kojoj je sjao zlatnik.

Vrlo je malo stvari moglo iznenaditi Nolana Sacketta a još manje dirnuti. Sada je bio iznenađen i dirnut. Pogledao je starog Meksikanca u oči:

— Starče, ti me ne poznaješ. Možda više nikada neću proći ovim putem.

Pastir je slegnuo ramenima.

— Starče, nikada nisam mnogo mario za novac niti odkuda dolazi. Ali, nikada mi nitko nije ponudio pomoć kao ti sada. Osjećam se obaveznim prema tebi.

Zategnuo je kolan i uspeo se u sedlo.

— Hvala ti. Ako se pojavi još netko tko nosi isto prezime reci mu da jaši ravno za Moru. I reci mu da je jedan Sackett u neprilici, u Mogollonima.

Udarci kopita bili su sve tiši u nepomičnom planinskom zraku.

* * *

U velikoj zgradi ranča na rijeci Mora, stol je bio postavljen za desetoricu. Mlada Meksikanka brzo i tiho kretala se je prostorijom završavajući sa posljednjim pripremama. Bila je uzbuđena. Orrin Sackett je upravo stigao iz Santa Fea nakon povratka iz Washingtona.

Tyrell Sackett odjeven u crno odijelo slušao je Orrina zavaljen u kožom prekriveni naslonjač.

Golema prostorija bila je visoka dva kata. Sa tri strane okruživao ju je balkon na koji su vodile prekrasno izrađene drvene stepenice. Namještaja nije bilo mnogo.

— Cap se mora vratiti svakog trena Orrin. Izjahao je jutros da pregleda južni pašnjak.

— Kako je Cap?

— Kako bi mogao biti? Cijeli svoj život proživio je na govedem mesu, grahu i dimu baruta. Ako ga netko ne ustrijeli živjet će zauvijek.

— Imaš li vijesti o Tellu?

— Ništa od kada su krenuli iz Arizone. Zadržavao sam stado i čekao. Ali, ti znaš Tella... nikada nije volio pisati.

— Slušaj, Tye, ne mogu ti objasniti koliko je važan ovaj sastanak. Ollie Shaddock i njegovi ljudi žele da se kandidiram za senat Sjedinjenih Država. To je velik korak i ja bih ga rado pokušao.

— Što hoće od mene?

— Tye, mene mogu izabrati glasovi Meksikanaca a ti znaš kako malo vjeruju anglosaksoncima i koliko ih malo poznaju. Ako ikoga, onda poznaju tebe... i mene.

— Najvažnije je što ti vjeruju. I vole te. Ljudi koji će mi pomagati u predizbornoj bici žele znati da si ti uz mene i da ćeš razgovarati sa svojim prijateljima, Meksikancima.

Tyrel se je grohotom nasmijao:

— Prokletstvo, Orrin, a koga bih podržao ako ne tebe? Ne samo da si moj brat, već i pošten čovjek. Reći ću što treba i kome treba ali to je potrebno. Svi te se sjećaju i vole te.

— Znaš li zašto mi treba pomoć, Tye? Protivnici naveliko govore da ne bi trebalo birati revolveraša u senat ili na bilo koji drugi položaj.

— Zar su zaboravili Andyja Jacksona? Ili Thomasa Hart Bentona. A Casius Clay, naš poslanik u Rusiji?

Otvorila su se vrata. Drusilla, nevješto i lijepa, zastala je na pragu.

— Tye, Cap se je vratio. Donosi loše vijesti.

Cap Rountree je ušao u dvoranu:

— Tye, ovog trena dojahao je meksički dječak. Priča se da je Tell u gužvi. Čitav »Lijeni A« mu je na tragu. Čini se da su ga opkolili negdje ispod Mogollona. Namjeravaju ga objesiti, Tye.

Tyrel je pažljivo otesao pepeo sa svoje španjolske cigare i smrvio je u pepeljari.

— Cap, neka mi osedlaju konja.

Okrenuo se je prema Orrinu.

— Zao mi je. Reci im da sam uz tebe... Bit ću uz tebe kada se vratim.

— Dru će im to reći. Ja idem s tobom.

— Tye — umiješao se je Cap. — Stvar je gora nego što misliš. Netko je ubio Ange a svi stari kauboji napustili su »Lijeni A«. Sada tamo imaju jato pograničnih revolveraša.

— Pa nas smo trojica — odgovorio je Orrin svom bratu. — Ti, ja i Tell.

— Četvorica — nasmiješio se je Cap.

— Kada sam ja to propustio bitku u kojoj su sudjelovali Sackettovi?

Prošla je ponoć kada je poštanska kočija stala pred zgradama Knight ranča. Nekoliko putnika ukočeno je skočilo na zemlju. Visok, elegantan čovjek pomogao je svojoj lijepoj pratilici. Na njima se nije mogao zamijetiti trag dugotrajnog, iscrpljujućeg putovanja.

— Stavite štogod u usta, ljudi — upozorio je kočijaš. — S ove strane Globea to je jedino mjesto gdje se može dobiti neka mrvica.

Visoki muškarac poveo je ženu prema vratima četvrtaste zidanice koja je služila kao stanica za poštanske kočije. Unutra je bilo toplo i udobno. Stol je bio svježe prostrt bijelim stolnjakom i ubrusima — nezamisliv luksuz na poštanskim stanicama Zapada.

Kada su prešli prag iza njih se je čuo topot kopita na tvrdo utabanoj zemlji. Iz tame su se pojavila dva jahača.

— Gin, pitala si me kako izgledaju gorani ovdje, kod kuće.

Prišla je i pogledala dvojicu jahača koji su sjahivali. Obojica su mogla imati oko dvadeset godina, bili su slični jedan drugome, visoki, krupni, jakih kostiju. Nosili su puške poput nečeg što je dio njih samih.

— Pogledaj ove, Gin. Ravno iz planina.

— Falcon, jesi li pogledao njihova lica?

— Daa... razumnijem. Moglo bi biti...

Kad su dvojica muškaraca ušla on im se obratio:

— Gospodo, mogu li ponuditi piće?

Zastali su i promatrali ga neprikriivenom radoznalošću. Onda je stariji rekao:

— To je uljudno od vas, gospodine, uljudno.

Falcon se je okrenuo prema supruzi:

— Oprostii, Gin.

Pošli su prema malenoj tezgi. Iz kuhinje je izišla djevojka i stavila pred njih bocu i tri čaše.

— Gospodo — rekao je Falcon kada su usuli piće — U vaše zdravlje!

Kada su odložili čaše na tezgu on nastavlja:

— Okus je dobar, gospodo. Ipak gdje je to od medovine.

Mladići su izmijenili poglede. Onda stariji reče:

— Znao sam. Čovjek sa takvim licem mora biti Sackett iz planina u Tennesseeju, rekao sam sâm sebi. Oda-kle ste, stranče?

— Kao što si rekao — nasmijsao se je Falcon: — Iz planina u Tennesseeju. Zovem se Falcon Sackett.

Onaj drugi koji je imao na licu ožiljak, reče:

— Ja sam Flagan Sackett. Ovo je moj brat Galloway. Tek smo se spustili s planine i onda smo prošle noći čuli što se priča.

— Što se priča?

— Jedan Sackett je upao u gužvu u Mogollonima. I mi smo Sackettovi. Znači, jašimo u Mogollon.

— Nisam znao za to.

— Naveliko se o tome govori. Navodno je neke/ optužio da su mu ubili ženu dok je istraživao put. Sada se je okomio na njih. Njih ima četrdeset a on je sâm i sada su ga opkolili.

— Morat ćemo oštro jahati — rekao je Falcon.

— I vi dolazite, gospodine?

— Ja sam uz vas. Samo, mogli bismo zakasniti.

— Neće biti takva svinja. Čak ni jedan Sackett ne bi bio takva hulja. Mislim da nećemo zakasniti.

— Zašto bi on bio hulja?

— Mislim, neće biti takva svinja da pobije svu četrdesetoricu prije nego što mi stignemo tamo.

Flagan je odložio čašu, žalosno pogledao bocu i brzo napustio tezgu.

Kad sam otvorio oči, sjetio sam se gdje se nalazim. Bio sam sklupčan pod hladnom stijenom, na stirnoj padini, izubijanj, izgreban i gladan. Čeznuo sam za vrućom kavom i za prilikom da nanese nekog zlo ljudima koji su me ovamo natjerali. Ali, najprije se je trebalo izvući iz ovog nezgodnog položaja.

Ne bih znao opisati svu mržnju prema tim ljudima koji su bili krivi za smrt moje Ange. Sada je bilo ili oni ili ja ali, nažalost, sva je prednost bila na njihovoj strani. Bili su daleko premoćni, bar po broju a čini se da su poznavali ovaj kraj. Pa ipak, ni jednog časa nisam posumnjao da će platiti za sve što su mi učinili.

Prebacio sam pušku preko leđa da bi mi ruke bile slobodne i nastavio sam puzati po stijeni. Bila je sve strmija pa sam ponegdje visio samo na vršcima prstiju. Jednom sam morao stisnuti šaku i zabiti je u prosek da bih se prestao klizati. A cijelo to vrijeme bojao sam se samo jednoga — da me netko od njih ne primijeti i skine sa stijene dok tako bespomoćno visim i ne mogu se braniti.

Onda sam, iznenada, otprilike tri metra ispod svojih nogu ugledao izbočinu. Bila je nalik na stazu i široka jedva pola metra. Dalje je stijena nastavljala okomito u dubinu.

Odlučio sam se da pokušam i otvorio zgrčene prste. Kliznuo sam dolje, pao na noge i osjetio kako se kamenje odronjava pod mojim stopalima. Ali, već sam uspio uhvatiti neki grmičak i pomaknuti se dalje sa tog opasnog mjesta. Izbočina je bila prilično čvrsta ali nisam želio suviše stavljati na kocku. Spustio sam se na koljena i nastavio četvoronoške.

Pužući obišao sam laganu izbočinu i iznenada sam se našao oči u oči sa velikim planinskim lavom koji mi je dolazio ususret. Obojica smo zastali, udaljeni jedan od drugog najviše četiri metra.

Polegao je uši unazad i zarežao ali planinski je lav ipak najveća kukavica na koju možete naići. Međutim, ako je ranjen sasvim podivlja i postaje opasan. Da bi se oslobodio te mač-

ke moram je otjerati, jer ako je ranim, to će biti moj sigurni kraj.

Stajali smo i gledali se, mrzeći se uzajamno i pokušavajući natjerati jedan drugoga na uzmak. Puška mi je visjela preko leđa, revolver sam privezao da ne ispadne. Ono što sam najlakše mogao izvući, bio je nož. Taj veliki, stari bovi-nož bio je tako naoštren da sam jednim zamahom mogao odrezati toj mački glavu — pod pretpostavkom da me ona prije ne udesi.

— Bježi, mačko — rekao sam. — Povuci se dok je vrijeme.

Podigla je njušku i pokazala mi velike požutjele zube ali je okrenula glavu izbjegavajući moj pogled. Nisam imao izbora, morao sam čekati. Ona je mogla natrag a ja ne. Konačno se je okrenula ali ja nisam odmah pošao za njom. Zelio sam da ta golema mačka ode što dalje od mene.

Onda sam osjetio miris dima.

Kleknuo sam na izbočinu i počeo proučavati okolinu. Nekoliko metara dalje nalazila se je neka izbočina. Ako se nisam varao između mjesta gdje sam se nalazio i te izbočine nagdje je prolazio Tonto put. A u borovoj šumi, netko je postavio logor. Između stabala izvijao se je uzak trag dima.

Na mjestu gdje sam se sada nalazio padina nije više bila toliko strma. Čovjek koji nema što izgubiti, mogao se je odvažiti na spuštanje ili penjanje. Osim toga, bilo je i dovoljno zaklona.

Odlučio sam da im počnem zadavati brige. Oslobodio sam vinčesterku i promatrao taj dim, procjenjujući kamo bih morao gađati. Ljudi su sigurno sakupljeni oko vatre i to mora da su baš oni koji mene love. Ali, u to nisam bio sasvim siguran...

Razmišljajući tako došao sam do zaključka da bi mi ipak najprije trebao konj i nešto hrane. Po mogućnosti moj vlastiti konj kada bih ga mogao dobiti. Što se hrane tiče, gurnuo sam ruku u smotani pokrivač i pronašao koricu kruha kojega sam sam ispekao i komad sušenog mesa. Progutao sam to sanjajući o gutljaju bilo kakve tekućine. Sve što mi je bilo potrebno mogao sam naći dolje, kod one vatre. Zato sam opet pričvrstio svoje stvari i počeo se spuštati. Srećom, padina je

ovdje bila već obrasla jakim grmljem a nešto niže i drvećem.

Kada su moje noge konačno dotakle ravno tlo, nalazio sam se samo tridesetak metara od logorišta. Bilo je hladno i još maglovito jutro. Trava je bila orošena a voda je kapala sa lišća. Ptice su naveliko pjevale u grmlju a ja sam odmah nagazio na trag velikog planinskog lava. Možda je to bio onaj isti kuguar koga sam sreo gore, na stijenama. Pošao sam za tragom, sasvim pognut, kao Indijanac. Obilazio sam vatru u velikom polukrugu da bih ispitao teren.

Najprije sam naletio na konje. Moj je bio među životinjama. Onda sam nastavio obilazak, približujući se sve više, birajući put uzmaca ako bude potrebno.

Kada sam ih ugledao, kroz drveće, većina ih je bila sakupljena oko vatre. Dalje sam pošao ravno prema njima. Kad sam bio udaljen petnaestak metara jedan je ustao sa lončićem u ruci i ugledao me. Stajao je trenutak ukočen kao svijeća a onda je ispustio limenu šalicu i posegnuo za revolverom. Jednim metkom iz puške slomio sam mu kost te ruke.

Ne mogu tvrditi da sam gađao tu ruku. Moja je puška bila uperena u sredinu njegova tijela, oko deset centimetara iznad kopče na pojasu. Ali, on se je naglo pokrenuo i sada je imao slomljenu ruku, a ja još nikada nisam vidio tako tihi i nepomičnu gornju.

— Nije potrebno da bilo koji od vas bude ubijen — rekao sam — iako, priznajem nemam ništa protiv toga.

Bilo je devet muškaraca ali onaj sa slomljenom rukom nije više predstavljao nikakvu opasnost.

— Primijetio sam dim — rekao sam — i pomislio da svratim na doručak. Da bih bio siguran u vašu dobrodošlicu otpašite lijepo svoje pojaseve. Nikoga neću upozoravati ni na što. Ako posumnjam da bilo koji od vas ima glupe misli, osjetit ćete da je jutro najljepše za umiranje.

Nikada nisam vidio toliko polaganih i pažljivih pokreta. Momci su tako oprezno otvarali kopče svojih opasača kao da čupaju dlaku iz kuguarovog repa.

— Ti — pokazao sam jednome puškom — predi na drugu stranu.

Zapovijedio sam mu da ispere jednu od šalica i napuni kavom. Pojeo sam gotovo sve što sam našao pripremljeno i ispio bar litru kave. U međuvremenu sam promatrao ljude ispred sebe. To nije bila gomila običnih kaubojza. Predobri konji. Odlična sedla i izvršno oružje. U svom životu vidio sam i suviše plaćenika da ne bih ove odmah prepoznao.

— Vi ste, momci, našli krivog poslodavca — rekao sam. — Predlažem da nestanete iz ovog kraja. Ovdje vam se neće sviđati.

— Samo se zabavljaj — odgovorio je jedan. — Neće to dugo potrajati.

— Neće, za vas. Svakoga čeka smrt, prije ili kasnije. Ali vi momci previše žurite. Vi tražite od mene da vam je dopremim. Jer, ja sam do sada uzmičao ali s time je gotovo. Krenuo sam u lov i hoću skalpove. Smjestit ću se negdje i čim se pojavite pucat ću bez opomene. To je moje posljednje upozorenje.

Malo sam se povukao i zapovijedio jednome od njih da prikupi puške i pojaseve sa revolverima. Vjerojatno je koji od njih imao skrivenog oružja ali to me nije suviše zabrinjavalo. Isti je čovjek osedlao mog jahaćeg konja i natovario teretnog.

Popeo sam se u sedlo i sjedio tako a puška mi je ležala preko koljena, uperena prema njima.

— Ako vam možda to nisu rekli... jedan od šefova umorio je moju ženu dok je bila sama, u kolima. Vi ste hrpa propalica, netko manje, netko više. Koliko koji od vas vrijedi vidjet će se po tome hoće li i dalje raditi za jednog ubojicu žena.

— Tko je to učinio? — upitao je jedan.

— Pronaći ću. Izgrebla ga je dok su se borili ali sada je to već sigurno zacijellio. Međutim, netko se toga sjeća i ja ću ga pronaći.

— Niste u pravu, gospodine — rekao je čovjek. — Vlasnici Lijenog A ljudi su na svom mjestu. Nigdje ne ćete pronaći bolji par prijatelja od Swandlea i Allena.

— Možda... ali najmanje jedan od te dvojice toliko je uplašen da troši na vaše plaće kako bi me se riješio.

— Nemate nikakve šanse... vi ste sasvim ljudi.

— Možda. Ali, što misliš koliko će vas zajedno sa mnom pod zemlju? — potapšao sam kundak vinčesterke. — Ovime ti mogu otkinuti dugmad sa kaputa.

Okrenuo sam konja i mirno odjahao. Nitko me nije pokušao zaustaviti.

Ljudi koje sam upravo napustio nisu bili kukavice. Bili su vični borbi i oružju i naučili su da je glupo izagati se više nego što je potrebno. Nikome nije bilo stalo do slave, radili su za novac. Zato su i mogli mirno sjediti i slušati me, znajući, da će doći njihov trenutak.

Znao sam to i zato nisam gubio vrijeme. Okrenuo sam na jug i nastavio tako sve do noći. Stao sam u kanjonu Béarhide, oko milju daleko od izvora.

Razmišljajući o svom položaju došao sam do zaključka da me moji progonitelji toliko zaokupljaju progonom da ne bih imao vremena vratiti se i potražiti pravog krivca. Ipak, nešto sam saznao. Svi tragovi koje sam do sada primijetio dolazili su odnekle iz područja Cherry Creeka. Bježeći pred svojim progoniocima ja sam nastojao prići što bliže toj rječici. Potvrda mom nagađanju bio je i sve veći broj stoke koja je nosila žig Lijenog A.

Dok sam jahao misli su mi se neprestano vraćale muškarcu koji se je okrenuo i pogledao Ange dok smo prolazili kroz Globe. To bi mogao biti čovjek koga tražim.

Kretao sam se pod starim borovima slušajući samo meko toptanje kopita na debelom sloju otpalih iglica. Bilo je hladno i sivo, oblaci su bili niski. Magla se je vukla među stablima i bilo je vlažno ali ja sam ipak nosio vinčesterku izvučenu iz navlake i prebačenu preko koljena, spremnu za pucaanje.

Tog jutra dojahao sam do Apaškog vrhunca i ugledao dim koji se je polako izvijao iz doline s onu stranu brda. Odjahao sam niz kanjon i dalje uz rijeku Tonto da bih se opet uspeo na izbočinu nazvanu Diamond Butte. Ostavio sam konje u grmlju i otpuzao do

lvice uzvisine. Proučavao sam mjesto ispod sebe i moje je srce počelo sve jače udarati.

Dolje je bilo nekoliko platnom pokrivenih, kola i više šatora raspoređenih slično vojničkom logoru. Stado konja čuvala su dva jahača.

Odozdo čuli su se zvuci posuda i svi meni poznati zvuci jednog kaubojskog privremenog logora. Međutim, ovaj možda i nije bio privremen što ne bi bilo čudno obzirom na velike površine pod dobrim pašnjacima u blizini. Bio je to raj za svakog rančera, ali ovaj, čije je bilo ovo stado, u jednom času bezumlja pretvorio je svoj život u pakao.

Nitko mi nije trebao reći da je to dobro vođen posao. Bilo je to očigledno. Stoka je bila dobre kvalitete a takav je bio i sav pribor koji sam mogao vidjeti. Ležao sam dugo i proučavao to mjesto i svaki pokret koji je bio dolje učinjen.

Raspознаo sam kuhara i njegovog pomoćnika, pronašao sam krotitelja konja a postojao je i stražar sa puškom. Sjedio je pokraj najvećeg od tri šatora, licem okrenut najmanjemu, pa sam i ja posvetio pažnju tom šatoru.

Swandle i Allen... to su bila imena koja sam prvi puta čuo prethodnog dana. To su bili vlasnici svega što je nosilo žig Lijeno A. Jedan od njih morao je biti moj. Jedan od njih razorio mi je život i ja sam namjeravao to učiniti i njemu.

Ange i ja došli smo u ovu daleku zemlju nadajući se vlastitom kuću, zemlji na kojoj ćemo moći graditi i ostati. Željeli smo dom kakvog ni jedno od nas nikada nije imalo. Ange se nije sjećala roditelja a ja sam živio sa obitelji samo za nájranije mladosti a to je tako malo. Doduše, Sackettovi žive posvuda, razasuti ovom velikom zemljom ali nisam poznavao gotovo ni jednoga od njih sve dok nisam, pred početak rata, došao u Moru da vidim majku i braću.

Nije postojala jedna mogućnost od tisuće da nadživim čovjeka, kojega sam morao ubiti. Ni najmanja nada u bijeg nakon što će posao biti obavljen. U ovom času, nisam za to ni najmanje mario.

'Swandle i Allen... Swandle ili Allen? Morao sam saznati koji je od njih kriv, a kako, to nisam znao. Ipak, osjećao sam, kada se nađem pred tom dvojicom, nešto će mi reći, tko je ubojica.

Vratio sam se realnijim razmišljanjima i zatudio kako to da nisu postavili stražu na uzvisini na kojoj sam se sada nalazio. Bilo je to mjesto koje je vladalo cijelom dolinom, odakle se je mogao pratiti svaki pokret učinjen tamo dolje. Nisam podizao glavu sa zemlje a najviše sam pazio na pušku da se sjaj sunca ne bi odbio od sjajne metalne ploče zatvarača.

Nisam imao suviše posla, moj se je mozak bavio sad ovim, sad onim, a najčešće sam razmišljao o čovjeku koji je bio moja jedina meta. I tako sam si iznenada postavio pitanje da li je taj čovjek zaista slučajno naletio na Ange. Da nas možda nije slijedio nakon što nas je vidio u Globeu?

Ako je to učinjeno sa predumišljajem, što mi jamči da je to bila prva žena koju je ostavio mrtvu za sobom?

IX

Oko podne sa zapada su dojahala četvorica kaubojia. Sjahali su, rasedla li i, ostavivši konje čuvaru, odgegali prema kuharevim kolima. Jednog od njih smjesta sam prepoznao usprkos udaljenosti. Radili smo zajedno, kao kauboji, na jednom ranču u Montani.

Al Zabrisky je bio revolveraš, pravi plaćenik koji se je borio za onoga tko je bolje plaćao. Rančeri bi ga zapošljavali kada bi imali neprilika sa kradljivcima goveda, sa farmerima ili susjednim rančerima. Bio je skup ali je uvijek zadovoljio naručioca.

Bio je visok, malo pognut i turobna izgleda. Kao trijezan, bio je opasan i proračunat neprijatelj. Kada bi se napio, sasvim bi šenuo. Postajao je podmukao i izazivao bez povoda. Preostala trojica bila su mi nepoznata ali, po izgledu, mogao sam zaključiti da nisu bolji od Zabriskoga.

Trenutak kasnije čuvar je doveo četiri odmorna konja već osedlana i spremna.

U tom trenu krilo najmanjeg šatora poletjelo je u stranu i iz njega se je

izvukao muškarac četvrtaste vilice sa kojim sam razgovarao u O'Learyjevom salunu, u Globeu. Nije obraćao pažnju na Zabriskog i njegove druge, već je prišao stražaru koji je sjedio pred velikim šatorom. Čovjek je smjesta ustao i oni su nešto razgovarali.

Iznenada obuzeo me je dubok nemir. Dvojica muškarca su se ogledavala, stražar je pokazivao rukom prema jednom udaljenom vrhuncu ali ni jednom, nisu pogledali prema uzvisini na kojoj sam se ja nalazio... idućeg trenutka već sam bio u pokretu.

Obuzela me zla slutnja, čučao sam na petama i provirivao preko ruba. Nisam se uspravio već jednostavno okrenuo na petama i bacio u grmlje iza sebe. Ovako zaklonjen, malo sam oklijevao slušajući ali nie bilo nikakvog zvuka. Pužući kroz grmlje vratio sam se putem kojim sam došao, sakrio se među stijene i čekao.

Nije mi išlo u glavu kako se dvojica muškaraca mogu ogledavati unaokolo i jednostavno zanemariti uzvisinu. Očito je bilo da su razgovarali o zemljištu oko logora i ako nisu obraćali pažnju na uzvisinu, morali su za to imati dobar razlog. Jedini moguć, koji mi je ovog časa padao na um, bio je da znaju da sam ovdje i da žele dobiti na vremenu dok me ne opkole.

Moji su konji bili dalje, iza mene i oni su ih sigurno pronašli. Tako je bar moralo biti, po mom proračunu. Ležeći ispružen ispod grma, ispuzao sam do mjesta odakle sam ih mogao vidjeti a da me nitko ne primijeti.

Obje su životinje stajale kako sam ih ostavio i uz njih nije bilo nikoga. Upravo sam pomislio kako me je predosjećaj prevario i kako možda nitko i nema pojma da sam ovdje, kada je doletjela neka šumska ptica i sletjela na grm nedaleko od konja. Istog trena zaplašeno je zalepršala krilima i odletjela. Netko se je krio u tom grmlju.

Znači, opet su znali gdje se nalazim. Bilo je za očekivati da je cijela uzvisina opkoljena strijelcima. Dio zemljišta na kome sam se nalazio nije bio velik i šaka ljudi mogla ga je pretražiti centimetar po centimetar. Znači, imaju me.

Mora li biti baš tako? A što je sa onom stranom na kojoj se je nalazio logor? Mogao sam se okladiti da me neće tamo očekivati i da nema posebne straže. Ali, dolje je bilo ljudi. A bilo je i konja i sedala.

Dopuzao sam do ruba, pogledao dolje logor i onda sam se prebacio preko ivice. Na tom mjestu strmina nije bila suviše oštra a ovdje-ondje bilo je i nekog zaklona. Kliznuo sam nizbrdo, brzo, po nekoliko skokova, držeći se zaklona koliko je to bilo moguće, prelazeći otvorena mjesta što sam brže mogao.

Stigavši na dno, u ravnicu, čučao sam pored gustog grma i promatrao. Četiri jahača, uključujući Zabriskog, već su odjahala. Stražar kod šatora ostao je na svom mjestu. Čuvar konja pio je kavu i razgovarao sa kuharima a čovjek četvrtaste brade kojega sam vidio u Globeu vratio se je u šator. Pretpostavljam sam da je to jedan od dvojice vlasnika, Swandle ili Allen.

Krenuo sam udesno da bi veliki šator pokrivao moje približavanje i u nekoliko se koraka našao iza manjeg šatora. Slušao sam i između udara srca činilo mi se je da čujem škripanje pera. Netko je pisao.

Dakle, nisam se malo namučio da doprem ovamo i postojalo je mnogo mogućnosti da je baš ovo moj čovjek. Zato sam zabacio vinčesterku na rame i izvukao revolver. Držao sam ga u desnoj ruci a u lijevoj nož. Taj stari bovi bio je oštar poput britve i nekoliko puta sam se njime obrijao. Računao sam na iznenađenje. Da ja budem usred njihovog logora, bila je to posljednja stvar na koju bi mogli pomisliti.

Jednim pokretom zabio sam nož u platno i povukao ga prema gore. Moj revolver gledao je ravno u čovjeka koji ja sjedio, zaprepašten i ukočen poput kipa.

— Možeš vikati — rekao sam — ali ne izgledaš mi kao čovjek kome bi posljednja riječ u životu bio poziv u pomoć.

On je samo sjedio, ne mičući se. Činilo se, da ne vjeruje svojim očima ali revolver u mojoj ruci mora da mu je izgledao vrlo realan.

— Ja nisam čovjek kojega tražite — rekao je.

— Možda — odgovorio sam. — Ako jesi, raznijet ću te na komade. Međutim, sada moramo obaviti jedan posao. Neki od vaših momaka postavili su zasjedu kod mojih konja. Ne namjeravam onamo pa mi je potreban jedan jahači konj i jedan sa zaliham za četiri dana.

— Kako to namjeravate pribaviti?

— Jednostavno. Pozvat ćeš stražara i zapovjediti da pripremi konje i to brzo. Ja znam da mu možeš dati neki znak po kome će shvatiti da nešto nije u redu. Ne mogu to spriječiti. Ali dogodi li se to, ako me ulove ili pogode, ti ćeš prije toga biti mrtav, pod mojim nogama. Ako si ti čovjek koga tražim onda znaš da ćeš ionako umrijeti pa ti može biti svejedno. Ako ne, bio bi lud da izgubiš glavu zbog tuđeg zločina.

— Sackett, vi ste ljudi. Zašto niste okrenuli konja i odjahali što dalje odavde. Znae da nemate nikakva izgleda.

— Zatraži konje. Nemam izgleda? Pa ja namjeravam vrlo malo... samo ubiti čovjeka koji je umorio moju ženu.

— Žao mi je zbog toga.

— Konje!

Ustao je, vrlo oprezno i polako i odgurnuo dio krila.

— Dancer! Osedlaj onog sivca. Stavi na njega Alovo rezervno sedlo. Na jednog teretnog konja stavi zalihe za sedmicu dana. Odmah.

Spustio je krilo i sjeo na svoje mjesto.

— Ne vjerujem da ćete uspjeti ali pruža vam se prilika. Poslušajte moj savjet i iskoristite ga. Odjašite što dalje možete.

— Vi mi ne izgledate poput čovjeka koji bi umorio nezaštićenu ženu.

Njegovo lice je problijedilo a zatim ga je obililo duboko rumenilo. Razbjescio se je:

— Ne znam ništa o tome... ako se je uopće dogodilo.

— Dogodilo se je — odgovorio sam i pokazao prema izlazu iz šatora. — Vaš čovjek Dancer bio je vrlo blizu mjesta gdje se je to zbilo. Bio je jedan od onih koji su me lovili nakon što me je Macon nastrijelio na vrhu visoravni.

— Čini se da ste dobro obaviješteni.

— Prisluškivao sam razgovor. Bili su mi vrlo blizu.

Šutjeli smo nekoliko trenutaka a ja sam napeto slušao. Logorski zvuci nisu se izmijenili. Nisam mogao proviriti iz šatora jer ne bih mogao paziti na čovjeka kojega sam imao unutra. Morao sam staviti sreću na kušnju.

Prebacio sam kolt u lijevu ruku i skinuo pušku sa ramena. Onda sam gurnuo revolver u navlaku i uzeo još jedan koji je ležao na krevetu.

— Dok se odmarate — rekao sam — napišite mi potvrdu da sam od vas kupio dva konja. Vi ćete zadržati moje.

— Vi na sve mislite, zar ne? — upitao je. Ispisao je račun. — Čudna ste mi vi ptica. Hladnokrvan i proračunat a ipak se upuštate u romantične i nemoguće osvete.

— Gospodine, ta je žena bila jedino na svijetu što sam imao, što sam ikada imao. Jedino do čega mi je bilo stalo. Zato mi i nije važno što će se dogoditi sa mnom, naravno, od trenutka kada uhvatim svog čovjeka. A neprekidno me obuzima jedna neugodna pomisao: Ako čovjek istražuje možda će u prošlosti tog zločinca naći i druge mrtve žene.

Naglo je okrenuo glavu i oštro me pogledao svojim plavim očima:

— Odakle vam to?

— Nisam sasvim siguran ali zaključite sami. Taj je čovjek notorni ubojica. Isprva sam mislio da je to učinio obuzet panikom, ali sada više u to nisam siguran. Mislim da me je slijedio iz Globea i čekao svoju priliku. U ovom kraju ljudi su znali nestati a da nitko nije saznao što im se je dogodilo. Ne radi se o mladiću podložnom osjećajima i panici. Čovjek koji je to učinilo vlada svojim postupcima. Znači, bio je svjestan što mu se može dogoditi ali nije brinuo. Vjerojatno je već prije uspio zataškati koji zločin.

Govorili smo tiho i ja sam čuo kada su se konji približili šatoru pa sam podigao ruku i mi smo ušutjeli. Onda je Dancer viknuo:

— Jeste li spremni, gospodine Swandle?

— Zovite ga neka uđe — rekao sam.

— Udi, Dancer.

Ušao je, čvrst kauboj širokih ramena, čupave kose i široka, nasmišana lica. Pogledao je mene pa svog gazdu i polako procijedio:

— Dakle, to je to. Pitao sam se čemu teretni konj. Šefe, hoćete li da pokušam?

— Ne, Dancer. Kao što vjerojatno pretpostavljaš, ovo je Sackett.

Umiješao sam se u razgovor:

— Dancer, protiv tebe nemam ništa. Potrebno mi je samo ime čovjeka koji ti je zapovijedio da me loviš.

Dancer se je nasmijsao:

— Valjda nisi očekivao da ću ti reći? Pokušaj to izvući iz mene silom pa ću te tako udesiti da će se tvoji urlici čuti milje daleko. Da sam na tvom mjestu, ja bih odustao.

— Pa da me tvoj gazda objesi? To je ono što on želi a hoće da vi to obavite. On će imati čiste ruke.

— Dancer, hoću da smjesti napusti ovaj šator — rekao je Swandle. — Pri tome ne želim izgubiti dobrog čovjeka a da i ne znam što je zapravo na stvari.

Bio je u pravu. Trebalo je što prije nestati.

— Dancer, mislim da si čist. Vjerujem da je i Swandle nevin. Na licu mu nema tragova nokata a nije bio ni prije nekoliko sedmica kada sam ga susreo u salunu. Pregledao sam ruke svoje žene prije nego sam je pokopao. Ona se je borila protiv ubojice. Bila je malena ali odlučna i pod njenim je noktima bilo nečije kože i krvi.

Zastao sam i počeo slušati. Pričinilo mi se da netko prilazi šatoru.

— Dancer, čini se, da si momak na svom mjestu — upozorio sam. — Nemoj se upuštati u bitku za čovjeka koji je kadar napasti nezaštićenu ženu.

Proučio je moje lice a onda izišao iz šatora pridržavajući krilo. Pokazao sam Swandleu da ga slijedi i pošao sam za njim.

Vani je bilo tiho, toplo, pravi, lijepi dan ranog proljeća. Iz kuharevih kola dopirali su razgovijetni glasovi.

— Ja odlazim odavde. Kažem ti kao što sam rekao i svima ostalima... U ovo se ne treba miješati. Ubit ću svakoga tko mi stane na put.

— Sve što imam uloženo je u ovaj ranč — rekao je Swandle. — Svaki novčić. Ako propadne i ja sam propao.

— Razmislite što ćete poduzeti, gospodine — rekao sam. — Ubiju li me, ništa time nije riješeno. Postoji još pedeset, možda i stotinu Sackettovih. Čut će što se je dogodilo i dojahat će ovamo toliko njih koliko je potrebno i ostat će tako dugo koliko bude potrebno. Onaj tko ubije Sacketta navlači si na glavu smrt i propast.

Mrko me je gledao.

— Riješite ga se ili ćete propasti zajedno s njim, jer ja ću sve uništiti ako bude potrebno. Kada moram, ja bježim; kad mogu, borim se, ali nikada neću odustati. Zaboravili su me naučiti odustajanju prije nego što je posao obavljen.

Poveo sam ih prema kuharevim kolima. Otvor vinčesterke mora da im je izgledao vrlo velik i neprijatan jer Swandle upita:

— Hoćete li da Dancer otkopča pojas sa revolverom?

— Ne... ako dođe do pucnjave ne želim da me optuže kako sam pucao na nenaoružanog čovjeka.

Kuhar nas je zapanjeno gledao. Kimnuo sam mu i upitao:

— Imaš li kave? Daj mi cijeli lonac ovamo. I onaj komad mesa. Voliš li viski?

— Dovraga, da. Zašto pitate?

— Pokušaj li bilo kakvu glupost izbušiti ću ti toliko rupa u tvom trbuhu da će viski isteći brže nego što ga ti budeš mogao piti.

Stao sam pred njima, jednom rukom trpao u usta meso i kruh a drugom držao vinčesterku. Ispio sam gotovo litru kave i pojeo tri četvrtine pite od sušenih jabuka. Nad'anicom sam otro mrvite, ispio ostatak kave i uspeo se u sedlo.

— Gospodine Swandle, Globe je prijatan gradić — rekao sam. — Ne biste li, zajedno sa svojim momcima privremeno napustili ova brda i otišli onamo?

Čuvar konja stajao je malko po strani izbuljenih očiju i bilo je jasno da ga nešto muči. Možda je razmišljao što će odgovoriti kada ga netko zapita što je on poduzeo. Umjesto da ostane razuman odlučio je pribaviti materija-

la za pričanje i hvalisanje. Nosio je pojas sa revolverom. Kada sam počeo okretati konja, posegnuo je za oružjem.

Bilo je to bezumno jer je vinčesterka ležala u mojoj šaci a ja sam dovoljno velik i jak da mogu jednom rukom pucati puškom kao i revolverom. Nabio sam mu kuglu u rame. Nije bilo teško, bili smo udaljeni jedva šest metara jedan od drugoga. Pao je, počeo tiho stenjati i prekorno me pogledao. Tako to nije zamišljao.

— Sinko, ubudeće bolje da se baviš konjima. — Potjerao sam konje. Odganjanja nije bilo jer će hitac sve ostale dovuci u logor.

Kada me više nisu mogli vidjeti poslužio sam se ostrugama i konj je zagrabio. Upad u logor prošao je sretno ali nisam imao volje da se suočim sa četrdeset pa ni samo sa dvadeset ljudi.

Nađao sam se da me neće odmah slijediti. Računao sam na zdrav razum zapadnjaka. Kada odrastao čovjek povuče oružje svi znaju da ga je spreman upotrijebiti pa nastoje da ga ne izazovu. Većina mladih ljudi kada opasu revolver zamišljaju sebe pobjednicima. Nikada ne pomišljaju na mogućnost da završe u krvi i prašini rastrgani olovom.

Te sam noći zastao pod prirodnim mostom na Pine Creek. Nisam mogao spavati. Neprekidno sam razmišljao o Ange koja je ležala mrtva na tri kilometra daleko. Sati su prolazili okrutno polako dok sam se podsjećao na svaki trenutak našeg zajedničkog života i o tome kako je malo sreće uspjela doživjeti.

Nitko nije zaslužio da umre na takav način, obuzet užasom, braneći se sam u očajno beznađnoj borbi. Da bar tada nisam otišao naprijed, možda bi još uvijek bila živa.

Sutra ću položiti prvo proljetno cvijeće na njen grob. A tada ću pronaći svog čovjeka.

Čovjeka koji se zove Allen...

X

Jašući prema svom zaklonu pazio sam da se nigdje ne izložim. Neprekidno sam proučavao vrhove i druga mje-

sta na kojima bi se mogao nalaziti promatrač. Mislim da sam obavio dobar posao i da sam se dokopao spilje a da me nitko nije opazio. Međutim, i ranije sam mislio da je tako pa sam skoro završio u stupici.

Jahao sam uz Pine Creek. Obale su bile tako gusto obrasle da je čovjek morao nagaziti na svoj trag, da bi saznao za moje prisustvo.

Ako je Allen bio moj čovjek, preostalo mu je malo vremena. I on mora da je to osjećao.

Što se tiče Swandlea moram priznati da mi je dao vrlo dobrog konja. Račun kojeg sam dobio osiguravao me je, da me nikad neće moći optužiti za krađu konja.

Sjetio sam se da sam vidio Ala Zabriskog. Ali, gdje su Romeo, Sonora Macon i ostali? Ubrzo sam to saznao.

Već prije zore izvukao sam se iz spilje i krenuo. Putem sam ubrao nešto cvijeća za Angein grob. Kada sam ga napustio i htio uzjahati, ugledao sam tri konjanika.

Nije se moglo bježati, niti sam nakon posjeta grobu, bio tome sklon. Ako su željeli sukob, neka im bude. Odlučio sam da ih dočekam nasred puta, na otvorenom.

U prvi me čas nisu opazili. Izjahali su između stabala udaljeni samo desetak metara od mene, a svi su jahali konje sa žigom Lijenog A.

— Lovite li me? — viknuo sam.

Zaprepašteno su zauzdali konje. Jedan od njih posegnuo je za revolverom pa sam ga skinuo iz sedla. Spustio sam se na koljeno, opet opalio, ubacio novi metak u zatvarač i ispalio treći prije no što je stigao prvi u odgovor. I taj je bio čisti promašaj. Jahač kojega sam pogodio prvog ležao je na zemlji. Njegov je konj prestrašeno tuma-rao stvarajući pomećnju među ostalima i onemogućavajući točno gađanje. Opet sam opalio i onda su preostala dva jahača okrenula konje i odjurila kroz grmlje. Jedan se je pridržavao lijevom rukom za jabuku sedla a desna mu je mrtvo visjela niz tijelo.

Prišao sam čovjeku koji je ležao, držeći ga na nišanu. Rana je bila teška, prostrijelilo sam mu grud. Čovjek je bio krupan, lice mu je bilo obraslo bradom, a preko obraza imao je oži-

ljak. Pogledao me je, bio je pri punoj svijesti.

— Moram li umrijeti?

— Što očekuješ? Ti si lovio mene a ne ja tebe.

Pokupio sam njegove revolvere. Pokušao sam nešto prosuditi po njegovoj vanjšтини ali uzalud. Onda sam otišao do njegovog konja koji se je zaustavio nešto podalje i uzeo njegov karabin i torbe sa sedla. Nisam imao pojma što je u njima.

— Nećeš pobjeći — promrmljao je ranjenik — Allen će te se dočepati.

Nisam odgovorio. Nasjeo je na trik i nastavio: — Nemaš nikakva izlaza, ovaj puta. Sve je točno isplanirano.

— Planirano?

— Ti se već sada nalaziš u stupici iz koje nema izlaska — rekao je zlorado. — Da i hoćeš pobjeći više ne možeš. Teritorij je opkoljen i sada će poći naprijed.

— On nema toliko ljudi.

Lice mu je bilo blijedo, na čelu su se pojavile graške znoja. Prvi šok je prolazio i sada mora da je bol bila sve jača.

— Našao je stotinu Apaša... obećao je... puške i viski.

— Apaši!

Time su mogli nešto postići. Tonto Apaši poznaju svaki pedelj ove zemlje. To je bila njihova domovina i u lovu i ratu, prevrnu li su već svaki kamenčić. Njihov krug će se stezati i stezati a ja se već nalazim u njemu. U preri! sam već vidio vukove koji su lovili baš na takav način.

Dok sam stajao i gledao ga, čovjek je neprimjetno umro.

Popeo sam se na konja i odjahao. Krenuo sam prema zapadu jašući brzo i bez prekida. Birao sam nizak teren i nikoga nisam susreo. Dva puta primijetio sam signalne dimove, znak da čovjek nije lagao.

Tlo je bilo neravno i prekrto kamenjem a meni je sada više od svega bila potrebna brzina. U kanjonu Mrtva Krava okrenuo sam udesno, zashao u osamljenu divljinu brda Mazatzal.

Bilo je toplo i bez vjetra. Svježina jutra bila je zaboravljena a neprekidan uspon izmorio je moje konje. Nakon što smo svladali jednu padinu

odveo sam životinje među velika kaktuse i sakrio ih dok malo predahnu. Ja sam se vratio do lvice padine i razgledao kraj.

Bilo je proljeće i posvuda je bilo cvijeća i kraj je u svojoj divljini izgledao prekrasno. Nisam imao mnogo vremena ni volje da se divim ljepotama prirode, ali ona me je nadjačala i nisam se mogao obraniti.

U daljini planine su postajale plavkaste, klanci i kanjoni pod njima bili su u sjeni i tamni. Pokušao sam prodrijeti pogledom u njihove dubine ali uzalud.

Planinski Apaš bio je hrabar ratnik, željan bitke i pljačke, čovjek koji se je savršeno srodio sa okolinom i uvijek bio u blizini kada si pomislio da je daleko. Sada, kada sam i njih dobio kao neprijatelje, moji su se izgledi opet pogoršavali. Postojale su samo dvije mogućnosti. Mogao sam pronaći zgodno mjesto, izbrisati tragove i čekati, nadajući se da me neće naći. Mogao sam pokušati i drugo — provući se kroz obruč i odjahati u neko vojno utvrđenje, u Globe ili Prescott. Kada Allenu bude dojadilo plaćanje Apašima mogu se vratiti natrag. Međutim izgledi da se neprimijećen provučem kroz obruč Apaša bili su smiješno maleni a još je teže bilo pronaći sklonište u njihovoj zemlji.

Daleko prema zapadu podigao se je tanak stup dima. Blíže podigao se je oblacić prašine pa sam odveo svoje konje uza strminu, pronašao nisko sedlo gdje sam prešao vrh i krenuo na sjever prema Knob brdima.

Razmišljao sam o Swandleu. Čovjek se je ponio gotovo prijateljski. Mogao sam iz toga zaključiti da ne odobrava to što radi Allen. A Allen je za sada bio za mene potpuna zagonetka. Iznenada sam se sjetio zapanjena izraza na Swandleovu licu kad sam spomenuo da su možda i druge žene deživjele istu sudbinu kao Ange. Kao da se je prisjetio nečeg sličnog.

Ali, sada je trebao riješavati stvarne probleme. Ja, a ne Allen, bio sam lovljen preko ovih brda, protivnik je bio daleko nadmoćan a mogućnost da se nađem sam sa ubojicom, u četiri oka, bila je ravna nuli. Bio sam sam a moj je protivnik postao toliko jak da

se više nisam mogao nadati pobjedi. A ja još uvijek nisam susreo tog čovjeka niti sam išta znao o njemu.

Nikada u životu nisam ni od koga želio ili tražio pomoć. Iznenada sam shvatio da bih je rado prihvatio iako ni od kuda nije mogla doći. Trebalo se iz lovca ponovo preobraziti u divljač. Morao sam se negdje sakriti.

Objahujući brdo Knob iznenada sam pred sobom ugledao trojicu jahača. Prolazili su između drveća i kretali se ravno prema meni. Položivši pušku preko koljena ja sam nastavio prema njima.

Kada su me ugledali malo su se razmaknuli ali ja sam nastavio ravno kao da me njihova prisutnost ne smeta niti me je iznenadila. Usta su mi se iznenada osušila i ja sam postao nemiran jer nitko se ne voli ovako izravno sukobiti sa tri oružja, vična čovjeka. A ja sam imao razloga vjerovati da su svi koji sada jašu za Lijeno A, vični oružju. Ali na ovoj uzbrdici nije bilo izgleda za bijeg. Preostala je nada da ih mogu zavarati i ja sam nastavio ravno naprijed.

Kada su usporili konje, nedaleko od mene, sva su trojica bila spremna na gužvu. Onda se je jedan nagnuo da bi pogledao žig na konju... i tek sam se tada sjetio da je to bila životinja koju sam dobio od Swandlea.

Čovjek se je nasmijao:

— Zabrinuli smo se kada smo te ugledali, prijatelju — rekao je. — Mislili smo da si ti Sackett.

Od časa kada su ugledali žig jahači su se opustili i odmaknuli ruke od oružja. Moja je vinčesterka kao slučajno gledala prema njima.

— Ja sam Sackett — rekao sam tiho. — Otkopčajte pojaseve. A ako netko želi ostati bez glave neka izvoli pokušati.

Bili su izvan sebe od bijesa i više od ikoga željeli su povući svoje oružje. Na sreću bili su to iskusni ljudi koji su išli na sigurno i nisu željeli umrijeti. Stoga su otpuštali svoje pojaseve vrlo polagano i oprezno.

Onda sam zapovijedio da se odmaknu desetak metara i da sjašu. Zavezao sam njihove konje i prikupio revolvere. Na jednom od konja bio je

vreća sa zalihama koju sam bacio na zemlju.

— Najedite se — rekao sam. — Onda siđite dolje do rijeke Verde. Prije ili kasnije naići će netko i sažaliti se, ako ne možete nastaviti pješice do Camp Verdea.

Dvojica su imali pojaseve pune metaka koji su mi mogli poslužiti pa sam ih uzeo. Revolvere sam objesio na granu jednog drveta ali sam puške zadržao. Tko zna kada ću se morati boriti i hoću li imati vremena za punjenje.

Onda sam odjahao naslućujući njihove psovke i proklinjanja. Nije mi bilo stalo niti sam se mogao ljutiti na njih. Nije bilo lako pješaćiti u ovom brdovitom kraju a uske, šiljate jahače čizme samo su to otežavale. A pred njima je bio zaista dug put.

Te noći sakrio sam se u bočnim pukotinama jednog kanjona. Skuhao sam grah i izmijesio nešto tijesta i ispekao ga. Znatno prije nego sam se zaustavio pustio sam njihove konje. Vjerojatno će se vratiti kući, na ranč.

Ustao sam nešto prije zore, smotao pokrivače i skupljao pribor kada sam začuo glasanje prepelice. Nešto mi se u tom zovu nije svidjelo. Ovak je kraj bio pun prepelica, plavih meksikanskih prepelica, ali ovo mi je glasanje bilo čudno. Brzo sam osedlao.

U međuvremenu druga je prepelica odgovarala a za njom i treća.

Mjesta na kome sam prespavao bilo je sasvim ravno, pod drvećem, sasvim blizu potoka. Bilo je to ugodno i mirno mjesto, voda je tiho žuborila preko plosnatog kamenja a tlo je bilo prekriveno debelim slojem mahovine. Iza mojih leđa stijene kanjona dizale su se gotovo okomito. Sa mjesta gdje sam se nalazio, među drvećem otvarala se je čistina duga oko kilometar i nešto manje široka, obrasla gustom travom. Na samoj ivici čistine smjestio sam svoj logor.

Pogledao sam preko potoka prema sjeveru i kanjonu koji se je otvarao na toj strani. Desno, jedan je klanac vodio prema Bull Spring kanjonu i jednoj staroj indijanskoj stazi.

Mjesto je bilo prekrasno i ja sam se bio ponadao da ću se ovdje moći neko vrijeme odmarati i proučiti konjima

mogućnosti da se oporave. Oč onog mog pada nikada nisam imao prilike da se sasvim oporavim iako sam se osjećao mnogo bolje. Sada su me ponovno pronašli, u to nisam sumnjao. Pitanje je bilo hoću li se ovog puta moći izvući.

Najsigurnije je bilo poći dalje, niz kanjon. Nitko, ako nije sasvim bezuman, neće me tamo slijediti. Jedan čovjek sa dobrom puškom mogao je zadržavati cijelu vojsku. Ali na drugom kraju kanjona otvarala se je dolina Verde i mogao sam se kladiti da tamo već stražare Indijanci ili jahači sa Lijenog A.

Prepelice koje sam čuo vjerojatno su bili Apaši a od njih nisam mogao očekivati ništa dobra. Činjenica da su mi neki Apaši nedavno pomogli nije značila mnogo jer se je vjerojatno radilo o drugim plemenskim grupama. Čak da se nadu i oni isti, vjerojatno bi me napali, ako im je ponuđena dobra nagrada.

Kretao sam se vrlo tiho i sa što manje pokreta. Uzeo sam u ruke uzdu i povodac i poveo konje uz rub grmlja sve do rječiće. Zagazio sam u vodu. Dno je bilo pokriveno širokim oblucima i voda je bila hladna i brza. Kada mi je doprla do listova, uspeo sam se u sedlo.

Stijena mi je bila sasvim blizu, s lijeve strane. Da bih imao veću slobodu pokreta ubacio sam karabin u navlaku pričvršćenu o sedlo. Raslinje je bilo toliko gusto ovdje da se je moglo vidjeti samo nekoliko metara uokolo. Svaka bitka ovdje vodit će se revolverima.

Iznad mene, kroz rijetko granje, mogao sam vidjeti lješinara koji je lebдио u velikim krugovima. Bilo je tiho, konji nisu stvarali mnogo buke prolazeći kroz vodu, a ja, koliko god se osvrtao nisam ništa vidio. Bio sam toliko navikao na samoću, na to da se oslanjam samo na sebe, da ni o kome ne ovisim, da sam uvijek automatski vodio računa o svemu oko sebe. Ipak, upravo u ovom času poželio sam imati uza sebe nekog pouzdanog. Osjećao sam da je previše toga upereno protiv mene, da više neću moći sam.

Odsjaj sunca na čeliku bilo mi je prvo upozorenje i ja sam nalegao ko-

nju na vrat i udario ga ostrugama. Čuo sam tup udar olovne kugle o kamenu zid i zatim zviždanje dok se je odbio nekud u grmlje. Tutanj bica mnogostruko je odjeknuo u dolini. I protiv svoje volje skrenuo sam pogled prema stijeni gdje je udario metak i ugledao sam bijeli ožiljak na njoj, niti pola metra iznad razine vode. Tko god pucao u mene, mora da se je nalazio na brdu, na suprotnoj strani.

Dok sam pogledom pretraživao to mjesto, ustao je da bi opet nanošanio. Bilo je vrlo daleko za revolver pa nisam ni pucao. Požurio sam konja prema zavoju rječiće. U tom času desetak metara ispred mene, iz grmlja je iznenada izišao Indijanac.

Jeka zapljuskivanja koje su stvarali moji konji zbunila ga je i on je gledao nekud naprijed. Kada se je trgnuo i okrenuo prema meni, bilo je prekasno. Opalio sam i vidio kako mu se je kugla probila kroz grudi. Podigao se je na prste i bez riječi pao u vodu. Ja sam prošao zavoj, izišao iz vode i brzo potjerao konje uz kanjon Wet Bottom.

Došavši do staze skrenuo sam ulijevo i punim galopom ujahao u Bull Spring kanjon. Stotinjak metara dalje usporio sam tempo ne želeći uništiti konje. Stigavši na vrh bio sam spreman na sve. Staza se je tamo granala, i ja bih i sam postavio jednog stražara na to mjesto.

Nije bio jedan, već trojica. Jahaio sam polako i sasvim nečujno na debelom sagu borovih iglica. Nisu se čuli niti vidjeli sve dok nisam podbo konja i jurnuo na njih kao ispaljen iz puške.

Moj je konj naletio na jednu životinju i oborio je a jahač je odletio na zemlju. Opalio sam bez nišanja u jednog čovjeka, ali osjetio sam bol u ramenu i gotovo sam ispustio revolver... gotovo.

Skrenuo sam desno, među stijene i jurnuo uza zid klanca koji me je trebao štiti. Nekoliko je kugli probujalo meni zdesna. Bol u ramenu mora da je bila više od površinske rane jer sam osjećao kako mi krv curi niz tijelo. Gundao sam u bradu najgore psinke koje sam znao jer su me sada možda opet onesposobili.

Odjeknuli su još neki hlci, osjetio sam da je konj pogođen i jedva sam na vrijeme oslobodio noge. Ispred i iza mene jačao je tutanj kopita i ja sam isčupao pušku iz navlake na sedlu i bacio se među stijene. Jahači su se pojavili iza zavoja.

Ujahali su u grdnu nevolju.

Ležao sam u visokoj travi, među stijenama a s obje strane imao sam po jedan veliki kaktus. I dobru vinčesterk-u u rukama. Počeo sam sipati olovo.

Došli su svojevolumno, sami su tražili nevolju i ja sam pucao toliko brzo koliko sam mogao, a da mi to ne bude na štetu točnosti. Kada je puška bila prazna izvukao sam revolver i počastio ih sa još šest kugala.

Ustuknuli su i počeli bježati ostavljajući jednog na zemlji a drugi se je jedva držao za jabučicu sedla obim rukama. Na leđima, košulja mu je bila sva krvava. Momak na zemlji uopće se nije micao.

Iskoristio sam trenutke njihove panike i iskočio na put. Uhvatio sam slobodnog konja i izvukao pušku iz navlake. U zaklon sam se vratio sa tri puške i tri pojasa krvata mecima u posljednji čas, jer se je netko vratio i umalo me dohvatio jednim metkom.

Ti su momci krvavo željeli da me se dotepaju. Svaka nova žrtva podjarivala je tu želju. Dobivali su plaće veće od kaubojskih i sada im se je pružala prilika da ih i zarade.

Smjestio sam se na sigurno i proučio teren. Mogli su me napasti sa dvije strane i u oba sličaja bit će mi prilično vruće.

Natjerali su me u škripac u to nije bilo sumnje. Sva je prednost bila na njihovoj strani. Ali kada dođu po moju kožu i njihove neće biti čitave.

Ne bi mi bilo baš lako ali, imao sam predosjećaj da će pokušati doći na stijen-u, iznad mene. Čim se spusti tamo morat ću na neki način nestati sa ovog mjesta.

XI

Prošao je jedan sat pa još jedan. Sunce je vlaški palilo, pa sam bio sretan što će stijena uskoro baciti sjenu preko mienē. Moji protivnici nisu dolā-

zili. I oni su čekali tamu kad će se moći približiti bez veće opasnosti.

Ništa se nije micalo. Izuzev ptica koje su već zaboravile na pucnjavu. Nije je zaboravio ni lješinar koji je i dalje uporno lebdio u velikim krugovima.

Opet sam pregledao puške i revolver. Sve je bilo napunjeno i spremno za pucanje.

Brazgotina koju sam zadobio na ramenu nije bila duboka pa je krvarenje prestalo. Usta su mi bila suha i sve bih dao za gutljaj vode, ali moja je čutura bila privezana o sedlo a mrtav je konj ležao nasred puta, iznenada me je spopala pomisao da možda više nikada u životu neću imati prilike za gutljaj vode. Ovaj puta su me gadno stishnuli uza stijen-u i nisam imao pojma kako ću se izvući.

Iznenada odjeknuo je pucanj, kugla se je odbila od stijene i preletjela iznad moje glave uz zastrašujuće zviždanje. Ovog puta sam se stvarno uplašio.

Taj su trik upotrijebili vojnici protiv Apaša koji su se bili povukli u jednu spilju ne više daleko od ovog mjesta. Nisu mogli do Indijanaca pa su pucali u okolne stijene tako da su se kugle odbijale unutra, u spilju. Odbijeno olovo izaziva mnogo gadjnije rane od izravnog hica. Razgovarao sam jednom s vojnikom koji je kasnije ušao u spilju i vidio posljedice tog pucanja.

Pronašao sam jednu pukotinu u stijeni i zavukao se u nju što sam dublje mogao. Narednih pola sata olovo i komadići kamenja letjeli su na sve strane. Bio sam na sigurnom, ali da su iznenada navalili, sigurno je da bi me uhvatili. Ne bih se mogao dovoljno brzo izvući da ih održim na potrebnoj udaljenosti. Ali, nisu navalili.

Prašina mi je ulazila u oči a nekoliko puta doletio je poneki kamenčić. Međutim, olovo nije moglo u pukotinu. Nakon nekoliko stotina hitaca strijelci su odustali. Izvukao sam se iz svoje pukotine i počeo prematrati dolinu obale rijeke, odakle su pucali. Nisam ugledao ništa sumnjiva ali sam ipak opalio jedan hitac da im dam na znanje kako sam još čitav.

Dan se je bližio kraju, nadošao je sumrak a u ovim predjelima on je

vrlo kratak. Na nebu su se počele paliti zvijezde i ja sam potražio bolji položaj. Spremała se je nova bitka, možda odlučujuća, predosjećao sam to. Zatjerali su me u škripac i vjerojatno su odlučili da ovog puta ne smiju ispustiti žrtvu! Sudeći prema pucnju dolje ih je bilo najmanje dvanaestak. Razmišljao sam o svojim konjima. Jedan je ležao mrtav, nedaleko od mene. Životinja koja je nosila moje zalihe mogla je biti dvadeset metara daleko.

Planinski je zrak bio čist, tišina gotovo savršena pa sam čuo razgovor ljudi i druge zvukove. Osjetio sam miris kave i pržene slanine. U mom su se želucu počeli javljati nezadovoljni zvukovi jer ništa nisam okusio od prethodne noći.

Što sam više razmišljao o hrani to sam bio gladniji. Istina je da su me zatjerali u škripac ali zašto ne bih umro punog želuca? Možda da odem dolje, da se odšuljam kao Indijanac i upadnem među njih pucajući? Napunio bih želudac... ali olovom.

Tek što se spustio mrak čuo sam dolazak nekog jahača. Razaznao sam pozdrave. Glas mu je odavao uzbudjenje, gotovo je vikao:

— ... paklenska borba, ljudi. Ne znam odakle su se ta dvojica dovukla ali istina je da su pravi vragovi.

— Gdje se je to dogodilo?

— Solomoville. Dodie Allen je odjahao tamo sa Peteom Rylandom i Collinsom. Nisu namjeravali stvarati gužvu ali ti znaš kakav je Dodie. Zato što je njegov ujak veliki rančer balavac misli da može sve. To jest, mislio je.

— Dodie je mrtav?

— Pogadaš kao... Nije ih pravo ni počeo zabadati i već je bio gotov.

— Kako je počelo?

— Dodie, naravno. Imao je uza sebe dvojicu dobrih strijelaca i mislio da je siguran. Ili je stvarno vjerovao da i sam nešto vrijedi. Ugledali su tu dvojicu i Dodie ih je upitao idu li u planine. Jedan od dvojice, nije ga ni pogledao, samo je rekao:

— Možda.

— A Dodie?

— Budala. Rekao je da je to suviše opasno mjesto za ljude iz Tennesseeja. Da jednog takvog imamo ovdje u

planu, opkoljenog i da ćemo mu uskoro zavezati uže oko vrata i slično.

— Govori!

— Onda je onaj viši upitao: — Svi vi lovite čovjeka koji se zove Sackett? — Dodie, budala, kaže mu, naravno da love prokletog Sacketta. Collins ga je pokušao ušutkati ali i sami znate kakav je Dodie. Ima glavu poput bika i brbljao je dalje. Ona su se dvojica malo povukla i jedan je rekao:

— Ako tražite Sackette, našli ste si dvojicu. Povucite oružje ili nestanite.

— Prokletstvo! Sackettovi?

— Dakle, Dodie se je našao na mukama, nije znao što bi započeo. Uvidio je u što su ga uvela njegova glupa naklapanja. Ušutio je i počeo mijenjati boju. Onda je progovorio Ryland i rekao da Dodie nije ništa loše mislio. Ali oni stranci nisu to prihvatili.

— Što su rekli?

— Rekao je da svi vi lovite Sacketta — progovorio je stranac — Ja sam Flaggan Sackett a ovo je Galloway. Počnite pucati ili bježati. I tako su počeli pucati.

— Poginuli su? Naši?

— Sva trojica. Ispaljena su četiri metka. Dodie je dobio dva.

Nastala je tišina a onda neko mrmljanje koje uz najveće naprezanje nisam mogao razumjeti. Konačno netko reče glasno:

— Što će šef na to reći? Je li čuo za Dodieja?

— Poludio je od bijesa. Znae kakav je Van. Taj ima gadnu narav i kad pobjesni ne zna što radi. A i Skeeter je izvan sebe.

— Ne bih htio biti u koži Sackettovih kada ih Skeeter Allen dohvati.

— Ja ne bih htio biti u Skeeterovoj koži. Nisi ti vidio onu dvojicu na poslu.

— Šutjeli su a onda netko pozove:

— Pridite, momci. Kava je gotova.

Došlo je vrijeme za pokret, ako sam ikada želio izići odavde. Municiju sam natpao u sve džepove i u pojas a jedan sam prebacio ukoso, preko grudi poput Meksikanca. Uzeo sam svoju pušku i još jednu i krenuo između stijena.

Radio sam sve što je trebalo ali je moj mozak bio zabavljen razmišljanjem o ona dva Sacketta. Ni jedan od

mojih rođaka nije živio bliže od velikog ranča na Miori, u Novom Meksiku. Činilo mi se da sam čuo za nekog Flagana Sacketta koji je živio preko, u Denney's Gspu. Ovak mora da mu je unuk ili nećak.

Ako priča, koju sam čuo, nije bila preuveličana, sve je zajedno nalikilo na Sackettove. Bilo je ugodno ponadati se da nisam sasvim sam protiv Lijenog A.

Mekim koracima silazio sam niz padinu služeći se vatrom kao putokazom. Momci su nabacali drva i proizveli veliki plamen koji je osvijetljivao prilično daleko. Ako već dugo sjede oko plamena bit će zaslijepljeni kada...

Gotovo ispod mojih nogu, iznenada se je uspravio jedan Indijanac. Svjetlo je zasjalo na ostrici njegova noža, a onda sam ispalio pušku držeći je kao revolver, ravno u njegovo tijelo.

Indijanac je bio odbačen u stranu a ja sam ispraznio vinčesterku u društvo koje je sjedilo oko vatre. Nikada nisam vidio takvo bjezanje. Poskakivali su kao zečevi. Konj je projurio u mojoj blizini. Ispustio sam praznu pušku i prograbio njegove uzde. Ali, prebrzo je jurio. Nisam se uspio uhvatiti za sedlo pa sam tresnuo na zemlju, na sreću, ne ispustivši pušku. Naokolo je započela pucnjava, meci su se zarivali u zemlju lijevo i desno od mene i ja sam se bacio prema nekoj hrpi kamenja. Nisu me vidjeli, nisam pucao pa sam se mogao postepeno povući natrag odakle sam došao. Uskoro sam se našao na svom polaznom položaju, ispod stijene.

Zadao sam im nešto brige, onesposobio bar jednog čovjeka. To će upamtiti.

Van Allen... konačno sam saznao ime čovjeka kojega sam lovio. Ali, što vrijedi kada ionako ne mogu do njega? Ležao sam pod stijenom, izmučen, ranjen, gladan i žedan pokušavajući se nekako izvući. Do sada bezuspješno.

Zelim li uspjeti, moći ću to samo za mraka. Dočekam li ovdje praskozorje, sutra će me sigurno imati. Kada bih se dočepao kakvog konja...

Izenada planula je vatra... Čuo sam kako su negdje prasnule suhe

grančice. Vatra je planula lijevo od mjesta gdje sam se nalazio. Onda je jedna odvijela desno od mene. Prije no što sam se i snašao dolje, uz obalu Verdea plamtjelo je pet vatri koje su osvijetlile dobar dio prostora. Negdje iza tih vatri stajali su ljudi sa spremnim puškama a još dalje, još više nedohvatljiv, konji koje sam tako nužno trebao.

Činilo se, da su me konačno uhvatili.

Cekao me je jedan završetak ali ne zbog smrti već zbog činjenice da će čovjek koji je ubio Ange ostati nekažnjen. Doživjela je tako malo sreće, umrla tako strašno i bila odbačena poput nepotrebne stvari.

Negdje u ovom kraju bio je Van Allen, uvijek zaštićen, daleko od opasnosti što znači daleko od mene. Ne bih ga ni prepoznao kada bih ga susreo.

Vatre preda mnom osvijetljivale su jedini put kojim sam mogao pobjeći. Mogao sam, doduše, pokušati sa usponom na stijenu. Međutim odsjaj vatre bio je dovoljno jak da dopre čak dođe i nisam želio da postanem meta za njihove puške, dok visim na stijeni poput pribijene muhe.

Ako je ono, što sam ranije čuo, bila istina, još su se dva Sacketta kretala ovom divlinom. Borba neće završiti mojom smrću. Nakon mene past će još mnogi. Van Allen nije znao u što se upušta kada nas je slijedio iz Globea.

Tihim šušanj privukao je moju pažnju. Počeo sam osluškivati i konačno sam se uvjerio da pužu uzbrdo. To neće biti posao za pušku pa sam je polako odložio i povukao revolver.

Sjetio sam se duge, suhe grane koja je ležala nedaleko od mene. Posegnuo sam za njom i počeo strugati po zemlji četiri do pet metara daleko. Umirio sam se a onda sam opet povukao, malo jače.

Mora da su čuli jer su iznenada skočili na noge i bacili se naprijed. Mislim da su me svakako htjeli živog. Ispraznio sam svoj revolver tako brzo da se je šest hitaca stopilo u jedan a onda sam se odvaljao meter dalje, podigao na koljena i počeo pucati iz

puške. Slao sam olovo lijevo i desno a nekoliko sam hitaca opalio i prema gore, na stijenu. Onda sam se bacio na zemlju i brzo počeo puniti ispraznjelo oružje.

Oko mene, u grmlju, bilo je neke lomljave, jedan je jaukao od boli, a drugi je stenjao — strašnim, nerazgovijetnim glasom.

Beskrajno polako i oprezno iskrao sam se iz svog skrovišta, ali je moja čizma smjesta nagazila na suhu granu. Tihi prasak drveta izazvao je pravu tuču tanadi. Nešto me je pogodilo u ošit i ja sam pao na koljena i pucao i pucao. Onda sam pao nizbrdce na čovjeka kojemu je lice bilo obliveno krvlju. Udarilo sam ga praznim revolverom opipao njegovu ruku i pronašao šaku koja je držala revolver. Isčupao sam ga a on nije imao snage da me spriječi.

Zgurio sam se pokraj njega, u tami osjećajući kako rana počinje sve jače boljeti. Odložio sam zaplijenjeni revolver, napunio pušku i moj revolver i onda sam se odmaknuo od čovjeka za kojega i nisam znao da li je još uvijek živ.

Dahtao sam otvorenih usta. Moje je disanje izazivalo neprijatan šum u grlu. Nisam znao da li sam ranjen kroz pluća ili jednostavno premoren.

Iz doline netko je počeo vikati:

— Sto je gore? Sto se je dogodilo?

Odgovorio mu je samo jedan jauk. Zivi nisu bili toliko ludi da govorom odaju svoja mjesta.

Povukao sam se još dalje osjećajući se praznim i slabim a glava me je počela strašno boljeti. Nisam mogao zaključiti zašto se tako osjećam.

Između mene i plamena u dolini pojavile su se silhete trojice muškaraca. Nije mi bilo lako podići pušku ali, uspio sam. Prilazili su bliže... valjda su mislili da su ovdje gore već svi mrtvi. Opalio sam i pogodio onoga u sredini. Ne mislim da sam ga ubio jer su njegova koljena zaklecala a ostali su se bacili lijevo i desno ali ne dovoljno brzo da ne bih pogodio još jednoga. Vrisnuo je i nestao u mraku.

Tada je opet nastala tišina. Možda sam neko vrijeme bio bez svijesti, ne znam. Tek kada sam otvorio oči gledao sam u zvijezde i oko mene je bilo

tiho i mirno. Vatre su još uvijek gorjele ali nisam vidio nikoga da se oko njih miče. Ležao sam, boljelo me je cijelo tijelo i osjećao sam se strašno usamljenim. Nisam imao volje da se mičem.

Noć je mirisala na crnogoricu i krv, a odozdo je polako počeo pristizati i miris dima. Mislio sam da umirem a opet osjećao sam da to neće biti prije nego što ubijem Van Allena. Vjerovao sam da ću izdržati do trenutka susreta s tim čovjekom kojeg još nisam poznavao.

Pomisao na njega još me je jednom pokrenula. Rekao sam samom sebi da čovjek krupan i jak kao ja nema prava na umiranje bez otpora.

I tako sam krenuo dalje. Bol je bila gotovo nepodnošljiva. Mislila da me je ovaj metak zahvatio negdje među rebra. Da bi mi bilo lakše pomislio sam na metak koji je ispalio Sonora Maccon i na udarce koje sam dobio prilikom pada u dubinu.

To me je podsjetilo da imam još jednog dužnika. Sonora Maccon, gdje li je taj?

Moji su neprijatelji bili uvijek oko mene, neprekidno u doticaju a nikako da se domognem onih do kojih mi je jedino i bilo stalo.

Vatre su još uvijek bile jake, tamo dolje. Njihova se je svjetlost odbijala od velike, glatke stijene iza kojih leđa i možda se je moje kretanje moglo primijetiti odozdo. Možda netko od napadača još uvijek leži među stijenama, živ i zdrav i čeka na moj pomak da bi me skinuo.

Ipak, ja sam na neki način bio uvjeren da ću živjeti dovoljno dugo da bih se dočepao Allena. Možda me je hrabrila i pomisao da mi i ostali Sackettovi mogu pomoći...

...možda se već nalaze ovdje, u blizini.

Ja sam čovjek koji je uvijek bio sam ali svjestan svog roda i obitelji koja je bila daleko, svjestan ponosa kojom je ta obitelj bila ispunjena i spremnošću da za njega umre. Možda nikada o tome nisam mnogo razmišljao, tako mnogo kao sada... ali nama, Sackettovima iz Tennesseeja obitelj je bila prvo. Sve ostalo — život, hrana, zaklon — tek nakon toga.

Kroz stotinu godina u našoj su se obitelji prepričavale legende o Sackettovima koji su pristizali u pomoć drugim Sackettovima, često ljudima koje nikada nisu ni upoznali.

Mjesto gdje sam se sada nalazio bilo je samo nekoliko kilometara udaljeno od Angeinog groba. Desno i lijevo bilo je dubokih klanaca koji su stvoreni bujicama vode kada se slijeva sa visoravni. Nisam znao mogu li se uspeti tamo gore ali morao sam pokušati jer, tek što svane, opet će me potražiti. Želim li se negdje utvrditi i braniti, to mora biti na što višem mjestu.

Metar po metar počeo sam se uspinjati. Bilo je pukotina u kamenju, grmlja i malih zaravni. Ponegdje je stijena bila nalik na stepenice. Boljela su me rebra i glava. Teško sam se uspinjao, svakih nekoliko metara morao sam se zaustavljati i odmarati. Mora da u blizini nije bilo Apaša jer bi oni sigurno čuli moje teško dahtanje.

Grmlja je bilo dovoljno i za zaklon i za uporište ali sam imao neprilika sa puškom. Morao sam paziti da metal ne udari ni o kakav kamen jer, u noćnoj tšini, taj bi se zvuk čuo duboko dolje.

Nalazio sam na maleno, ravno mjesto, široko tek koji metar. Ispružio sam se tu i tako se našao u potpunom zaklonu od onih odozdo. Položio sam pušku do sebe i čekao da opet dođem do daha.

Čini se da je napor tog dana i dvije rane ipak za mene bilo suviše. Silan umor me je svladao i onog istog časa kada sam spustio glavu, zaklopio sam oči i zaspao.

Probudio me je uzvik. Stenjući i udarajući rukama oko sebe uspio sam sjesti, osjećajući da mi se tijelo kupa u hladnom znoju. Otvorio sam oči. Bio je potpun dan a dolje, na padini, bilo je ljudi.

Bili su već blizu, na mom tragu. Pokušao sam ustati, ali nije išlo. Moje su noge bile preslabe da bi me držale i ja sam ponovo sjeo. Nagnuo sam se naprijed da bi ih bolje vidio. Bilo ih je dvadesetak. Dalje, prema rijeci, nalazili su se njihovi konji u ogradi od užeta. Jedan je čovjek pazio na njih.

Opipao sam rukom oko sebe i privukao vinčestenku.

— Dobro — promrmljao sam. — Imate me.. imate me.. imate. Ali, platit ćete prije nego me dobijete.

Onda sam čuo neko lupkanje i jedan me je kamenčić udario o rame i pao dalje dolje, među stijene. Podigao je malen oblačić prašine.

Znači, bili su i tamo gore. I iznad i ispod mene. Ovog puta išli su na sigurno.

XII

Bob O'Leary uporno je krpom trljao sjajnu, već odavno osušenu čašu i protiv volje složio ju je u red k'ostalima. Bio je nemiran i zabrinut i priželjkivao da ta noć što prije prođe. Bojao se je. Atmosfera je bila čudna i napesta, vladala je tišina kao u grobu iako je velika prostorija saluna bila gotovo puna.

Al Zabrisky je bio tamo, sjedio je za stolom u kutu, u društvu Burnsa i Briscoea. O'Leary ih je odavno poznavao, iz drugih gradova i mjesta i ne bi o njima mogao reći ništa lijepoga. Želio je da iziđu, ali bio je suviše iskusan da bi to od njih zatražio. Zabrisky je uporno pio, a O'Leary, je znao dio priče o ostalom je mogao sa mnogo sigurnosti nagađati. Sve što je posjedovao, Swandle je uložio u zajednički pothvat sa Allenom. Njihovo veliko stado prije nekoliko sedmica stiglo je preko pustinje, izmučeno do krajnjih granica. Toj je stoci sada bila potrebna mirna ispaša na bogatoj travi ranča uz pažnju i brigu kauboja. Umjesto toga Allen je vodio rat protiv jednog čovjeka i njemu je sve podredio. Swandle nije želio s time imati ikakve veze, ali izvući se iz toga značilo je ostaviti stoku, izgubiti sve.

O'Leary je dohvatio još jednu čistu čašu i počeo je trljati kada su se vrata otvorila. Vlasnik saluna pomislio je u prvi tren da će ga udariti kap. Onda mu je odlanulo.

Čovjek koji je ušao vrlo je nalikovao na Tella Sacketta ali, bio je nešto jače građen. Duga kosa padala mu je na ramena a preko jagodice tekla je duga brazgotina.

Nosio je dva nisko spuštenu revolvera a ispod raskopčanog kožnog kaputa stršio je držak trećega. Čovjek je bio prekriven prašinom i prijav. Zastao je malo da bi se privikao na svjetlo. To je barmenu dalo prilike da ga bolje prouči. Nos mu je bio slomljen a pogled divlji kakvog još nikada nije vidio kod trijeznog čovjeka. Stranac je prišao baru, ostruge su zveckale, a pokreti su podsjećali na korake pume.

— Viski — rekao je i polako pogledom počeo proučavati dvoranu. Zastao je na Zabriskom a onda je promotrio i njegova dva druga.

Najmlađi, Briscoe, opazio je taj pogled i rekao, nešto ostaloj dvojici. Zabrisky je podigao glavu sa čaše.

Stranac se je malo odvojio od barske tezge i rekao:

— Ljudi su mi putem pričali da u ovom kraju netko lovi jednog Sacketta — a pri tome je promatrao samo Zabriskog.

— I? — upitao je ovaj.

— Ja sam Nolan Sackett iz Clinch pobjrda. Došao sam ovamo da pomognem svom rodaku.

Al Zabrisky još nije bio pijan, ali ono što je imao u krvi već je radilo. Malo zdravog razuma koliko je u tom trenu još preostalo, govorilo mu je da je plaćen za lov na Tella Sacketta. Osim toga nešto ga je upozoravalo da se čuva ovog velikog čupavog vuka. Ime Nolana Sacketta bilo je dobro poznato od Miles Cityja do Duranga u Mexicu.

U pijanom mozgu Ala Zabriskog nešto je upozoravalo: — Nolan Sackett? Kloni ga se!

— Mi ne lovimo tebe — progovorio je.

— Loviš Sacketta, čovječe. Kada biste se našli sami, u četiri oka, Tell bi te natjerao da progutaš revolver koji nosiš. Trebao si znati, kada loviš jednog Sacketta, dići ćeš na noge i sve ostale. Budući da ne znam hoću li stići tamo gore na vrijeme, načet ću vas sa kraja. Ti mi se nimalo ne sviđaš, pa ću na tebe udariti žig Sackettovih.

Bar još petorica Allenovih revolveraša nalazilo se je u prostoriji. Swandle se je našao na brisanom prostoru.

Prvi puta u svom životu Al Zabrisky je poželio da se jezikom izvuče iz borbe. On se je borio za novac a iz ovoga se je mogla izroditi samo gužva sa velikim G. Počeo je govoriti ali navlaka njegova revolvera bila mu je u krilu a držak samo nekoliko centimetara udaljen od ruke. Iznenada je pomislio neka sve ide dovraga i pograbbio koštani držak revolvera.

Njegovo je oko bilo brzo i precizno ali nije slijedio pokret kojim je izvađen revolver koji ga je ubio. Vidio je trzaj Sackettove ruke i plamen koji je sunuo iz cijevi. Klugla mu se strašnim udarcem zabila u želudac.

— Sto... — htio je znati a onda ga je sve prestalo zanimati. Počeo je padati, bezuspješno se je uhvatio za rub stola, u ušima mu je odjekivao zaglušni tujanj pucnjeva i onda je nekim zagrebao pod saluna.

I Burns je bio na zemlji. Naglo ustavši zapeo je o rub stola a kada se je uspravio metak ga je pogodio iznad desnog oka.

U trenutku obračuna, Briscoe se je bacio u stranu, izvan glavnog smjera metaka ali mu je pritom ispaoo revolver iz ruke. Veliki kolt ležao je sada samo nekoliko centimetara udaljen od njegovih prstiju. Pogledao ga je a onda je podigao oči prema Nolanu Sackettu. Revolveraš je stajao raširenih nogu a oružje mu je lagano ležalo u šaci.

— Hajde, sine — rekao je Nolan blago — samo ga ti uzmi. Ionako nitko ne živi vječno.

Briscoe se je znojio. Oružje je bilo blizu. Mogao ga je pograbbiti, napeti i opaliti. Osjećao je da to može i da bi pritom uspio ubiti Nolana Sacketta. Ambicija ga je tjerala da pokuša, ali tijelo je reagiralo pametnije, njegovi su mišići odbili poslušnost. Nije mogao pomaknuti ruku. Polako, otpuzao je metar natrag.

Nolan Sackett je brzo koraknuo naprijed.

— Naprijed momče. Tvoj je, samo ga uzmi.

Nogom je gurnuo revolver a Briscoe je opet ustuknuo kao da je oružje užareno.

Nolan Sackett je mahnuo glavom, ne odobravajući:

— Sinko, poslušaj moj savjet. Nemoj nikada više pripasati revolver. To će ti se osvetiti. Netko će to ozbiljno shvatiti i ubit će te.

Okrenuo se je prema tezgi i iznenadno vidjevši da jedan vrlo dobro odjeveni mladić svojim revolverom drži u šahu nekoliko jahača koji su sjedili za jednim stolom.

Oružje je bilo prekrasno izrađeno sa ukovanim zlatnim intarzijama a drške su bile od slonove kosti. Drugi, jednako izrađeni revolver ležao mu je u navlaci, na lijevom boku, okrenut drškom naprijed.

Ne skrećući pogled sa ljudi koji su sjedili pred njim, mladić reče:

— Kako je, Nolan? Ja sam Parmalee Sackett. Dolazim iz kraja ispod Highland Rima.

— Sackett iz ravnica? Čuo sam o njima, ali još ni jednoga nisam do sada sreo.

— Ovi su momci bili malco nemirni pa sam ih morao primiriti.

Spremio je svoj revolver.

— Nudim piće, Nolan. A ako se ovi momci budu uznemirili, podijelit ćemo si ih pola i pola.

— A što će ostati za nas? *

Svi su se okrenuli prema vratima odakle je došao glas. Orlando Sackett i Tinker polako su krenuli prema baru gdje su srdačno pozdravljeni. Parmalee Sackett okrenuo se prema Swandleu:

— Ako sam dobro shvatio, vi ste jedan od vlasnika Lijenog A.

Rančer se je uspravio.

— Ja nisam naoružan, stranče.

— Ne radi se o tome — odgovorio je Parmalee — već o poslu. Koliko imate stoke na ranču?

— Povelj smo nešto preko tri tisuće. Putem je nastradalo nekoliko desetaka grla.

— Hoćete li prodati vaš dio?

— Što? — Swandle ga je zapanjeno pogledao. — Prodati ga vama?

— Zašto ne? Rekli su mi da je sve što imate uloženo u ovo stado. Rekli su mi i to da Swandle nema ništa sa cijelom tom gužvom.

— To je istina. Na to ću priseći. Sackett je u sukobu sa Allenom.

— U redu. Kupujem vaš dio, zemlju, stoku, sve.

— I postat ćete Allenov partner?

— Tako je.

— Slušajte — protivio se Swandle — naša je stoka razasuta unaokolo. Otkada je započela gužva nitko za nju ne brine. Konjsko krdo je istrošeno u lovu, na tog vašeg rodaka, a Allen ne sluša više nikakav savjet. Pomamio se... ili je na smrt preplašen.

— Kako stvari stoje — rekao je Parmalee — možete ostati i izgubiti sve ili prodati i riješiti se gužve.

— Kupio sam jeftino i prodat ću jeftino. Stoku smo nabavili u Chihuahu uz vrlo povoljnu cijenu.

— Koliko?

Swandle je oklijevao iako je znao da će pristati. Samo nekoliko sati ranije najozbiljnije se bavio mislju da odjaše i ostavi sve dovraga. U stvari ta je odluka sazrijevala u njemu već nekoliko dana. Sada mu se pružala prilika da ode sa dovoljno novca za jedan novi početak.

Što je u cijeloj stvari bilo istina a što laž, više nije pokušavao razabrati. Priča Tella Sacketta zvučala mu je vrlo uvjerljivo a Allenovo mu se ponašanje nije ni najmanje svidjelo. Većina dobrih kaubojja koje je najmio još u Teksasu dala je otkaz. Allen je njihova mjesta popunio revolverašima i probisvijetima.

Pokušao je razgovarati sa Allenom, ali taj se nije htio urazumiti. Čak je odbio Swandleovu ponudu da kupi ili proda svoj udio.

Swandle je uživao dobar glas. Znao je to i nastojao je da tako ostane jer na Zapadu, više no drugdje, posao se zaključivao na vjeru i riječ.

Konačno je predložio cijenu i ona nije bila visoka. Bila je toliko niska da Parmalee Sackett ne bi odustao čak ni da se u međuvremenu predomislio.

— Nemate pojma u što se upuštate — upozorio je Swandle — Van Allen je uvijek bio opasan a sada je napola lud. Jedino o čemu misli je kako da ubije Tella Sacketta.

— Ako ga nije do sada, više ni neće.

Parmalee Sackett je izvukao pismo iz džepa.

— Jeste li čuli za odvjetnika Fitcha i Churchilla, iz Prescott?

— Poznajem obojicu.

— Oni me zastupaju. Njihov je ured nasuprot banci u kojoj ima dovoljno novca da pokrije ovu trgovinu. Ponesite to odvjetnicima a vi mi možete ispisati račun odmah sada.

Swandle je zatražio od barmena papir. Parmalee Sackett se je obratio preostalim jahačima sa Lijenog A.

— Čuli ste pogodbu. Ja sam sada jedan od vlasnika ranča i vi ste otpušteni. Namješteni ste bez odobrenja gospodina Swandlea i, plaćeni za posao koji nije imao veze sa uzgojem stoke. Ako mislite da vam je netko dužan novaca, pođite do Allena da vam plati. Ili mene tužite sudu.

Kauboji su poustajali. Nije im bilo pravo to što su čuli i novi im se vlasnik nije ni najmanje svidio. Nametnuo se sasvim nenadano i bezobrazno.

— Postoji i treći način da dodemo do svog novca — rekao je jedan.

Parmalee je kimnuo.

— Naravno da postoji. Ti nosiš revolver pa kako bi bilo da to uredimo odmah?

Barney Miffilin je odvagao situaciju i odlučio se za povlačenje. Bilo je vrlo vjerojatno da neće dobiti ništa za sve ono jahanje i pucnjavu a malo prije uvjerio se je kako puca samo jedan od Sackettovih.

— A što je s njim? — upitao je pokazujući Nolana.

— Bit će to jedan po jedan i u tom slučaju neće se umiješati. Naprijed gospodo. Stanite u red slijeva. Pucaj ili zaveži.

Barney je oklijevao a onda je slegnuo ramenima:

— Rizik je prevelik a dobitak premalen. Odlazimo.

Parmalee mu je mirno, okrenuo leđa. Ali Barney koji nije bio neiskusn znao je da ga Sackett promatra u ogledalu. Izišao je na ulicu i rekao ostalima:

— Steta što me oni nisu unajmili. To je prava družba.

— Koješta! — rekao je drugi i pljunuo u prašinu. — Njima nije potrebna ničija pomoć. Kada počnu sa obračunom želio bih biti malena ptičica na visokoj grani.

U salunu Parmalee se okrenuo Nolanu:

— Kako bi bilo da ispijemo naše piće? A vas dvojica mora da ste također Sacketti, zar ne? — pogledao je Orlando i Tinkera.

— Zovem se Orlando. Moj prijatelj je ranije lutao brdima i popravljao kotlove. Zato se zove Tinker.

— Čuo sam o vama obojici — rekao je Parmalee dijeći se neobično razvijenom Orlando. Pokazao je bocu: — Poslužite se. Čuo sam da je Tinker izrađivao noževe i da su to najbolji koje čovjek može poželjeti.

— Moramo krenuti — rekao je Orlando. — Tyrel i ostali pošli su u zoru.

— Naravno. Barmen, molim platiti — obratio se O'Learyju. — Prenesite ostalima obavijest da sam ja suvlasnik ranča Lijeno A i da više nitko neće dobiti plaću za borbu već samo za kaubojski posao.

Jedan za drugim Sackettovi su izišli iz saluna. Kada su se vrata zatvorila iza njihovih leđa, O'Leary se je obratio nekolicini preostalih gostiju:

— Momci, odvučite poginule u staju. Kada se vratite, pijete na moj račun.

Ljudi su izišli vukući leševe. Briscoe je polako ustao i došao do bara.

— Prodaj mi jedan viski.

— Ne, ja častim.

Briscoe je podigao čašu i preko nje pogledao barmena.

— Misliš da sam prestrašen, zar ne?

Irac je slegnuo ramenima.

— Hoćeš li nešto znati, Bob — nastavio je Briscoe. — Bio sam prestrašen. Bio sam na smrt prestrašen... a nikada nisam mislio da ću to ikada u životu izreći.

— Poslušaj njegov savjet, Briscoe. Ostavi te revolvare i odjaši.

Briscoe je kimnuo. Ispio je gutljaj a onda je odložio čašu i otkopčao oba pojasa. Omotao ih je oko revolvra i gurnuo preko teže.

— Zadrži ih — rekao je. — Ne bih se želio tako osjećati više nikada u životu.

Kada je izišao, O'Leary je uzeo pojaseve i objesio ih o kuku ispod barske teže.

Nekoliko minuta kasnije dok je ispirao čaše bacio je pogled na revolverseke drške koji su virili iz navlaka. Sjećao se dana kada je i sam to učinio. Bilo je to prije dvadeset godina.

— I, još sam uvijek živ — promrm-
ljao je sebi u bradu.

Salun je bio prazan. Vrata su se ot-
vorila i jedna je djevojka ušla odluč-
nim korakom.

— Ja se zovem Lorna — rekla je.

— Zao mi je, ovdje ne poslužujemo
dame.

— Koješta. Ja nisam dama i vi ćete
me poslužiti — položila je obje ruke
na tezgju i pogledala O'Learyja u oči. —
Jesu li ga do sada uhvatili?

— Ne.

— Nadam se da neće. Nadam se da
ga nikada neće uloviti.

Daleko dolje, na putu prema Mogol-
lonu, iza četvorice jahača ostao je
samo oblak prašine.

XIII

Mjesto je bilo nazvano Wild Rye.
Divlja Rakija i kada se nekom pružila
prilika, ubrzo bi se uvjerio da je do-
bro izmišljeno. Ogletree, vlasnik nečeg
što je nalik na dućan i krčmu, prona-
šao je to mjesto dok je sudjelovao u
ekspediciji generala Crooka 1872 — 73.
Oslobodio se je vojske i vratio da bi
sagradio nisku, jaku brvnaru koja je
imala jednu jedinu prostoriju. Imao je
sedamdeset dolara uštede i time
je započeo posao.

Prolaznici su bili rijetki. Ponekada
bi navratio koji Mormon iz naselja
Pine u potrazi za odbjelim govedima.
S vremena na vrijeme upao bi odbje-
gli razbojnik ili kopač zlata. Najčešće
su navraćali Indijanci.

Ogletree je bio prekaljen i vrlo
stropljiv čovjek i dobro se je slagao sa
Apašima. Obično su mu donosili svje-
že meso i kože a katkada i po koje
zrno zlata. Došao je u Tonto spreman
da ostane do kraja svojih dana. Među-
tim nakon nešto manje od dvije godi-
ne odlučio je da potraži izvor apaškog
zlata. Načuo je od njih da ga nalaze u
sakrivenoj dolini negdje u predjelu
Četiri Vrh, samo nekoliko kilometara
udaljenog od njegove brvnare.

Jednog jutra Ogletree je odjahao
praćen teretnim konjem. Nakon nekoli-
ko sedmica konj se je vratio, bez tere-
ta i Ogletreea i otada ga više nitko
nikada nije vidio.

To se je doduše dogodilo kasnije. U
doba lova na Tella Sacketta Ogletree
je bio tek godinu dana u Tontu i nje-
gova je naseobina imala pet stanovni-
ka uključujući jednu Indijanku. S vre-
mena na vrijeme k njemu bi navraćali
ljudi koji su sudjelovali u velikom
lovu na čovjeka. Zastali bi da nabave
duhana, da nešto popiju i tom bi pril-
ikom pričali.

Ogletree je bio ćelav, širokih rame-
na i jakog prsnog koša, obično odje-
ven samo u donje rublje i hlače sa
naramenicama. U rukama je obično
vukao pušku.

Upravo je stajao na pragu i pušio
kada je primijetio dva jahača koja su
dolazila uz potok. Obojica su bili vit-
ki, visoki i mladi. Imali su karabinke
i revolver. Pozdravili su ga i zatražili
jelo.

— Piće?

— Jelo — ponovio je viši. Onda je
dodao. — Ja sam Flagan Sackett. Ovo
je Galloway.

Ogletree ih je poveo u prostoriju
kojoj je pod bio korak niži od okolnog
zemljišta. Pripremio im je nešto za
jelo i upitao:

— Imate li neke veze sa Tellom Sak-
kettom?

— To nam je rođak.

— Love ga.

Nisu odgovorili. Kada su pojeli stari-
ji je položio novac na tezgju.

— Recite tim ljudima neka se ne pre-
domisle i ne odu. Mi dolazimo Tellu u
pomoć pa će biti zanimljivo.

— Bilo je pucnjave, preko u East
Forku... četrnaest do petnaest milja
odavde prema sjeverozapadu.

— Hajde, Galloway. Sada znamo
kamo ćemo.

Prošlo je samo nekoliko minuta od
njihovog odlaska kada je dojahao Van
Allen koga su pratili Sonora Macon,
Rafe Romero i još dvojica koju Ogle-
tree nije poznavao. I Van Allena je
vidio samo jednom prije toga, kratko
vrijeme nakon što se je naselio. Sada
ga gotovo nije prepoznao. Rančer se
je toliko promijenio.

Vancouver Allen bio je visok, sna-
žan četrdesetgodišnjak snažnih, mišića-
vih ruku i nogu. Na neki grub način

bio je i lijep. Oko njegovih očiju i usta bilo je ostrih bora koje se Ogletreu nisu svidjele već onda kad ga je upoznao. Ali sada su te crte bile još izrazitije, obrazi su upali, a pogled je bio tup i neodređen.

Allen se je prema drugima uvijek odnosio nestrpljivom nadmenošću, koja je svojstvena ljudima koji su suviše lako uspjeli. Sada se je ponašao poput izgubljenog prestrašenog čovjeka. Inače drzak i grub, našao se je u sasvim suprotnoj situaciji i to ga je dovodilo do ludila. Bio je suočen sa propašću i gotovo sigurnom smrću.

Onog nesretnog dana šetao je, ne mareći ni za koga drvenim nogostupom u Globeu kada je iznenada ugledao Ange Sackett. Zastao je tako naglo da je posrnuo a onda se je pribrao i nastavio polako, tvrdo udarajući o suhe daske visokim petama. Mada je žena nepomično sjedila na visokoj klupl velikih prekrivenih kola koja mora da su bila teško natovarena zalihama.

Stigavši do kraja nogostupa Allen se je okrenuo i ugledao Tella Sacketta koji je izišao iz trgovine i uspeo se na kola.

Nije imao pojma tko su ti ljudi niti je za njih mario. Bili su beskućnici i kao takve prezirao ih je. Međutim, djevojka je bila prekrasna i od onog trena kada ju je ugledao znao je da je želi. Godinama nije vidio takvu ženu a odkada je napustio prije tri mjeseca Texas, nije vidio nijedne bijele djevojke. Odlučio je da se dokopa ove i ni jednog časa nije posumnjao da je to moguće. Da bi žena jednog beskućnika odbila bogatog stočara, nije bilo zamislivo.

I tako ih je slijedio. Nikome nije ništa rekao. Uputio je svoje ljude u potragu za najboljom travom i vodom za stoku, a on se je sam uputio prema Mogo'lonu. Držao je kola na oku i vidio Tella kako uzjahuje i sprema se na izviđanje. Ispravno je pretpostavio da će to potrajati bar nekoliko sati.

Kada je Sackett odjahao, Allen se je približio kolima. Nakon pozdrava predstavio se je kao vlasnik cijelog ranča Lljeno A. Kako na Ange to nije ostavilo nikakav vidljivi utisak, spomenuo je broj goveda koje posjeduje i

predložio da, kada već trebaju biti susjedi, uspostave blisko prijateljstvo.

Ange je brzo shvatila o čemu se radi. Odgovorila je da je zemlja prostrana i da je malo mogućnosti da postanu susjedi. Kada je slahao i htio joj prići, zapovijedila mu je da smjesti ode.

Vancouver Allen nije vjerovao da ona stvarno tako i misli. Izazivala ga je a on nije bio muškarac koji bi ve-lio otežati sa osvajanjem. Uhvatio ju je za lakat a ona ga je jako ošamarila preko uš. Mazge su se preplašile, kola su se naglo pomakla naprijed i Ange i Allen zajedno su se srušili na zemlju.

Oslobodivši se, Ange je potrčala, ali je već nakon nekoliko koraka bila uhvaćena. Okrenula se je prema njemu i obim rukama počela ga noktima derati preko lica. Uhvatio ga bijes, a kada je ponovno došao k sebi, Ange Sackett je ležala na zemlji, haljina joj je bila istrgana, vrat slomljen a koža oderana njegovim snažnim šakama.

Bila je mrtva.

Ustao je, okupan hladnim znojem.

Nije osjetio griznje savjesti. Samo strah. Umorio je bje' u ženu... ženu čovjeka koji će se uskoro vratiti.

Dogodilo se je to već i ranije, ali bile su to Indijanke i nitko nije mario što se događa jednoj suav. Nitko tko bi mogao bilo što poduzeti. Naravno, on se je pobrinuo da što prije nestane sa tog mjesta i nikada ga nitko nije povezao sa umorstvom. Jednom ili dva puta činilo mu se da Swandle nešto sumnja ali mu ništa nije rekao. Što god bilo, Swandle je to zadržao za sebe.

Ali sada je bilo drugačije. Ovo je bila bijela žena.

Užasan strah stisnuo mu je grlo. Prisilio se da bude miran, da ne pobjegne. Njegovi će ljudi uskoro doći ovamo i ne smiju naći ni kola ni njega.

Izenada se je sjetio rješenja. Prije nekoliko dana, puštani metak se je zabio tik do njegove glave kada je stajao kod kuharevih kola. Smatrao je da je to zalutali metak nekog lovca iz šume, ali sada mu je taj događaj mogao dobro poslužiti. Na brzini je sakrio tije- lo, zahvatio konja i punom brzinom pojahao ususret svojim kaubo-

ljima. Stigavši do njih ispričao je kako ga je netko napao iz zasjede i opliao je Sacketta i njegovog konja.

— Pronađite ga i ubijte ga! — zapovijedio je. — Želim da ga ubijete, jeste li shvatili?

Međutim Sackett još uvijek nije bio mrtav i uspio je svoju priču ispričati u Globeu. Ubrzo nakon toga većina starih kauboja napustila je Allena.

Najmlio je gomilu revolveraša i ispričao im da je sve što se unakolo suska, samo gomila laži. Njegova sigurnost mogla je biti potpuna tek kada i suprug bude mrtav. Nije mu znao ime, na niti je za to mario. Za njega taj je čovjek bio naprosto »beskućnik«, biće bez prava, netko tko se mora među nogama i smeta velikim posjednicima.

Kada taj čovjek jednom bude mrtav, Allen je znao da će sve uskoro biti zaboravljeno. Ali kako to nije odmah uspjelo, unajmio je Lornu. Bila je mlada, nepoznata zapadno od El Pasa i više no spremna da zaradi dvije stotine dolara tako što će provesti noć pokraj logorske vatre, u društvu sa strancem i odjednom pozvati u pomoć. Allen ju je uvjeravao da se radi o najobičnijoj kalli. Nije mu sasvim povjerovala ali dvije stotine dolara bilo je više no što je u posljednje tri godine posjedovala odjednom. Taj će joj novac konačno omogućiti da ostvari svoj san i otputuje u San Francisco.

Sada, razmišljao je Allen, put se je bližio kraju. Njegovi su ljudi opkolili Sacketta i zatierali ga u rupi iz koje se jednostavno nije moglo pobjeći. Allenov strah počeo se je pretvarati u zastrašujuću, bezrazložnu mržnju. On je želio biti prisutan i sudjelovati u tom ubijanju.

Zaustavio je konja pred trgovinom i ukočeno se spustio na zemlju. Počeo je do vrata, zastao i ogledao se.

Nije bilo bogzna što da se vidi. U to vrijeme naselje Wild Rye sastojalo se od zgrade trgovine, jedne manje brvnare, prebivališta izdubenog u padini i, dva indijanska šatora s onu stranu potoka. U malom oboru za konje nalazio se je valov izduben u drvu a još dalje baraka u kojoj je Ogletree pekao svoj višak.

Nije bilo mnogo bolje ni unutar trgovine. Gruba težga, iza nje red polica, stol, tri stolice, sanduk i neraspremljena postelja. Na policama je bilo nekoliko praznih boca, pola tuceta konzervi, nekoliko kutija municije i gomila jeftine robe koja je mogla zanimati Indijance. Na jednom sanduku bila je bačva sa drvenom pipom. U sobi bio je pocrnjeli kamin.

— Imaš li što god za jelo? — upitao je Allen.

Ogletree je počeo prati prijavu tanjura i prošao je nekoliko minuta prije no što je odgovorio.

— Kuhano meso.

— Vrijedi li? — upitao je Allen. — Mislim, može li se probaviti?

— Momci koji su upravo otišli nisu imali nikakvih prigovora. Sve su smazali.

— Netko od mojih ljudi?

Ogletree je podigao glavu i pogledao Allena sa neprikrivenom porugom.

— Ne, ali rekli su da su u lovu na vaše ljude. Obojica nose prezime Sackett.

Allen je naglo okrenuo glavu. Sonora Macon koji je također ušao oštro je upitao:

— Mladi? Jesu li bili mladi?

— Jedan je mogao imati osamnaest... drugi, godinu dana više. Tako su barem izgledali.

— To su dvojica koja su ubila Dodieja, Rylanda i Collinsa — rekao je Macon. — Uхватimo ih, gazda.

— Čekaj — odgovorio je Allen. — Ima vremena. Gladan sam.

— Neće pobjeći — nasmijehlo se Ogletree. — Ta dvojica sigurno neće.

— Nitko te nije pitao — grubo će Allen. — Hajde, naprijed sa tim mesom.

Završili su s jelom i pripalili cigare kada je dojahao Dancer. On je odušao od herbe, napuštao je ranč i zbog toga bio je vrlo zadovoljan. Jedva je čekao priliku da ispriča novosti. Upao je u prostoriju i naručio kavu. Okrenuo se je i pogledao Allena.

— Dobili ste novog suvlasnika.

— Što ti to sad znači?

Dancer je slegnuo ramenima:

— Prvo što je poduzeo bilo je da otkaže svim momcima koje ste vi uposili. Hoću reći, svima, koji su se nalazili u logoru. Rekao je da neće isplatiti ni

pare ni za kakvu borbu već samo onima koji rade sa stokom.

Sada su ga pozorno slušali.

— Šta ti to pričaš? — upitao je Allen a njegov je glas postao nešto viši.

— Swandle je prodao svoj dio. Dobio je koliko je tražio. Sada je već na pola puta prema Prescottu.

— Ne vjerujem — uzviknuo je Allen. — On se ne bi usudio prodati... uostalom, tko bi mu i kupio?

— Došao je jedan čovjek — počeo je otezati Dancer, ali nije mogao dočekati da vidi Allenovo lice i nastavi. — Zove se Parmalee Sackett.

Allen je sjedio sasvim nepomičan. Čuo je kako mu srce udara muklim udarcima. Njegove velike šake počivale su na dasci prozora a uzburkana pamet nije znala što bi započela sa tom viješću.

Swandle je prodao... i... i otišao. Dobio je novog suvlasnika, Parmalee Sacketta. I taj je Sackett sada otpuštao njegove ljude.

— Jesi li ti pri sebi Dancer. Tako ti boga ako se šališ...

— Ni govora — rekao je Dancer nevino. — To se dogodilo odmah nakon što je ubijen Al Zabrisky.

Allen je spustio pogled. Nije više htio postavljati nikakva pitanja jer se bojao odgovora. Naravno i Zabriskog je ubio neki Sackett.

Dancer je čekao ali pitanja nije bilo pa je nastavio sam:

— To je uradio Nolan Sackett. Znaš, onaj revolveraš iz Nevade i Kalifornije. I on pripada toj porodici — nalaklo se na tezgju i zagledao u svoju šalicu. — Došao je sa onim Parmalee Sackettom, sa nekim Orlandom Sackettom i momkom koga zovu Tinker.

Uzdahnuo je i uspravio se:

— Dolaze sa svih strana, Allen. Savjetujem ti da skočiš u sedlo i nestaneš što dalje oдавде. Ne mislim da ćeš uspjeti ali možeš pokušati. Ti borbeni, brdani viraški drže zajedno.

— Zaveži!

Svi su šutjeli. Ogletree je posegnuo pod tezgju, izvukao bocu i napunio čašu za Dancera. Kada se kauboj tome protivio on ga je ušutkao:

— Uprava plaća.

Vancouver Allen je odgurnuo stolicu, ustao i išao van. Revolveraši su

ga slijedili. Sonora Macon je tiho upitao:

— Gazda! Kako je s tim partnerom? Možemo li ostati bez svojih plaća?

— Vas plaćam ja! — rekao je Allen oštro. — On mi nije potreban. Plaćam u gotovom — i lupio se rukom po pojasu. Macon je dobacio pogled Romeru a ovaj je slegnuo ramenima.

— Dobro — rekao je Macon. — U redu, gazda.

Unutra je netko počeo pjevati »Lovci Kentuckyja«. Lica iskrivljena od bijesa Allen je pojahao prema sjeveru uz potok Rye.

Nije se trebao toliko zabrinjavati, pomislio je. Tell Sackett je bio udaljen dvadesetak kilometara, opkoljen na mjestu odakle nije mogao pobjeći.

Do noći stići će na to mjesto.

XIV

I tako sam ja, William Tell Sackett prevalio golem put od Cumberlanda da bih umro oslonjen ledima na stijene Mogollona.

Nije mi bila draga pomisao da sam došao tako daleko a učinio toliko malo u svom životu. Borio sam se u ratu za Sjever i opet bih to uradio. Ratovao sam protiv Indijanaca, pratio goveda iz Texasa u Montanu i pomagao osvajanju nekih od najljepših predjela pod kapom nebeskom.

I na kraju, sve mi to nije ništa vrijedilo. Ange je bila mrtva a ja ću uskoro umrijeti od ruke istog čovjeka ne ostavivši za sobom ni sina da postigne što ja nisam uspio.

Ali, više od svega razdirao me je bijes što će Allen preživjeti svoj zločin. Netko možda ne mari za osvetu niti je smatra ispravnom ali ja sam gorštak, odrastao u zemlji klanova, po zakonima klanova. A najvažniji od njih bio je oko za oko, zub za zub.

Oni dolje sada su čekali, čekali nekoga da bi krenuli naprijed i ubili me. Taj netko morao je biti Van Allen. Zelio je da bude prisutan kako bi se uvjerio da sam stvarno mrtav. Zelio je pogledati moje mrtve oči i konačno odahnuti. Naravno, bit će govorikanja ali nitko neće biti suviše glasan

dok god će Allen upošljavati revolve-
raše.

Ako je točno da su njega čekali,
morao sam nastojati da ostanem živ
dok ne dođe. Možda bih jedan metak
ipak mogao uputiti njemu. Možda bih
ga ipak mogao uništiti prije nego što
oni unište mene.

Ogledao sam se tražeći neku rupu
ili pukotinu u koju bih se mogao zavu-
ći. Nisam imao snage da pokušam bli-
jeg. Potreban mi je bio zaklon ali ga
ovo mjesto nije pružalo.

Iza mene stijena se dizala strma i
crvena a u njenom donjem dijelu ras-
lo je poneko cedrovo stablo. Stijene
su bile raspucane i izjedene erozijom a
unaokolo je bilo mnogo materijala
koji se je srušio odozgo, s litice. Pres-
jeci lijevo i desno bili su vrlo strmi
ali čovjek se mogao uspuzati ako bi
pronašao nešto za što bi se uhvatio.

Mjesto na kom sam se nalazio, bila
je plitka udubina, dugačka nekoliko
metara. Čak ako i nisam mirovao,
odozdo me nisu mogli primijetiti.

Malokad zamka može biti tako
čvrsta i uspješna da čovjek ne prona-
đe neki izlaz samo ako ima živaca i
hrabrosti za to. Živaca sam imao do-
voljno ali moja je snaga bila na izma-
ku. Bol mojih rana pridružila se iscrp-
ljenosti od svih tih uzmicanja i bježa-
nja.

Pregledao sam svoje tijelo i rezultat
je bio porazan. Uvijek sam bio vitak
ali snažnih mišića. Sada se ispod osta-
taka košulje moglo prebrojiti svako
rebro. Konja u ovakvom stanju nazva-
li bi vrećom kostiju.

Neko sam ih vrijeme mirno proma-
trao. Iako su morali znati gdje se nala-
zim, ipak su pretraživali stijene ispod
mene da ih ne bih nekako namagar-
čio. To mi je dalo ideju.

Imao sam vrlo malo snage i ako je
upotrijebim za penjanje jedini će re-
zultat biti da ću umrijeti na većoj visi-
ni. Zašto ne bih, kada završe sa pre-
traživanjem, kliznuo dolje i dopustio
da me traže ovdje, gdje sam sada?

Ako uspijem neopažen stići, imat ću
ih, bar neke od njih, iznad sebe, na
padini, tamo gdje su mene sada priko-
vali. I kada dođe Van Allen, bit ću
mu bliže i možda će mi se pružiti prilika.

Ležao sam na trbuhu, promatrao
predio ispod sebe i pronašao kako ću
to učiniti.

Imao sam vid Indijanca iako sam
ga stekao učeći i vježbajući a ne po
krvi. Kao dječak proveo sam mnoge
mjesece igrajući se sa dječacima iz
plemena Cherokee pa sam od njih
vrlo mnogo naučio.

Nisu očekivali da ću sada poći pre-
ma njima. Doduše, pazit će na neke
moguće puteve, ali onaj, koji sam ja
odabrao nije bio među tima... odlučio
sam poći upravo tamo gdje je bilo
malo ili nikakvih zaklona. Nitko osim
nekog Apaša ne bi pomislio da će se
jedan bjegunac poslužiti putem bez
zaklona. A ako dolje i ima koji Apaš,
taj neće očekivati tako pametnu reak-
ciju od jednog bijelca.

Lijevo od mene bila je otvorena pa-
dina i ja sam polako počeo puzati pre-
ma njoj.

Nije bilo ni stijena ni pukotina, ni
bilo kakvog raslinja. Samo tvrd, nera-
van teren sa plitkim udubinama i, tu
i tamo po koji kamen, ne veći od
moje glave. Jedino su ponegdje izbija-
li čuperci trave.

Prije polaska protrljao sam cijev
svoje puške prašinom. Moja koža i osta-
ci odjeće bili su prekriveni mješavi-
nom znoja, krvi i zemlje i sasvim su
poprimili boju okolice. Priljubivši se
trbuhom na stijenu počeo sam puzati
centimetar po centimetar. Kada sam
stigao do jedne plitke udubine zastao
sam da se malo odmorim. Onda sam
nastavio sa kretanjem mičući se tako
polako da sam pokatkad i sam mislio
da stojim.

Bilo je nevjerojatno ali, bilo je mo-
guće. Apaši su to već izveli. Znao sam
za slučaj kada je čovjek pasao svog
konja držeći ga na užetu. Apaš se je
prišuljao s druge strane, prerezao užu
i odjurio na konju. Vlasnik je ostao
otvorenih ustiju, sa užetom u ruci.

Usta su mi bila suha poput same
zemlje. Suha, jer mnogo sati ništa ni-
sam pio, suha od straha i napetosti.
Srce mi je muklo udaralo a glava me
je boljela od gladi i umora. Ali još
sam uvijek imao užu se pušku i kada
dođe trenutak, povest ću mnoge za
sobom.

Prošao je dug, beskonačan sat. Jednom je nečija čizma udarila o kamen nedaleko od mene, čuo sam ljude kako razgovaraju o nekom sukobu, o pucnjavi kod O'Learyja... i tada sam razaznao ime Nolana Sacketta.

Nolan! On je znači došao ovamo. Nolan je bio razbojnik, divlji i nepredvidiv, čovjek koji me je ne tako davnno, izvukao iz teške situacije u Kaliforniji. Sada sam znao da mene mogu ubiti, ali da će to i te kako skupo platiti.

Ni časka se nisam ponadao spasenju jer nikakvog izlaza iz ove zamke nije moglo biti. Mnogo sam vremena proveo ležeći sasvim nepomično, na otvorenom, a oko mene su bili moji progonitelji. Moj je spas ležao u njihovom uvjerenju da moram biti negdje gore, među stijenama.

Iznemada, čuo sam udarce kopita, dolazili su neki jahači. Onda je odjeknuo oštar, grub glas i ja sam gotovo skočio na noge a moje je srce preplavila strašna mržnja jer sam osjetilo da to mora biti taj g'as.

— Imamo ga, gospodine Allen — rekao je netko. — Gore je, kod one stijene. Naši su ljudi i na stijeni i iznad njega i nije imao nikakve mogućnosti da nam izmakne.

— Dobro! Naprijed i uništite ga — odgovorio je onaj glas. Koliko li je daleko od mene?

Pošli su, čini se, svi odjednom. Mora da ih je bilo više od dvanaestak, uz one na stijeni. Čuo sam njihove korake, pa sam posegnuo rukom iza sebe i otpustio remenčić koji je osiguravao revolver.

— Pucajte u onu stijenu, iza njega — predložio je neki glas. — To će ga istjerati na otvoreno.

Progovorilo je pola tuceta višćestriki upornom brzom vatrom. Odbijena tanad zviždala je na sve strane i da sam ostao u zaklonu ne vjerujem da bih više bio među živima.

— Ili je mrtav ili ga tamo nema — viknuo je netko. — Nikakvog znaka. Ništa se nije pomaknulo.

Čuo sam glasove. Onda se javio Allen:

— Ne, ostanite ovdje. Odatle imamo bolji pregled nad padinom.

— Gazda! — rekao je neki glas brzo. — Netko dolazi putem!

— Ne brini, Macon. Rekao sam svim momcima da pridu bliže.

— Ne čine mi se poznatima — Maconov glas je oklijevao.

— Vidim naše momke na stijeni, iznad njega — rekao je glas sa španjolskim nag'askom. — Tko to nosi dugi crni kaput?

Ležao sam savršeno mirno, ali je moj mozak grozničavo radio. Međutim, nisam mogao ništa smisliti a bio sam neizrecivo umoran. Nisam se usuđio podići glavu jer sam vjerojatno bio u njihovom vidokrugu i samo me je sličnost sa tlom do sada spasila. Pa ipak, trebalo je odlučiti: sada ili nikada.

Moja je lijeva ruka polako gurnula naprijed pušku pazeći da cijev ne udari o stijene. Polako sam okrenuo glavu i podigao pogled. Pred sobom ugledao sam busen trave, ulijevo još jedan.

Iznemada, netko je iz daljine krknuo:

— Otišao je! Prokletstvo! Otišao je!

U trenutku potpune tišine javio se jedan drugi glas, glas koji sam odmah prepoznao:

— Svi vi dolje... povucite se i bacite oružje ili ćemo vas sasjecati u krpe!

To je bio Orrin... Orrin je ovdje?

Allen je ustao u stremenu... prvi puta sam ugledao svog neprijatelja.

— Što je to, dovraga? Tko je to?

Sada je bio trenutak i ja sam skočio na noge sa puškom u lijevoj i revolverom u desnoj ruci.

Jedan pogled prema stijeni i ugledao sam kolonu ljudi, koji su polako silazili niz padinu i upravo su se nalazili iznad mjesta gdje sam prije bio sakriven.

Tamo je bio Orrin, Tyrel i drugi koja nisam poznavao.

Tri čovjeka preda mnom gledala su gore, na padinu. Ja sam se našao nešto ulijevo. Ispred mene jedan je oco-tillo raširio svoje oštre bodlje. Ustao sam tako nečujno da je prošlo nekoliko sekundi prije no što su postali svjesni mog prisustva.

Jahači koji su došli putem zaustavili su konje. Onda sam čuo glas Nolana Sacketta:

— Ljudi, vi ste bili željni borbe. Sada je imate.

Sonora Macon, Rafe Romero i Van Allen, sva trojica gledala su samo u mene. Spustio sam kundak vinčesterke na zemlju da bih se oslonio na pušku i zadržao na nogama. Ionako nisam bio siguran imam li dovoljno snage da podnesem trzaj puške kad opali. Što se tiče revolvra, to me nije zabrinjavalo. Njime bih mogao gadati dok ne ispuštim posljednji dah.

Allen koji je još uvijek stajao u stremlenu, sada se polako spustio u sedlo. Pod sjenom koju je bacao obod njegovog šešira lice mu je izgledalo sivo.

— Ti si lovio mene, Allen. Ja sam lovio tebe.

Pogledao me kao da upija sliku svojim očima. Ne znam da li je želio vidjeti čovjeka koga je pokušavao ubiti, ali i on mora da je o meni razmišljao danju i noću. Možda se još uvijek nadao da će me ubiti, ali ja sam znao, bez obzira što će se meni dogoditi, Allen neće preživjeti.

— Tko su ovi ljudi? — upitao je.

— Sackettovi, uglavnom — odgovorio sam. — Sackettovi iz Tennesseeja ili njihovi bliski prijatelji. Ne poznajem ih sve.

Cap Rountree je bio tamo, neobičan čovjek sa zlatnim prstenjem u ušima. Nikada ga nisam vidio. Ali ja sam bio brdanin i čuo sam za Tinkera.

Iznenada, kraj mene je stajao visoki muškarac čija je kosa na sljepoočicama bila čelično siva. Nosio je skup kaput dobrog kroja. I to je bio Sackett iako ga nisam poznavao.

— Ja sam Falcon Sackett. Tell. I moj sin je ovdje.

— Bit će pucnjave — upozorio sam ga.

— Ja sam uz tebe Tell i vjerujem da nikada nisam stajao uz boljeg čovjeka.

Sunce je palilo iznad naših glava, netiži je konj ispuhao prašinu iz nozdruva i zatoptao kopitima. Allenovi revolveraši čekali su zapovijed da stupe u akciju ali ona nije dolazila. Allen je gledao u mene.

Možda je to bilo zbog vrućine, možda zbog moje slabosti, ali preda

mnom je sve bilo nejasno i maglovito. Ljudi su za mene bili tamne sjenke a ja sam se trudio da razaznam bar lice Vancouvra Allena.

— Ona nikada nije imala mnogo od života. Allen — promrmljao sam. — Nikada neću zaboraviti kako smo se sreli u brdima Colorada. Rekla je: — Ja sam Ange Kerry i sretna sam što ste me našli.

— Ponadao sam se da ću je učiniti sretnom u ovoj lijepoj zemlji. Htio sam joj sagraditi kuću gdje bismo podigli našu djecu. A onda ste došli vi. Allen i umorili je. Našli ste je samu i slomili joj vrat. Zašto ste to učinili, Allen?

Macon se nemirno premjestio s noge na nogu:

— Nisam znao da je to učinio.

— Učinio je.

— Nisam tako mislio... ovaj... sumnjao sam da je to žena nekog doseljenika.

— Žena je žena. Doseljenici? Zar i ti, Allen nisi doseljenik? Odakle si se dovukao ovamo? Nije li ostao trag krvi za tobom?

Koljena su mi počela klecati i nisam bio siguran da moje riječi imaju nekog smisla. Još je uvijek sjedio na konju i buljio u mene.

— Prokletstvo! — zauriao je iznenada. — Platilo sam vam da ga ubijete. Ubijte ga sada!

Neki luđak mora da se pomaknuo... i odjednom zrak je bio ispunjen tučnjavom hitača i mlazovima narančastog plamena. Osjetio sam kako se revolver trza u mojoj vlastitoj ruci. Teturao sam naprijed prema čovjeku na konju. I njegov je revolver izbacivao plamene jezike. Vidio sam njegovo iskrivljeno lice i krv na košulji. Moj sljedeći metak otrgnuo je dio njegova lica i on je pao, ali se opet osvio na koljena pritiskajući dlanove na lice i počeo urlati. Pucao sam kroz njegove ruke sve dok moj revolver nije bio prazan. Onda sam pao na koljena i odbacio oružje. Nisam više želio pučati ni na koga.

Orrin me je uhvatio za ramena:

— Smiri se čovječe! Sve je gotovo!

Otresao sam njegove ruke i polako ustao. Macon je ležao na trbuhu, Romero na boku. Allenovi ljudi stajali su naokolo sa podignutim rukama i nikome više nije bilo do borbe.

Tyrel mi je prišao. Bilo je to prvi puta da ga vidim sa oružjem u ruci:

— Kako se osjećaš, Tell?

Kimnuo sam.

— Pođimo kući — rekao je.

Iza sebe čuo sam glas Parmaleea:

— Flagan i Galloway, biste li ostali neko vrijeme sa mnom i pomogli mi da sakupim tu stoku?

Dojahavši u Globe pošli smo u O'Learyjev salun i pred njegovom razgom poredalo se više Sacketta no što sam se ikada nadao da ću ih vidjeti zajedno.

Stojeći tako među njima neprekidno sam se ogledavao znajući da više nisam sam, da više nikada neću biti sam.

KRAJ

BRIAN GARFIELD

NJEGOVA POSLJEDNJA BORBA

Bilo je vruće. Zučkasta maglica pare lelujala je povrh ceste. Oko četiri sata poslije podne Matt Paradise dojahao je u Aztec. Dok je na zapadnom rubu grada prolazio pokraj trgovine živim namirnicama, prijazno mu se nasmiješi jedna žena pod sunčobranom. Matt dotakne kažiprstom obod šešira i promrmlja preda se:

— Prijazno lice, usnuli grad... što da čovjek još poželi?

Bio je to snažan mladić. Skine šešir, rukavom košulje prođe preko ozojena čela i pomakne šešir, tako da mu je riđa kosa zasjala na suncu. Iz crta njegovog lica odražavala se smionost; na desnom obrazu nalazio se dug ožiljak. Zlaćane mrlje zasjaše mu u očima. Okruživao ga dašak usamljenosti. Na prsima je nosio službenu zvijezdu.

Između trgovine željeznom robom i brijačnice pronade šerifov ured. Sjaje i ukotčenih nogu zakorači drvenim nogostupom ispred ureda.

Ramenom se osloni na okvir vrata i pričeka sve dok mu se oči nisu naviknule na polumrak prostorije.

— Mogu li štogod učiniti za vas? — začuo se muški glas iz prostorije.

— Sunce je, čini se, prilično jako za to doba godine — uzvratí Paradise. — Ne mogu vas prepoznati. Šerif Morgan?

— Da, ja sam.

Matt uđe. Ured se jedva razlikovao od ureda ostalih šerifa u Arizoni.

John Morgan je imao na sebi izbljedjelu crvenkastu potkošulju. Prazni desni rukav bio je pričvršćen o rame.

Serif je bio postariji muškarac, širokih ramena. Prorijeđena kosa povrh nevremenom uštavljenog lica, izbraždanog mnogim borama, imala je boju soli i papra.

To je, dakle, taj legendarni Morgan, čuvar reda koji je na svoju ruku ukrotio Coyotero County. Taj čovjek s mekanom vilicom djelovao je umorno i staro. Tamne sjene nalazile su mu se pod očima. Lijevom rukom napeto zabubnja po pisaćem stolu.

Paradise sakrije svoje razočaranje uskim prorezima između vjeđa. Godine su od Johna Morgana načinile neku vrst spomenika za glasoviti isječak iz povijesti Zapada.

— Ja sam Paradise i pripadam Arizona rendžerima — oprezno reče Matt, ne dopuštajući da se primijeti njegovo razočaranje.

Morgan položi prst na brk. Činilo se da je tek sada zamijetio zvijezdu na prsima posjetitelja. Nastojao je biti što prijazniji.

— Raduje me što vas vidim ovdje.

Paradise potisne želju da se okrene i odjaše.

— Jeste li došli službeno ili ćete samo projahati? — zapita Morgan.

Samo sam u prolazu, htjede reći Paradise, no onda se sabere.

— Bojim se da sam službeno ovdje.

— Zar se bojite, rendžeru?

Matt Paradise duboko uzdahne. Hoćemo li najprije dugo obilaziti oko vruće kaše, jadni starče?

— U vašoj kući nema nikakva reda, šerife — uzvratí gotovo osornim to-

nom. — Poslali su me ovamo da vam pomognem prilikom pospremanja.

Primijetio je kako je krv navrla u Morganove obraze i najradije bi pogledao u stranu, samo da ne mora zaviriti u žalosne šerifove oči.

— Ta vi ste još mladić. — Nije mi potrebna pomoć početnika.

— Bojim se da ćete morati tu pomoć prihvatiti, svidjelo vam se to ili ne, šerife.

Sada ugleda prkos u Morganovim očima i pomisli: Zalim te, Morgane, no morat ću biti sasvim iskren, iako će to možda zaboljeti.

— Odebljali ste — reče on. — Tamo gdje sjedite i tamo gdje mislite.

Morgan ga gnjevno pogleda. Matt pride pisaćem stolu.

— Doc Wargo se već dva tjedna zadržava u ovom gradu, a vi još niste ništa poduzeli.

— Točno — potvrdi Morgan. — Budući da Wargo u ovoj državi nije povrijedio nikakav zakon, ne mogu mu ništa učiniti.

— Znače da ga traže zbog ubojstva, šerife. Naš ured je dva puta brzojavno zatražio da uhitite Warga i sprovedete na preslušavanje u Prescott.

Morgan duboko uzdahne.

— Mladi ste i nestrpljivi, rendžeru, i morate još mnogo štošta naučiti. Život u ovome kraju nije lak, mladi moj prijatelju, i želimo li preživjeti, bit će najbolje da ne diramo lava dok spava. Ovdje sam potpuno sam, nemam pomoćnika. Prije godinu dana u jednoj borbi prostrijelili su mi desnu ruku. Pa zar vjerujete da bih imao makar najmanjih izgleda kad bih poduzeo nešto protiv Warga i njegove družine?

— Družine? Koliko je meni poznato, uz njega je samo jedan čovjek.

— Ernie Crouch nije sasvim običan čovjek. Vrijedi koliko i cijela družina, rendžeru.

— A vi naprosto sjedite i niste ni prstom pomakli.

— Naravno, možete učiniti što hoćete, rendžeru. — progunda Morgan. — No šteta je što ste tako daleko jahali samo zato da biste ovdje zagrizli u travu. Ta dvojica nisu ovdje ništa uradila, pa nemam nikakva povoda da se umiješam. Tako ja shvaćam svoju dužnost. — Strese glavom. — Odjašite

kući, mladiću. Protiv Warga i Croucha nećete uspijeti.

— Otkakle to znate, šerife? — zapita Paradise tihim glasom. — Ta vi još niste ni pokušali.

Matt je očekivao kako će šerif sada prasnuti, no on ga samo pogleda kao da je posumnjao u njegov zdrav razum.

— Doc Wargo je ustrijelio sve koji su mu do sada pokušali nabiti lisice na ruke. Jeste li uopće shvatili što sam vam rekao, mladiću? Jeste li se ikada pozabavili takvim slučajem?

— Možda...

— I zar doista vjerujete da ćete moći izći na kraj s Wargom i Crouchom? — Da nije tako, ne bih došao ovamo.

Morgan pogleda oba rendžerova kolta.

— Smatrate li se dobrim revolverašem?

— Dovoljno dobrim. Još sam uvijek živ.

— Pa, lijepo. Uostalom, kako hoćete.

Paradise se nagne naprijed i osloni rukama na pisaći stol. Lice mu je bilo samo nekoliko centimetara udaljeno od Morganova.

— Zar to vama baš ništa ne znači, šerife? Uopće ništa? Sve te priče o Johnu Morganu... Zar su to mahom laži? Morgan uhvati ljevicom rub stola.

— Legende pripadaju prošlosti, mladiću. A ona je daleko za nama. Htio bih vam samo reći kako postupa razuman čovjek. Kad u grad stigne čovjek poput Docu Warga, onda valja potražiti zaklon, zavući se nekamo poput zedice pred olujom. A oluja će, prije ili kasnije, proći i Wargo će otići. Ne bude li izazvan, neće doći ni do kakvog krvoprolia.

— A u takav rizik ne biste se upustili.

Morgan se zavalj prema natrag i ispituje ga pogledom.

— Kažite mi kako vi, zapravo, razbijate dokolicu, rendžeru? Zar uvijek jašete u potrazi za opasnošću?

— Opasnost i ja smo stari prijatelji. Dobro se razumijemo.

— Naravno.

— Uhititi ću Docu Warga. Hoćete li mi pomoći pri tome?

— Razmislić ću. — Šerif se okrene i dohvati novine.

— Imate točno pet sekundi vremena — reče Paradise.

Serif podigne pogled, no prije negoli se mogao suprotstaviti, neka sjena padne kroz otvorena vrata. Paradise se okrene i odmjeri djevojku.

Imala je duge trepavice. Tamna kosa ovila joj se oko ljupkog lica. Tako lijepu ženu Paradise nije nikada u životu susreo.

Pod njegovim je pogledom porumenjela, a onda se nasmiješila. Djelovalo je to poput poljupca.

— Što želiš, Terry? — razdraženo je upita Morgan.

— Ništa važnoga, oče — Imala je dubok glas. Nisam znala da imaš posjetu. — uzvratiti, ne skidajući pogled s Paradisea. — Do viđenja.

Okrenula se, još jednom pogledala rendžera i izašla.

— Moja kćerka — reče Morgan sasvim suviše, a onda proštenje i ustane. — Sada ću vas odvesti u »Occidentale«. Tamo je odsjeo Wargo.

— Hoćete li mi pokrivati leđa?

— To ne znam. — Serif nabije šešir na glavu. — Dođite.

Kad su izašli na ulicu, Terry je upravo nestala iza ugla. Bila je odjevena u jahaće hlače i bluzu o struk.

— Vaš konj? — zapita Morgan.

— Da.

— Moćna životinja. Što da započnem s njime kad vi budete mrtvi?

— Dajte ga vašoj kćeri — odgovori Paradise i okrene se.

Morgan ga sustigne i pođe ukorak s njime. Sunce je nesmiljeno palilo.

»Occidentale« je bila najveća zgrada u gradu. Na pročelju je pisalo: Stolovi za kartanje — Salun — Ples. Prema svemu sudeći, moglo se i stanovati u sobama na katu.

Bilo je pola pet. Kroz prozore u zapadnom zidu u dugu je prostoriju upadala sunčeva svjetlost. Za tezgom se nalazio poslužitelj; sjajio je čaše. Za jednim stolom trojica muškaraca su kartali.

Paradise je odmah prepoznao Wargu, prema snimkama na potjernicama. Bio je to muškarac sa poput smole crnom kosom. Nije imao haljetka, ni šešir. Dim cigare suklijao mu je iz usta i nosa. Pogledao je dvojicu došlja-

ka. Desno, pokraj Warga, sjedio je suhonjav muškarac: prema svemu sudeći, profesionalni kockar te kuće. Njemu slijeva sjedio je najveći muškarac što ga je Paradise ikada vidio. Zacijelo je to Ernie Crouch. Djelovao je kruto poput granita. Imao je podmukle, uske oči, a inače je nalikovao na putujuću arsenal. Za pojasom je imao nekoliko noževa i revolver, a isto tako i u sarama čizama, pa i u posebno u tu svrhu našivenim džepovima hlaća. Stražnjica mu je bila tako široka da je morao sjediti na dva stolca.

— Zdravo, šerife — reče Doc Wargo začuđujuće dubokim glasom za tako nježan lik. — Gdje se krijete svo vrijeme? — Pošto Morgan nije ništa odgovorio, Wargo progunda: — Kako ću jem, pomalo starite.

Morganove vjeđe zatreptaju. Paradise zakorači bliže. Wargo zapazi izraz njegova lica i upravo htjede ustati, kad mu Paradise hladno naredi:

— Ostanite sjediti!

Oči su mu treptale kao u zmije; krajevi Wargovih brkova visjeli su niz krajičke usana.

— Što je to sada...?

Serif Morgan zakorači iza Paradisea i pritisne mu kolt u rebra.

— Razmislio sam — reče sasvim mirno. — Moja je dužnost da ovdje brinem za mir i red. Dosljedno tome, ne mogu dopustiti da ubijete ovu dvojicu.

Paradise stisne zube.

— Ovim trenutkom razriješeni ste dužnosti, šerife!

— Možda.

Wargo se raspoloženo nasmiješi.

— Što bi sve to trebalo da znači?

Paradise se nije obazirao na šerifov kolt. Okrenuo se Wargu.

— Što je bilo s Carlosom Ramírezom?

— Ubio sam ga.

— Zašto?

— Zaboravio sam — uzvratiti Wargo; smijesak mu je malčice izbljedio. — Bilo bi najbolje da se ispričate i ode-te.

— On je rendžer, Doc — reče Ernie Crouch; i dalje je mirno sjedio na dva stolca.

— Da — odgovori Paradise.

— Pa vidim! — progunda Wargo, — I Ramirez je bio rendžer, zar ne?

— Da — odgovori Paradise.

— Odlazite — progunda Wargo. — Prije nego što me natjerate na ubojstvo.

Paradise pogleda preko ramena Morgana, čiji je kolt još uvijek bio uperen u njega.

— Doći će drugi!

Zakorači korak prema natrag i laktom gurne oružje u stranu. Tada se naglo okrene, istrgne revolver iznenađenom Morganu i gurne ga do bara. Šerif se s mukom zadržao na nogama.

Paradise se opet okrene.

— Vi ste gluhi...

Crouch mu se prišunjavao poput mačke i izbio kolt iz ruke, pa ga udario šakom u lice i odbacio na bar. Paradise ugleda na baru čašu punu viskija i pruži ruku za njom. Začu kako se Wargo smije.

Rendžer saspe Crouchu oštru tekućinu u lice. Div krikne i rukama prekrije oči što su ga zapekle, a Paradise skoči i bridom dlana ga udari po nošu. Nosna kost zaškripi i slomi se. Krv poteče preko Paradiseove ruke. Osjeti oštru bol kao da je udario o zid, no Crouch sada izmakne.

Paradise je još uvijek u ruci držao praznu čašu. Sada podigne posudu debelih stijenki i udari njome Croucha po glavi. Gorostas se stropošta na pod.

Paradise ispusti čašu i povuče kolt.

Međutim, poniklani revolver Doca Warga bio je već uperen u njega. Wargo je i nadalje sjedio na svom stolcu i smijuljio se.

— Dobar posao!

Pogled mu je bio usmjeren na Croucha, koji je ležao pokraj bara kao da je omamljen, a onda mu se lice skamenilo.

— Danas sam dobro raspoložen i stoga vam neću satjerati tanje u trbuh — reče ledenim tonom. — No, mislite na to, rendžeru. Idući izazov ću prihvatiti!

— Nećete dugo čekati — obeća Paradise.

— Već vas vidim kako krvava lica ležite na groblju. Imate vremena do svitanja da odjašite iz grada.

Paradise protrlja ruku.

— Pa lijepo, onda ćemo se sastati u svitanje. Kad biste imali barem trunčicu pameti u glavi, tada biste odnaglišli.

— Zar da otputujem prije vas?

— Kako želite, Wargo.

— Napolje! — tiho naredi Wargo i malo podigne revolver.

Morgan mu se približio i uhvati Paradisea za ruku.

— Dodi, mladiću. Protiv njegovog revolvera si nemoćan.

Na cesti se Paradise još jednom osvrne, kao da je očekivao kako će ga Wargo slijediti.

— Do svitanja se ne moraš bojati — reče šerif. — Zločinac je, ali drži riječ. Imaš dvanaest sati vremena. Uskoči u sedlo i nagnaj konja u trk.

Serifovo lice bilo je obliveno znojem.

— Ne moraš se više truditi, Paradise. Ovdje ti to nitko neće uzeti za zlo!

— Ali ja to sebi ne bih mogao oprostiti.

— Ne možeš dobiti tu borbu, momče!

— Ne može se čovjek ravnati uvijek prema tome. Zar varna vaša zvijezda ne znači upravo ništa?

Morgan okrene glavu. Goli strah zaslja mu u očima.

— Neće vam biti drago što to čujete, šerife, niti je meni drago što vam to moram reći, no vi ćete morati prokletu brzo izići načistač s vašim položajem. Ne pomognete li mi sutra ujutro, izgubiti ćete položaj i završiti u zatvoru.

Morgan je još uvijek izbjegavao rendžerov pogled.

— Ionako sam već gotovo mrtav, Paradise. Samo što nemam hrabrosti leći.

— Jednoruki šerif se okrene i polagano pođe niz cestu.

* * *

— Dopada li ti se moja haljina? — zapita ga žena.

— Odlično pristaje uz tvoju kosu — uzvratila Morgan.

— Johnne, ta uopće je nisi pogledao.

Znoj poteče preko crvenog muškaračeva lica. Zurio je kroz prozor spavaće sobe. Sunce tek što nije zapalo, a još je uvijek bilo nesnosno vruće.

— Strah je podjednako svojstven ljudima kao i disanje — reče ona.

— Hoćeš li se naposljetku smiriti? — zapita i odmah doda: — Zao mi je. Kit. Nisi to zavrjedila.

— Dođi i sjedni do mene. Molim te, Johnne.

Sjeo je do nje na sofu i prebacio ruku preko ženinih ramena. Ona se glavom nasloni na njegove grudi.

— Možeš sve što želiš.

— Naravno!

— A rendžer? — upita. — Ima li on uopće kakvih izgleda?

— Šerif sam, a ne prorok. Protiv Ernija Croucha držao se dobro. Možda uspije. Ni po čemu se ne može zaključiti kako bi upravo on morao izvući kraći kraj. No, naravno, to vrijedi i za Docu Wargoa.

Ustane i zastane pred zrcalom.

— Jedva da poznam tog čovjeka — reče promatrajući svoj odraz. A onda se okrene k ženi. — Pogledaj me, Kit. Točno me pogledaj!

Usne su mu se trzale.

— U prošlogodišnjoj borbi izgubio sam više od ruke: izgubio sam hrabrost. — Glas mu postade vrištav. — Neka taj glupani dopusti da ga naprosto ustrijele! Neka žrtvuje svoj život za svoj glupi ponos! Neka...

— Johnne, saberi se!

— Čemu? — zapita promuklo. — Čemu?

Oko osam, kad je žega malo popustila, Matt Paradise pođe k šerifovoj kući. Na sebi je imao čistu košulju sa crnom vrpcom i tamni doista otrcani haljetak.

Vrata mu otvori šerifova kćerka. Paradise šutke pogleda djevojku.

— Otac je u sobi za dnevni boravak — reče ona. — Dovedi tu ga.

— Nisam došao da bih razgovarao s vašim ocem, Terry.

Na sebi je imala golubinjesivu haljinu. U tamnu kosu zatakla je ukosnicu.

— Došli ste da biste mi udvarali — reče ona.

Sa smiješkom joj pruži ruku. Oklijevala je trenutak, a onda je prihvatila.

— Vi ste utjelovljenje obećanja što sam ga samome sebi dao kao mladić.

— Mora da je tome davno.

Privuče je k sebi. Ona zatvori kućna vrata, a onda podoše niz ulicu, rukom pod ruku. Šutke stigoše do male na šumarka. Matt Paradise odmakne uvojak s djevojčina čela.

— Htjeli biste me poljubiti, zar ne? — zapita ona sa smiješkom.

— Da.

— Pa zašto onda naprosto zurite u mene i ništa ne poduzimate?

Privila se uz njega i on je poljubi. Ruke mu oprezno prodoše njenom kosom. Bio je to nježni poljubac, no prožimao ga je sve više.

Nasmiješila se i sakrila lice na njegovim grudima. A on se osjećao kao da je opijen njome.

— Doživljavaju li to svi ljudi, ili je to sačuvano samo za nas? — zapita ga sasvim tiho.

— Ne pitajte ništa!

— Dobro.

— Lud sam za tobom — reče on.

— Znam. Zena osjeća kad je ljubljena. — Odjednom uzmakne korak natrag. — Ne mogu disati kad sam tako blizu tebe.

Htjede se s djevojkom oprostiti pred kućnim vratima, ali njena majka iziđe i upita:

— Zar nećete ući?

— Neću, hvala.

— Bi li vam bilo neugodno kad bih vas zamolila za to?

Odmakla se u stranu. Mladolikost njenog tijela upravo ga je začudila.

John Morgan šetao je amo-tamo u sobi za dnevni boravak. Kad je ugledao rendžera, zastane.

— Dakle?

— Udat ću se za nj — reče mu kćerka.

— Onda moraš dobrano požuriti — progunda otac. — Teško da će preživjeti sutrašnje jutro.

— Sve ljepote života mogu se iskusiti u jednoj jedinog noći — reče djevojka i pogleda Paradisea.

Morgan prokune. Bijesno stisne šaku i podigne ruku. no supruga se postavi pred njega.

— Ona je žena, Johnne.

— Znam.

— I potrebno joj je ono što je svim ženama potrebno.

Gospoda Morgan se okrene Paradi-
seu.

— Imate prekrasnu kćerku — reče
on.

— Da, vjerujem.

— Takve se osobe rijetko rađaju —
promrmlja Paradise.

— Hvala — prošapće gospoda Mor-
gan.

— Gospode! — zavapi Morgan. — Ter-
ry, znaš li ti uopće što to znači ude-
se za jednog rendžera? Povlačiti se od
grada do grada, od jedne opasnosti do
druge...

— Znam — odgovori sasvim mirno.

— Koliko si o tome razmišljala? Koli-
ko ti je vremena bilo potrebno za tu
odluku? Dva sata? Deset minuta?

— Imala sam dovoljno vremena! —
Pogledala je ocu ravno u oči. — Znaš
li ti što to znači ljubiti?

— Tvoju sam majku poznavao godi-
nama prije nego što sam je oženio.

— To te nisam pitala.

— Odakle znaš je li on bolji od vje-
trogonjastih kaubojja u našem kraju?
Odakle znaš...

— Možda se samo poigrava mojim
osjećanjima. Da, to je sasvim moguće.
No, možda ja upravo želim da se net-
ko poigra s mojim osjećanjima.

Pred Morganovim očima sve je izbli-
jedjelo.

— Ne vjerujem ti ni riječi! — Sve je
to samo mora. — Pokaže prema Paradi-
seu i reče ogorčenim glasom: — Zet
kakva sam oduvijek priželjkivao! Ka-
kav lijes, zapravo, želiš, Paradise?

Gospoda Morgan povuče dolje njego-
vu ruku.

— Izgubio si živce, a to nije zločin,
John. No ne možeš spriječiti drugoga
da učini ono što mora. To je zadatak
pred kojim ti uzmičeš.

Ona se okrene svojoj kćeri.

— Ja sam kriva, Terry. To je moja
greška. Ja sam ga nagovorila da obje-
si revolver o klin i da se odmiče od
svake puške.

Očajno spusti glavu.

— Uspjela sam u tome čak i previše.
Nikada se ne daj zavesti na tu grešku,
Terry. Podi za mužem na kraj svijeta,
ali nemoj zahtijevati da on pred čime
uzmakne.

...

Tek što nije svanulo. Matt Paradise
stajao je u mračnom, praznom šerifo-
vom uredu. Čekanje mu je izjedalo
živce. Po deseti puta provjerio je kol-
tove.

Začuo se koraci cestom. Paradise
šmugne k vratima. Uđe Morgan, nesig-
urna koraka. U ruci mu boca i viski-
jem, u očima tmuran pogled. Odoš-
bocu i poravnaj pojas s nabojima.

— Potrebna ti je pomoć.

Paradise mu pogleda u oči.

— A gdje ću je naći? — Okrene se. —
Ta ti si pijan.

— Ne baš jako, tek nekoliko gutlja-
ja.

— Nisam vjerovao da ćeš smći toli-
ko hrabrosti da dođeš ovamo.

— Ni ja. No isto tako nisam imao
hrabrosti da te ostavim na cjedilu. —
Trenutak razmisli i doda: — Život se
ne može započinjati iz početka, može
se samo pokušati bolje iskoristiti ono
što je preostalo. — Pode u stražnji dio
prostorije. — Hoćeš li je doista oženiti,
preživis li?

— Da.

— Ona je divlja mačka.

— Znam.

— Pa dobro, htio sam te samo još
jednom upozoriti — promrmlja Mor-
gan odsutan duhom. — Vrijeme je.

— Yeah. — Paradise otvori vrata i
izide. Morgan pođe za njim i postavi
se pokraj njega. Zajedno su promatra-
li svijetlo svjetlucanje na nebeskionu.

— Dan će opet biti vruć — primijeti
Morgan.

— Tu su — reče Paradise. — Odmak-
ni se malo u stranu.

Serif se pomakne tri koraka ulijevo.
Sitna prilika Docs Wurga i ona krup-
nija Ernija Croucha izidu iz sjene ve-
rande »Occidentala«. Njihovi koraci
uskovitlaše na cesti male oblačiće pra-
šine.

Bili su udaljeni kojih stotinjak sto-
pa kad odjednom odjekne Wargov
duboki glas:

— S vama je svršeno, rendžeru. Pos-
ljednja prilika: Popnite se na konja i
odjašite!

— Mislim da su karte podijeljene —
uzvratí Paradise. — Izgrajte svoje adu-
te ili propustite rundu!

Crouch je djelovao poput granitnog
bloka. Prve zrake sunca pridale su

njegovu licu ružičasti sjaj. Opet je imao uza se toliko oružja da možda i nije znao koje će najprije povući.

Wargo je nosio revolver o desnom boku. Desnica mu je bila samo nekoliko palaca udaljena od oružja.

— Zar i vi sudjelujete, šerife? — zapita.

— Da.

— Steta! — E, pa... hajdemo onda!

Jedva dovršivši, povuče revolver.

Kad je Paradise povukao kolt, već je bio prasak Wargova oružja. Mali revolveraš bio je prokleta brz. Udarac taneta zakrene Paradisea poput udarca šakom. Nije imao vremena pogledati ranu. Još je bio na nogama i, dok je tražio metu, začuje oštar prasak s lijeve strane.

Stari šerif bio je nevjerojatno brz. Njegovo tane pogodi Ernija Croucha u grudi. Međutim, gorostasa to nije nimalo uzdrmalo. Objema rukama podigao je revolvere.

Kad je Wargo napeo kokot za idući hitac, Paradise opali.

Nevjerica zatitra u izrazu Wargova lica kad je zateturao prema natrag. Stropoštao se na tlo i savio poput pločke slanine u tignju.

Morgan je neprekidno pucao. Svako je tane pogadalo Croucha, no od svega toga ništa... kao da to uopće nije osjetio. Div podigne oba kolta i opali. Tek tada padne na tlo, poput stamena debla. Od udarca kao da se potresao čitav grad.

Nagrizajući barutni dim dospije u Paradiseove nosnice. On je opalio samo jedan hitac. Vjetar je donio dim baruta iz Morganova kolta. Pogleda se i zapazi na lijevoj strani krvareću ranu, što se poput brazde povukla preko rebra.

Da je taj prokleti idiot umjesto 0,38 upotrijebio veći kalibar, sada bih bio

mrtav, pomisli Paradise. Tane se odbilo od jednog rebra.

Wargo je bio mrtav, a ni Crouch neće dugo. Ernie ispljune krv u prašinu na cesti. Iako je u tijelu imao pet taneta, pronašao je još toliko snage da podigne kolt i povuče otponac. Kugla zaore tlom. Tada mu oružje klizne iz ruke; nije se više pomicao.

Paradise se okrene k Morganu.

Serif, koji je bio leđima oslonjen na zid, sada se otisne. Na daskama ostane crveni, krvavi trag. Šerif zlovoljno pogleda rendžera i nezgrapno sjedne na tlo.

Paradise mu pritrči. Morgan ga pogleda i reče:

— Čini se, svršeno je.

— Bit će toga još, šerife.

— Ali ne s dvije kugle u plućima. Dobro mi poživi, Paradise. — Blijedo se nasmiješi. — Zet kakva sam oduvijek priželjkivao!

— Izgubio je svijest, Matt je znao da se nikada više neće osvijestiti.

Približavala se povećana skupina građana. Paradise ugleda i dvije vitke žene kako se približavaju.

Gurne kolt u korice i pričekao ih.

— Za sve sam ja kriv — reče Paradise kad su obje žene klekle pokraj Morganova. — Kad to ne bi bila tako otrcana fraza, rekao bih da mi je žao.

— Ne moraš se ispričavati — uzvratilo gospođa Morgan. — Sada ga više ništa ne može povrijediti.

Suze su zasjale u Terrynim očima. Paradise je pažljivo podigne na noge, obujmi rukom i odvede preko ceste. Djevojka ga uhvati za ruku i pogleda.

— Sada se mirno isplači — reče on i privuče je k sebi.

— Je li hrabro pao?

— Da.

Kraj

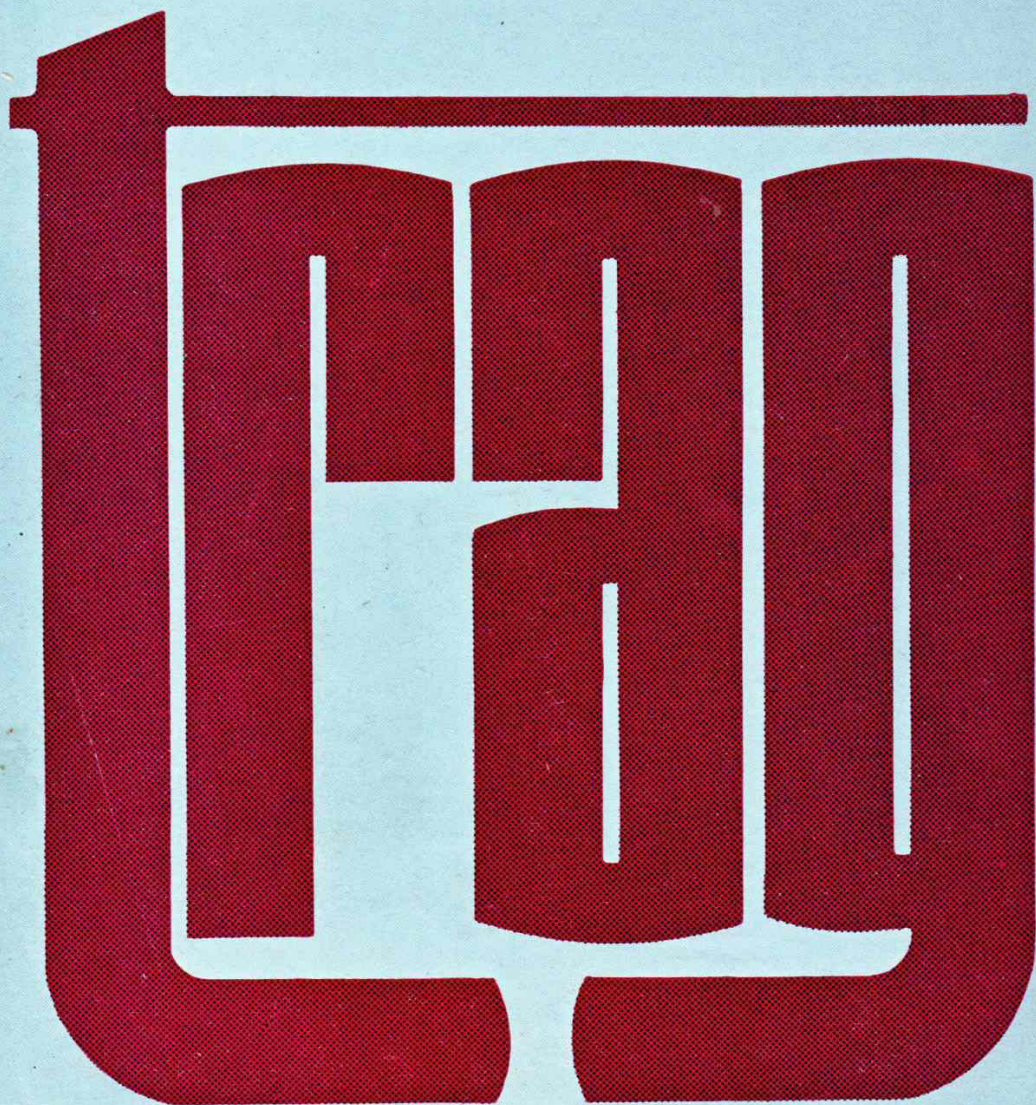
DOSAD IZASLI ROMANI NOVE SERIJE »LASO«

14. P. Hangster: PUCAJ ILI UMRI
15. P. Hangster: ZALUTALI METAK
16. U. H. Wilken: HITAC U ZORU
17. U. H. Wilken: SUSREĆI NA RIJECI
18. S. F. Scott: NOĆ STRAHA
19. U. H. Wilken: STOTINU DOLARA ZA SANTOCKA
20. J. F. Beck: ZVIJEZDU TREBA ZARADITI
21. L. Martini: ČOVJEK ZVAN TORNADO
22. M. Nichols: LOV NA WILMORA
23. E. M. Rhodes: PRUSAO JE OVUDA ...
24. W. C. Macdonald: PETORICA ZA WALCKOTTA
25. W. O'Connor: IUBEJEVA ZAKLETVA
26. L. L'Amour: PAKAO PAPAGA
27. H. S. Sharon: KAD JE DOŠLA MECAVA
28. J. Kirby: OPASAN POL-LON
29. L. B. Patten: PUSTINJA KOJA UBIJA
30. H. S. Sharon: PROKLETI RANC
31. V. D. Overholser: IZGUBLJENO POVJERENJE
32. W. O'Connor: ZAMKA ZA KRADJIVCE STOKE
33. R. Beakson: PUN'AHNITALI RANCER
34. D. J. Stevens: NOĆ OBRACUNA
35. L. L'Amour: UKROCENA ZEMLJA
36. W. R. Cox: DJEVOJKA S ISTOKA
37. H. S. Sharon: CRNI ORAO
38. T. West: SAMO MOJ PISTOLI
39. S. F. Scott: ALABAMA
40. H. S. Sharon: PODVALA BILLA JACKSONA
41. L. L'Amour: BEZDUŠNI VODIC
42. W. O'Connor: OPASNI DOŠLJAK
43. W. O'Connor: OSAMLIJENI SERIF
44. U. H. Wilken: PROKLETI ŽIVOT
45. S. H. Sharon: NAPAD NA KOČIJU
46. J. F. Beck: U IME ZAKONA ...
47. L. L'Amour: VISOKI STRANAC
48. L. L'Amour: OBRACUN U PRERIJU
49. S. C. Lawrence: VRELI DAN U BUFFALU
50. P. Hangster: Povratak
51. J. F. Beck: Olovo pravde
52. H. Warner: Tragovi u pustinji
53. G. A. Lutz: PUCNJI U PRAZNO
54. E. Jones: NEUSTRASIVI SLADE
55. L. L'Amour: ZLATNA PLANINA
56. H. Hatten: SMRTONOSNI POKOLJ
57. T. West: TEKSASANIN
58. E. Jones: SMRT SVIM UBOJICAMA
59. W. O'Connor: KANJON SMRTI
60. L. L'Amour: KLAN SACKETTOVIH

U PRIPREMI:

61. D. Dean: OSISANA OSVETNICA

KOD VAŠEG PRODAVAČA NOVINA

**BIBLIOTEKA KRIMINALISTIČKO
— LJUBAVNIH ROMANA**